

STRATEGIE ROZVOJE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE 2014 - 2020

*VYHODNOCENÍ VLIVŮ KONCEPCE DLE ZÁKONA Č. 100/2001
SB., O POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, VE ZNĚNÍ
POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ, VČETNĚ VYHODNOCENÍ VLIVŮ
KONCEPCE NA EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY A PTAČÍ OBLASTI
DLE ZÁKONA Č. 114/1992 SB., O OCHRANĚ PŘÍRODY
A KRAJINY, V PLATNÉM ZNĚNÍ*

Integra Consulting s.r.o.
Pobřežní 16
186 00 Praha 8
tel.:+420 234 134 236
www.integranet.cz

Červen 2013

.....
Martin Smutný, jednatel
Integra Consulting s.r.o.

Tato zpráva byla připravena společností Integra Consulting s.r.o. pro výhradní použití Královéhradeckého kraje. Případné použití nebo šíření tohoto dokumentu nebo jeho části jakýmkoliv dalším subjektem je možné pouze za současného uvedení této citace:

Integra Consulting s.r.o. (2013): Posouzení vlivů Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020, Královéhradecký kraj, 2013

Kontakt na řešitele:

Ing. Kateřina Ambrožová

Integra Consulting s.r.o.

Pobřežní 16

186 00 Praha 8

Tel.: +420 234 134 236

E-mail: katerina.ambrozova@integranet.cz

Schváleno

.....
Mgr. Martin Smutný, jednatel
Integra Consulting s.r.o.

OBSAH

1	OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM	9
1.1	ZÁKLADNÍ INFORMACE O STRATEGII ROZVOJE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE 2014-2020	9
1.2	OBSAH KONCEPCE	9
1.3	CÍLE KONCEPCE	13
1.4	VZTAH KONCEPCE K JINÝM STRATEGICKÝM DOKUMENTŮM	14
2	INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE	21
2.1	VYMEZENÍ DOTČENÉHO ÚZEMÍ	21
2.2	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ	21
2.2.1	Klimatické poměry	21
2.2.2	Ovzduší	23
2.2.3	Geomorfologické poměry a horninové prostředí	25
2.2.4	Vody	27
2.2.5	Půdy	30
2.2.6	Příroda a krajina	34
2.2.7	Odpady	38
2.2.8	Hluk	40
2.2.9	Kulturní dědictví	40
2.2.10	Území zatěžovaná nad míru únosného zatížení (včetně starých ekologických zátěží)	40
2.3	PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE	41
3	CHARAKTERISTIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V OBLASTECH, KTERÉ BY MOHLY BÝT PROVEDENÍM KONCEPCE VÝZNAMNĚ ZASAŽENY	43
4	VEŠKERÉ SOUČASNÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ PRO KONCEPCI, ZEJMÉNA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTEM SE ZVLÁŠTNÍM VÝZNAMEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (NAPŘ. OBLASTI VYŽADUJÍCÍ OCHRANU PODLE ZVLÁŠTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ)	46
4.1	HODNOCENÍ VLIVŮ KONCEPCE NA EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY A PTAČÍ OBLASTI DLE ZÁKONA Č. 114/1992 SB., O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY	46
5	CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ, KOMUNITÁRNÍ NEBO VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI, KTERÉ MAJÍ VZTAH KE KONCEPCI, A ZPŮSOB, JAK BYLY TYTO CÍLE VZATY V ÚVAHU BĚHEM JEJÍ PŘÍPRAVY, ZEJMÉNA PŘI POROVNÁNÍ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ	47
5.1	ZPŮSOB STANOVENÍ HODNOTÍCÍHO RÁMCE	47
5.2	TÉMATÁ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	47

5.3	VAZBY RELEVANTNÍCH KONCEPCÍ K JEDNOTLIVÝM TÉMATŮM ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ POTENCIÁLNĚ DOTČENÝCH REALIZACÍ NÁVRHŮ STRATEGIE ROZVOJE KHK	47
6	ZÁVAŽNÉ VLIVY (VČETNĚ SEKUNDÁRNÍCH, SYNERGICKÝCH, KUMULATIVNÍCH, KRÁTKODOBÝCH, STŘEDNĚDOBÝCH A DLOUHODOBÝCH, TRVALÝCH A PŘECHODNÝCH, POZITIVNÍCH A NEGATIVNÍCH VLIVŮ) NAVRHOVANÝCH VARIANT KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	52
6.1	SOUHRN VYHODNOCENÍ NÁVRHOVÉ ČÁSTI SR KHK VČETNĚ POTENCIÁLNÍCH KUMULATIVNÍCH VLIVŮ	52
6.2	MOŽNOST PŘESHRANIČNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	65
7	PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ VYPLÝVAJÍCÍCH Z PROVEDENÍ KONCEPCE.	66
8	VÝČET DŮVODŮ PRO VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT A POPIS, JAK BYLO POSUZOVÁNÍ PROVEDENO, VČETNĚ PŘÍPADNÝCH PROBLÉMŮ PŘI SHROMAŽĎOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ (NAPŘ. TECHNICKÉ NEDOSTATKY NEBO NEDOSTATEČNÉ KNOW-HOW)	69
8.1	VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT	69
8.2	POPIS PROVEDENÍ POSOUZENÍ SR KHK NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	69
8.3	PROBLÉMY PŘI SHROMAŽĎOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ	70
9	STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORŮ) VLIVŮ KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	71
10	POPIS PLÁNOVANÝCH OPATŘENÍ K ELIMINACI, MINIMALIZACI A KOMPENZACI NEGATIVNÍCH VLIVŮ ZJIŠTĚNÝCH PŘI PROVÁDĚNÍ KONCEPCE.	73
11	STANOVENÍ INDIKÁTORŮ (KRITÉRIÍ) PRO VÝBĚR PROJEKTŮ	74
12	VLIVY KONCEPCE NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	76
12.1	VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A ZDRAVOTNÍ STAV ČR	76
12.2	POPULACE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE	77
12.3	DETERMINANTY ZDRAVÍ	78
12.4	HODNOCENÍ PRIORIT SR KHK 2014-2020 A JEJICH RELEVANCE K VEŘEJNÉMU ZDRAVÍ A CÍLŮM ZDRAVOTNÍCH POLITIK - SOULAD PRIORIT SR KHK 2014-2020 A „ZDRAVÍ 21“	83
12.5	MOŽNÉ VAZBY SR KHK 2014-2020 K PROBLEMATICE OCHRANY VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ – ANALÝZA VZTAHU STRATEGICKÝCH OBLASTÍ A STRATEGICKÝCH CÍLŮ SR KHK 2014-2020 A OBLASTÍ A CÍLŮ VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ	86
12.6	VYUŽITELNÉ INDIKÁTORY PRO SLEDOVÁNÍ SR KHK NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	96
12.7	ZÁVĚR	96

13	NETECHNICKÉ SHRNU TÍ VÝŠE UVEDENÝCH ÚDAJŮ	98
14	SOUHRNNÉ VYPOŘÁDÁNÍ VYJÁDRĚNÍ OBDRŽENÝCH Z HLEDISKA VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	99
15	ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ VČETNĚ NÁVRHU STANOVISKA KE KONCEPCI	110
15.1	NÁVRH STANOVISKA	110
16	SEZNAM SAMOSTATNÝCH PŘÍLOH	115

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Struktura strategie rozvoje	12
Obrázek 2:	Vymezení klimatických oblastí v Královéhradeckém kraji	22

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Celkové emise hlavních znečišťujících látek ze zdrojů, podíly podle kategorií zdrojů znečišťování ovzduší (t.rok ⁻¹) v Královéhradeckém kraji v roce 2010	23
Tabulka 2:	Emise hlavních znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů v okresech Královéhradeckého kraje (t.rok ⁻¹) v roce 2010	24
Tabulka 3:	Průměrné roční imisní koncentrace (μg/m ³) v Královéhradeckého kraje v roce 2010	25
Tabulka 4:	Jakost vody ve vybraných tocích a profilech (2007 - 2008)	28
Tabulka 5:	Chráněné oblasti přirozené akumulace vod	29
Tabulka 6:	Bilance půdy a podíly v ha z celkové výměry v Královehradeckém kraji (stav k 31. 12. daného roku)	32
Tabulka 7:	Přehled PLO v Královéhradeckém kraji	33
Tabulka 8:	Kategorizace lesů v Královéhradeckém kraji (rok 2011)	34
Tabulka 9:	Produkce komunálního odpadu v tunách v Královéhradeckém kraji v letech 2008 - 2010	39
Tabulka 10:	Odpady v tunách podle vybraného způsobu nakládání a sídla podniku v Královéhradeckém kraji v letech 2008 - 2010	39
Tabulka 11:	Shrnutí charakteristik životního prostředí Královéhradeckého kraje relevantních z hlediska obsahu SR KHK	43
Tabulka 12:	Souhrn vyhodnocení potenciálních vlivů jednotlivých cílů RS KHK na životní prostředí	53
Tabulka 13:	Porovnání strategických oblastí SR HKH 2014-2020 se zdravotní politikou Zdraví 21	86
Tabulka 14:	Hodnocení dopadů SR KHK na veřejné zdraví	88

ŘEŠITELSKÝ KOLEKTIV POSOUZENÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ing. Kateřina Ambrožová (Integra Consulting s.r.o.)

autorizovaná osoba dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

- metodický postup hodnocení, monitoring, indikátory, kritéria pro výběr projektů
- expertní hodnocení
- zpracování dokumentace

Mgr. Michal Musil (Integra Consulting s.r.o.)

- koordinátor týmu
- metodický postup hodnocení, monitoring, indikátory, kritéria pro výběr projektů
- expertní hodnocení
- zpracování dokumentace

Mgr. Martin Smutný (Integra Consulting s.r.o.)

autorizovaná osoba dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

- expertní hodnocení

Ing. Jiří Dusík (Integra Consulting s.r.o.)

- metodický postup hodnocení

Mgr. Michala Kopečková (Občanské sdružení Ametyst)

autorizovaná osoba dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

- expertní hodnocení vlivů
- vyhodnocení vlivů na lokality NATURA 2000

Mgr. Michala Lustigová

- vyhodnocení vlivů na veřejné zdraví

Název koncepce: Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020

Předkladatel: Královéhradecký kraj
Pivovarské nám. 1245/2
500 03 Hradec Králové
IČ: 70889546

Oprávněný zástupce předkladatele:

Statutární zástupce:
Bc. Lubomír Franc
hejtman Královéhradeckého kraje
telefon: 495 817 222
e-mail: franc@kr-kralovehradecky.cz

Zástupce ve věcech technických:
RNDr. Lucie Richtr
oddělení regionálního rozvoje a cestovního ruchu
odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací
telefon: 495 817 450
e-mail: lrichtr@kr-kralovehradecky.cz

Příslušný orgán k vydání stanoviska dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí:
Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence

LEGISLATIVNÍ RÁMEC POSUZOVÁNÍ

Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí je v České republice upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon zahrnuje požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady o hodnocení účinků určitých plánů a programů na životní prostředí č. 2001/42/EC.

Posouzení vlivů Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020 (dále též SR KHK) na životní prostředí a zdraví obyvatel (dále také „SEA“) probíhá dle požadavků výše uvedeného zákona.

Při zpracování posouzení byla zohledněna Metodika posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004), a metodika pro Strukturální fondy EU „Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007 – 2013“. Zpracovatel SEA vycházel také z principů aplikace SEA popsanych v „Resource Manual to Support Application of the UNECE Protocol on Strategic Environmental Assessment“ (UNECE a REC CEE, duben 2007).

Obsah a rozsah SEA RS KHK byl stanoven závěrem zjišťovacího řízení podle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, který byl vydán Odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence Ministerstva životního prostředí dne 11. 4. 2013, č.j.: 25101/ENV/13. Vypořádání připomínek ze zjišťovacího řízení je součástí hodnocení SEA.

1 OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM

1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O STRATEGII ROZVOJE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE 2014-2020

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020 je jedním z významných koncepčních dokumentů strategického zaměření určující jeho hlavní směry rozvoje kraje Královéhradeckého kraje na období sedmi let. Nastavení předběžných podmínek Evropské unie ve vazbě na Strategii regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020 vyžaduje nastavení základních strategických dokumentů do roku 2020.

Podstatou strategického plánování v kraji je stanovování rozvojových priorit a cílů ve vazbě na další koncepční a rozvojové aktivity v regionu. Stanovení krajské rozvojové strategie je základní fundament pro přípravu Královéhradeckého kraje na nové programové období 2014 – 2020.

Tento rozvojový dokument je důležitou součástí pro strategické plánování ve vazbě na priority České republiky i Evropské unie vedoucí k posílení absorpční kapacity Královéhradeckého kraje, tj. schopnosti efektivně využít finanční prostředky na kvalitně připravené projekty.

V průběhu zpracování strategie byla vytvořena široká platforma spolupráce, komunikace a partnerství napříč jednotlivými sektory, na které lze stavět i v dalších letech. Postupné rozšiřování partnerství a spolupráce v regionu přispívá ke komplexnímu rozvoji regionu, který je tak založený na vzájemném konsenzu a definovaných společných cílech a vize rozvoje.

1.2 OBSAH KONCEPCE

Strategie, která je významným strategickým dokumentem pro celé území Královéhradeckého kraje, byla tvořena expertně-komunitní metodou se zapojením subjektů z veřejného, podnikatelského i neziskového sektoru z celého kraje.

Byla provedena analýza stakeholderů, která byla podkladem pro komunikační strategii v rámci tvorby SR KHK. Na jednání Krajské koordinační skupiny, která plnila roli kolektivního, koordinačního, poradního a iniciativního orgánu při realizaci strategického plánování v kraji bylo představeno 5 strategických oblastí: Konkurenceschopnost a inovace, Dopravní dostupnost a mobilita, Veřejné služby a občanská společnost, Environmentální prostředí a sítě, Vyvážený rozvoj a správa regionu.

Každá strategická oblast byla projednána v rámci expertní pracovní skupiny na jednání kulatých stolů, což vycházelo z nastavení komunikační strategie

pro zapojení širokého spektra významných subjektů a partnerů v rámci tvorby nové krajské strategie.

Součástí tvorby strategie byla rovněž evaluace Programu rozvoje KHK 2008 – 2010, která byla zaměřena na věcné a finanční hodnocení implementace Programu rozvoje Královéhradeckého kraje 2008 - 10 s cílem učinit na základě zjištěných skutečností potřebná rozhodnutí. Na základě výstupů bylo možné posoudit míru úspěšnosti podpory regionálního rozvoje v kraji za dané časové období a formovat nová stanoviska a strategie pro následující období. Závěry a doporučení evaluace byly jedním ze vstupních podkladů na tvorbě nové strategie.

Samotná tvorba strategie byla rozdělena na analytickou část a návrhovou (strategickou) část. V rámci analytické části byl zpracován Profil Královéhradeckého kraje, Vnější strategický rámec, PESTLE analýza, Problémová analýza a SWOT analýza. Návrhová část je rozčleněna na pět úrovní: Mise, Vize, Globální cíl, Strategické oblasti a Strategické cíle.

Analytická část

Profil Královéhradeckého kraje

Jádro analytické části Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014–2020 tvoří Profil Královéhradeckého kraje. Jeho cílem je podrobná charakteristika kraje, faktografické zhodnocení jeho vývoje v posledních letech a identifikace problémů a rozvojových dispozic.

Fakta a poznatky získané při zpracování profilu kraje byly určující při vypracování SWOT analýzy a pro definování strategické vize, cílů rozvoje Královéhradeckého kraje a potažmo pak prioritních oblastí. Profil je členěn dle základních témat, popisujících výchozí stav a hlavní vývojové tendence jednotlivých sektorů a oblastí rozvoje:

- Přírodní podmínky a struktura území
- Obyvatelstvo a bydlení
- Trh práce
- Ekonomika kraje
- Věda, vývoj, výzkum a inovace
- Školství a vzdělávání
- Sociální péče a zdravotnictví
- Kultura, sport a volný čas
- Cestovní ruch
- Doprava
- Technická infrastruktura
- Zemědělství a lesnictví
- Životní prostředí a ochrana přírody
- Územní správa a spolupráce
- Hospodaření Královéhradeckého kraje

- Hodnocení realizace Programu rozvoje KHK 2008-10

Analýza stakeholderů

Seznam stakeholderů (podílníků), který je řazen sestupně dle důležitosti, je výsledkem analýzy, jež měl za cíl zapojit do tvorby SRK všechny významné partnery v regionu z různých oblastí s různou sférou vlivu (veřejná správa, neziskový sektor, podnikatelská sféra, vzdělávací sféra, politická sféra apod.).

Analýzy vnějšího prostředí

Smyslem analýz vnějšího prostředí (vnější strategický rámec, PESTLE analýza) je mimo jiné poskytnout východiska pro formulaci příležitostí a hrozeb následné SWOT analýzy:

Vnější strategický rámec

Vnější strategický rámec je analýza vnějších rozvojových faktorů s důrazem na aspekty vážícím se k novému programovému a finančnímu cyklu Evropské unie 2014-2020 a strategickému a koncepčnímu směřování regionální politiky ČR.

PESTLE analýza

PESTLE analýza slouží k posouzení a vyhodnocení okolních vlivů jak na konkrétní projekty, tak na ucelenou rozvojovou strategii. Tyto vlivy jsou rázu politického, ekonomického, sociálního, technologického, legislativního či environmentálního.

Problémová analýza

Problémová analýza vychází z analytických výstupů a pojmenovává hlavní problémy a bariéry rozvoje v daném rozvojovém kontextu. Jde o syntézu souvislostí vážících se k nejvýznamnějším rozvojovým problémům.

SWOT analýza

SWOT analýza, která tvoří tzv. most mezi analytickou a návrhovou částí, je jednou z nejčastěji používaných metod pro syntetické hodnocení. SWOT je zkratkou z angl. Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby). První dva body tvoří tzv. vnitřní analýzu (resp. analýzu vnitřních podmínek), druhé dva body (tedy příležitosti a hrozby) tvoří vnější analýzu.

Návrhová část

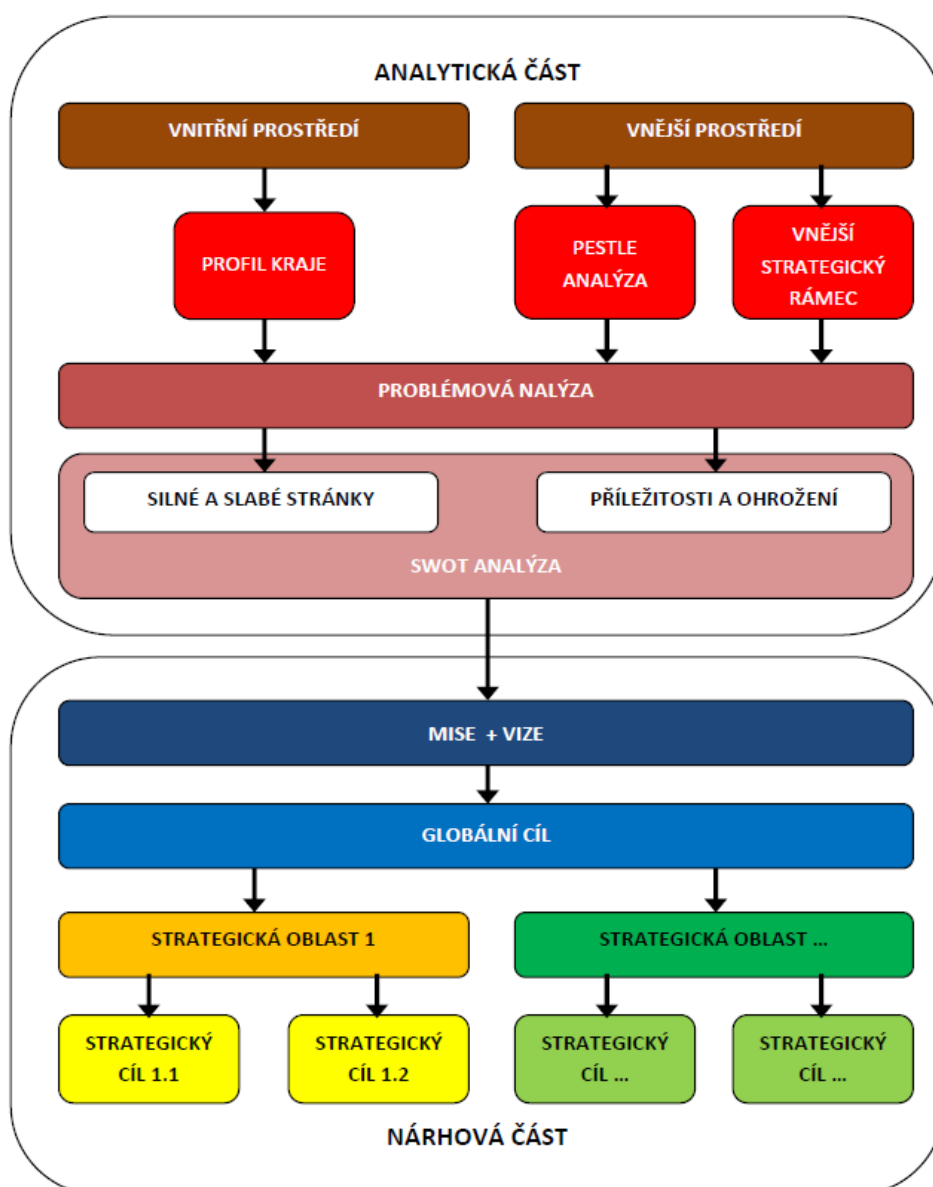
Mise vyjadřuje hlavní myšlenku budoucího rozvoje kraje. Představuje preambuli celé strategie.

Vize stručně popisuje ideální situaci cílového stavu v horizontu 15-20 let s obecnou proklamací vystihující určitý leitmotiv budoucnosti.

Globální cíl vychází z vize a popisuje základní vývojové tendence a směřování kraje. Vede k naplnění celkové vize kraje.

Strategická oblast (SO) představuje klíčovou oblast s vnitřně propojeným systémem problémů a dílčích témat, jejichž řešení jako celku jsou důležitá pro naplnění vize a globálního cíle.

Strategické cíle (SC) vychází z globálního cíle a popisují žádoucí stav, kterého je třeba dosáhnout v dané strategické oblasti. Představují základní směry rozvoje strategické oblasti.

Obrázek 1: *Struktura strategie rozvoje*

(zdroj: Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje, návrh koncepce)

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2014 – 2020 má stanoveno pět strategických oblastí, jejichž řešení jako celku je důležité pro naplnění vize a globálního cíle. Každá strategická oblast má vydefinována několik strategických cílů (3 až 5) popisující žádoucí stav, kterého je třeba dosáhnout v dané strategické oblasti.

Strategická oblast 1 Konkurenceschopnost a inovace

- **Strategický cíl 1.1** Zvýšit konkurenceschopnost ekonomiky a podpořit rozvoj podnikatelského prostředí na území Královéhradeckého kraje
- **Strategický cíl 1.2** Rozvinout funkční a efektivní inovační a výzkumný systém Královéhradeckého kraje jako předpoklad přechodu ke znalostní ekonomice
- **Strategický cíl 1.3** Zvýšit zaměstnanost v Královéhradeckém kraji zlepšením vzdělanostní struktury obyvatel a jejím propojením na regionální trh práce
- **Strategický cíl 1.4** Zatraktivnit Královéhradecký kraj pro další rozvoj cestovního ruchu jako významné složky regionální ekonomiky

Strategická oblast 2 Dopravní dostupnost a mobilita

- **Strategický cíl 2.1** Napojit Královéhradecký kraj na nadřazenou dopravní síť meziregionálního a přeshraničního významu
- **Strategický cíl 2.2** Zlepšit stav regionální dopravní infrastruktury s ohledem na plynulost dopravy a bezpečnost a zdraví obyvatel
- **Strategický cíl 2.3** Zajistit dostatečnou dopravní obslužnost kraje veřejnou dopravou šetrnou k životnímu prostředí a zvýšit její atraktivitu

Strategická oblast 3 Veřejné služby a občanská společnost

- **Strategický cíl 3.1** Zkvalitnit poskytování zdravotní péče v Královéhradeckém kraji a podporovat zdravý životní styl jeho obyvatel
- **Strategický cíl 3.2** Zvýšit kvalitu sociálního prostředí a zajistit kvalitní a dostupné sociální služby pro obyvatele Královéhradeckého kraje
- **Strategický cíl 3.3** Zajistit dostatečnou bezpečnost a ochranu obyvatel kraje včetně jejich majetku a předcházet mimořádným událostem
- **Strategický cíl 3.4** Podporovat rozvoj kultury a sportu a rozšířit nabídku trávení volného času pro obyvatele kraje i jeho návštěvníky

Strategická oblast 4 Environmentální prostředí a síť

- **Strategický cíl 4.1** Zlepšit stav vodohospodářské infrastruktury na území kraje a zajistit dostatečnou ochranu před povodněmi
- **Strategický cíl 4.2** Zefektivnit odpadové hospodářství a eliminovat ekologické zátěže na území Královéhradeckého kraje
- **Strategický cíl 4.3** Zajistit udržitelné zásobování energiemi a jejich šetrné využívání na celém území Královéhradeckého kraje
- **Strategický cíl 4.4** Chránit všechny složky životního prostředí, šetrně pečovat o krajinu a přírodní ekosystémy na území kraje a podporovat rozvoj ekologického vzdělávání, výchovy a osvěty
- **Strategický cíl 4.5** Zvýšit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví a podporovat rozvoj jejich mimoprodukčních funkcí

Strategická oblast 5 Vyvážený rozvoj a správa regionu

- **Strategický cíl 5.1** Zlepšit fungování veřejné správy v Královéhradeckém kraji na všech jeho úrovních včetně veřejného financování
- **Strategický cíl 5.2** Zajistit vyvážený a integrovaný rozvoj všech částí Královéhradeckého kraje s ohledem na jejich regionální disparity
- **Strategický cíl 5.3** Rozvinout aktivní síťování a všechny typy partnerských forem spolupráce na regionální i meziregionální úrovni

Samotná realizace strategie bude probíhat formou tzv. akčních plánů, které budou zpracovány na kratší časové období (2 – 3 roky) včetně stanovení prioritních aktivit se zajištěnými finančními a personálními zdroji a harmonogramem plnění.

Ze SR KHK bude dále vycházet rovněž Program rozvoje kraje 2014-2020, který již bude obsahovat podrobné rozpracování strategických cílů do úrovně opatření.

1.4

VZTAH KONCEPCE K JINÝM STRATEGICKÝM DOKUMENTŮM

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020 navazuje na strategické dokumenty na úrovni Evropské unie (Strategie Evropa 2020) a České republiky (Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-20), prostřednictvím kterých je naplňována regionální politika a je v souladu s jejich zaměřením včetně rozvojových priorit na období 2014 – 2020 (11 tematických cílů kohezní politiky EU, národní priority ČR).

Strategie Evropa 2020

Evropská komise, v návaznosti na Lisabonskou strategii, představila v roce 2010 strategii hospodářské, sociální a územní soudržnosti Strategie Evropa

2020 (dále „EU2020“). Celá strategie bude sloužit jako podkladová platforma pro naplnění rozvojové vize EU a aktualizaci/koordinaci všech politik EU. EU2020 stojí na třech pilířích:

1. Inteligentní růst: rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích;
2. Udržitelný růst: podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje;
3. Růst podporující začlenění: podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.

EU2020 stanovila tyto cíle, kterých má být dosaženo do roku 2020:

1. Zvýšení míry zaměstnanosti populace ve věku 20-64 let minimálně na 75 %;
2. Navýšení investic do oblasti výzkumu a vývoje na 3 % HDP;
3. Energetický cíl „20-20-20“
 - o 20 % snížit energetickou náročnost ekonomiky
 - o 20 % zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě
 - o 20 % snížit emise CO₂ (oproti r. 1990)
4. podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10% a nejméně 40% mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání;
5. počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů.

Pilíře a cíle bude nutné převést do podoby vnitrostátních cílů (především v rámci Národních plánů reforem, které jsou součástí „evropského semestru“) a tím bude zaručeno naplňování EU2020 na úrovni členských států. Markantně se toto propojování projeví také např. v podobě nové kohezní politiky EU 2014+. Na podporu implementace strategie vyhlásila Evropská komise několik tzv. stěžejních iniciativ:

1. Inovace v Unii
2. Mládež v pohybu
3. Digitální program pro Evropu
4. Evropa méně náročná na zdroje
5. Průmyslová politika pro éru globalizace
6. Program pro nové dovednosti a pracovní místa
7. Evropská platforma pro boj proti chudobě

Kohezní politika EU 2014-2020

Podoba nové kohezní politiky je také přizpůsobena naplňování cílů EU2020. Intervence politiky soudržnosti musí přispívat k naplnění cílů EU2020 a konsekventně tematických cílů definovaných Evropskou komisí v jednotlivých Nařízeních:

1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací
2. Zlepšení přístupu, využití a kvality ICT technologií
3. Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků
4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích
5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik
6. Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů
7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách
8. Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil
9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě
10. Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení
11. Posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy

Společná zemědělská politika EU 2014-2020

V rámci společné zemědělské politiky EU budou stále zachovány dva pilíře. První se zaměřením na přímé platby zemědělcům a tržní výdaje a druhý podporující mimoprodukční funkce zemědělství; konkurenceschopnost a tedy i rozvoj venkova.

Regionální politika ČR 2014 – 2020

Česká republika formulovala pět národních priorit na období 2014 – 2020, které vycházejí z analýz konkurenceschopnosti a rozvojových potřeb ČR a ze strategických dokumentů na evropské i národní úrovni.

1. Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky - cílem bude podpora hospodářského růstu ČR, založená na pilířích znalostní ekonomiky, rozvoji podnikatelských aktivit, kvalifikované a flexibilní pracovní síle.
2. Rozvoj páteřní infrastruktury - hlavním smyslem této priority bude vytvoření efektivně fungující dopravní, informační, energetické a environmentální infrastruktury, umožňující jak zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky, tak i kvalitnější život obyvatel.

3. Zvyšování kvality a efektivity veřejné správy - cílem priority bude poskytnout kvalitní služby občanům a přispět k budování konkurenceschopné, na podnikání a inovacích založené ekonomiky prostřednictvím dobře fungujících institucí.
4. Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví - hlavním cílem je snižování sociálního vyloučení zejména ohrožených skupin obyvatelstva na trhu práce a zlepšování životního stylu a zdravotního stavu populace.
5. Integrovaný rozvoj území - hlavním úkolem je zajistit vyvážený rozvoj území ČR, přispět ke snižování regionálních rozdílů a umožnit využití místního potenciálu pro posílení konkurenceschopnosti a územního rozvoje regionů se zřetelem na kvalitu životního prostředí.

Národní program reforem

Nosným zdrojovým materiálem, vytvořeným na národní úrovni, je Národní program reforem (NPR), který je příspěvkem České republiky k plnění cílů Strategie Evropa 2020. Vychází z reformních priorit vlády a zohledňuje doporučení obsažená v Integrovaných hlavních směrech Strategie Evropa 2020. Stanovuje reformní opatření České republiky v oblasti konsolidace veřejných financí, fungujícího trhu práce a sociálního systému, vzdělání, podpory podnikání, rozvoje digitalizace, podpory růstu založeného na výzkumu a inovacích, podporu konkurenceschopnosti šetrné k životnímu prostředí a zlepšení dopravní infrastruktury. S ohledem na zaměření na reformní cíle hospodářské a sociální politiky ČR patří NPR mezi klíčové dokumenty, které byly při zpracování návrhu národních rozvojových priorit po roce 2013 využity.

Strategie regionálního rozvoje České republiky 2014-2020

Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014–2020 (SRR) je základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje. V souladu se zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. SRR je nástrojem realizace regionální politiky a koordinace působení ostatních veřejných politik na regionální rozvoj.

Tato Strategie vytvoří ve vazbě na vývoj politiky soudržnosti a územní agendy EU předpoklady pro přípravu strategií a koncepcí zaměřených na rozvoj funkčních regionů a mikroregionů, měst a aglomerací, partnerství města a venkova atd. Strategie regionálního rozvoje bude působit spolu s dalším významným dokumentem - s Politikou územního rozvoje ČR - jako důležitý nástroj pro koordinaci územního rozvoje na celostátní úrovni.

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 -2020 má stanoveny čtyři prioritní oblasti:

1. Regionální konkurenceschopnost
2. Územní soudržnost
3. Environmentální udržitelnost
4. Veřejná správa a spolupráce

Politika územního rozvoje ČR

Politika územního rozvoje ČR (PÚR ČR) je celostátní nástroj územního plánování, který slouží zejména pro koordinaci územního rozvoje na celostátní úrovni a pro koordinaci územně plánovací činnosti krajů a současně jako zdroj důležitých argumentů při prosazování zájmů ČR v rámci územního rozvoje Evropské unie. Tento dokument určuje požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, mezinárodních, nadregionálních a přeshraničních souvislostech, určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů a stanovuje republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území. V PÚR ČR se rovněž vymezují oblasti se zvýšenými požadavky na změny v území, které svým významem přesahují území jednoho kraje, a dále stejně významné oblasti se specifickými hodnotami a se specifickými problémy a koridory a plochy dopravní a technické infrastruktury. Pro vymezené oblasti, koridory a plochy se stanovují kritéria a podmínky pro rozhodování o možnostech změn v jejich využití.

Soulad s ostatními krajskými koncepcemi

Královéhradecký kraj sousedí s kraji Pardubickým, Středočeským a Libereckým. Navíc má také společné hranice s Dolnoslezským vojvodstvím. Územní rozvojová strategie Královéhradeckého kraje proto vyžaduje sledovat mimo jiné také vazbu na strategické dokumenty těchto sousedních územních celků. SR KHK řeší přeshraniční spolupráci v rámci Strategické oblasti 5 Vyvážený rozvoj a správa území, která zahrnuje součinnost také s hraničními oblastmi kraje Pardubického, Libereckého, Středočeského, ale i s polským příhraničím. SR KHK určuje strategické oblasti a cíle založené na meziregionální a přeshraniční spolupráci, jako jsou např. hospodářské aktivity, zaměstnanost, doprava, životní prostředí, cestovní ruch apod. Sousední regiony ve svých strategických dokumentech také podporují další rozvoj spolupráce se sousedními regiony včetně Královéhradeckého kraje.

SR KHK je tedy provázána na rozvojové dokumenty všech sousedních krajů, včetně Dolnoslezského vojvodství v Polsku.

- Strategie rozvoje Libereckého kraje
- Program rozvoje Pardubického kraje
- Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje
- Strategie rozvoje Dolnoslezského vojvodství

Soulad s ostatními koncepčními dokumenty Královéhradeckého kraje

SR KHK na období 2014 – 20 vychází ze Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje, která byla vypracovaná v roce 2007. Při tvorbě nové strategie bylo využito všech koncepčních a analytických prací zpracovaných pro území Královéhradeckého kraje včetně Zásad územního rozvoje KHK. Strategie tak představuje dokument, který je provázaný s dalšími oborovými koncepcemi a dokumenty. V průběhu její tvorby se otevřely možnosti využití odbornosti a zkušenosti regionálních aktérů působících v nejrůznějších oblastech života.

Seznam koncepcí Královéhradeckého kraje dle tematického zaměření:

Životní prostředí a energetika

- Integrovaný krajský program snižování emisí a Krajský program ke zlepšení kvality ovzduší KHK
- Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v KHK
- Koncepce ochrany přírody a krajiny KHK
- Plán odpadového hospodářství KHK
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací KHK
- Povodňový plán KHK
- Regionální surovinová politika KHK
- Územní energetická koncepce KHK

Venkov a zemědělství

- Koncepce zemědělské politiky KHK
- Program obnovy venkova KHK

Doprava a územní plánování

- Generel silniční dopravy
- Vývoj dopravních vztahů na území KHK vyvolaný výstavbou D11 a R35
- Zásady územního rozvoje KHK

Cestovní ruch a památková péče

- Koncepce cyklodopravy KHK
- Koncepce péče o památkový fond KHK
- Marketingová strategie KHK
- Program rozvoje cestovního ruchu KHK 2007 – 2013

Vzdělávání, lidské zdroje a inovace

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy KHK

- Regionální inovační strategie KHK 2010 – 2015
- Strategie rozvoje lidských zdrojů 2007 – 2015

Zdravotnictví a sociální služby

- Koncepce prevence kriminality na léta 2012 – 2016 v KHK
- Koncepce rodinné politiky KHK 2012 – 2016
- Koncepce zdravotnictví KHK 2011 – 2015
- Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením
- Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v KHK 2011 – 2016
- Strategie KHK v oblasti sociálních služeb - Plán rozvoje sociálních služeb v KHK 2011 – 2016
- Strategie protidrogové politiky KHK 2011 – 2015

Veřejná správa a ICT

- Dotační strategie KHK 2010 – 2013
- Strategie KÚ KHK a funkční strategie: personální, komunikační, marketingová, informační, finanční
- Strategie rozvoje informačních a komunikačních technologií regionů ČR v letech 2013 – 2020

2 **INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE**

2.1 **VYMEZENÍ DOTČENÉHO ÚZEMÍ**

Koncepce je zpracovávána pro celý Královéhradecký kraj s celkovou rozlohou kraje 4 759 km². Královéhradecký kraj tvoří 6 % rozlohy celé České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů.

Kraj je tvořen 5 okresy (Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov) které zahrnují celkem 448 obcí, z nichž má 48 statut města a 9 statut městyse. Královéhradecký společně s kraji Libereckým a Pardubickým tvoří podle nomenklatury EU – NUTS, na základě Usnesení vlády ČR č. 707 ze dne 28.11.1998 NUTS II Severovýchod. Ten patří mezi tři největší oblasti v republice jak rozlohou, tak počtem obyvatel.

K 31. 12. 2011 měl Královéhradecký kraj celkem 553 856 obyvatel (dle ČSÚ), což je 5,3 % celkového počtu obyvatel České republiky. Nejlidnatějším okresem je okres Hradec Králové - 163 tisíc osob. Naopak populačně nejmenší s cca 79 tisíci obyvateli je okres Rychnov nad Kněžnou. Hustotou 116 obyvatel na km² nedosahuje kraj celorepublikového průměru 132 osob (nejvyšší je v okrese Hradec Králové 182 obyvatel na km², nejnižší je v okrese Rychnov nad Kněžnou 81 obyvatel na km²).

Podíl městského obyvatelstva dosáhl celkem 68,3 %. Hlavním centrem kraje je statutární město Hradec Králové s 94 tisíci obyvateli, druhým největším městem s 31 tisíci obyvateli je město Trutnov. Nejméně urbanizován je okres Jičín, kde žije i nejvíce obyvatel v obcích do 500 obyvatel (více než pětina). V kraji činil tento podíl osminu obyvatel. Průměrná rozloha obce je 1 062 ha a průměrný počet obyvatel v obci dosáhl 1 232 osob.

V Královéhradeckém kraji je zřízeno 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (Broumov, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí).

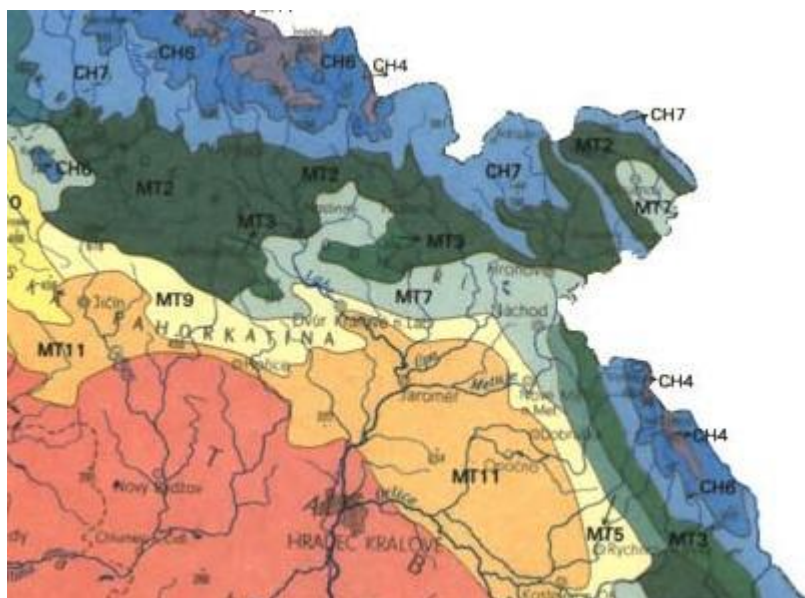
2.2 **ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ**

2.2.1 **Klimatické poměry**

Výškové rozdíly na území Královéhradeckého kraje jsou největší v České republice – nejvyšším bodem je Sněžka (1602 m), nejnižším hladina Cidliny na hranici s Pardubickým krajem (202 m n.m.). Díky těmto rozdílům (výškové rozpětí 1400 m) je zde rozmanité zastoupení klimatických oblastí – ze 13

klimatických oblastí, které se vyskytují na území České republiky, je zde zastoupeno 11 (chybí MT4 a T4).

Oblasti s nadmořskou výškou do 300 m n. m., tedy zejména převážná část okresu Hradec Králové a jižní část okresu Jičín, jsou zařazovány do teplé klimatické oblasti, severní část okresu Jičín a většina plochy okresů Trutnov, Náchod a Rychnov nad Kněžnou leží v mírné klimatické oblasti, oblasti s nejvyšší nadmořskou výškou (Krkonoše, vyšší partie Orlických hor) patří do chladné klimatické oblasti.

Obrázek 2: Vymezení klimatických oblastí v Královéhradeckém kraji

Zdroj: Quitt: Klimatické oblasti Československa, ČSAV, 1971

Srážky jsou ovlivňovány orografickými charakteristikami. Nejmenší roční úhrny srážek jsou zaznamenávány v rovinné části regionu (kolem 600 mm), nejvyšší v horských oblastech Krkonoš (nad 1 000 mm, v nejvyšších polohách i 2 000 mm). V plošném rozdělení srážek se v oblasti Krkonoš poměrně výrazně projevují návětrné a závětrné efekty. V převládajícím západním proudění jsou pozorovány větší srážkové úhrny na západě Krkonoš a nižší úhrny na východě.

Počet dnů se sněhovou pokrývkou roste s nadmořskou výškou, od cca 40 dnů v nížinách po 160 dnů v nejvyšších oblastech Krkonoš a cca 120 dnů ve vrcholových partiích Orlických hor.

Přízemní vítr je silně ovlivněn konfigurací terénu. Na území regionu převládají západní složky proudění, nelze zanedbat ani vyšší četnost proudění z jihovýchodního sektoru. Průměrné rychlosti větru se pohybují od přibližně 2 m/s v nížinách, až po více než 6 m/s ve vyšších polohách Krkonoš.

Rovněž délka slunečního svitu je závislá kromě zeměpisné šířky i na konfiguraci terénu a na zeslabování slunečního záření základem

z průmyslových zdrojů, mlhou nebo oblačností. Na jihu regionu je průměrná roční suma slunečního svitu kolem 1 500 – 1 550 hodin, na severu a na severovýchodě klesá k 1 400 až 1 450 hodinám. V letních měsících klesá délka slunečního svitu s rostoucí nadmořskou výškou, protože v horských oblastech je v létě více oblačnosti. V zimě je naopak pozorována přímá úměra mezi oběma veličinami, neboť v rovinách bývají četnější inverzní mlhy.

2.2.2

Ovzduší

Emise

Zdroje znečišťování ovzduší člení na zdroje stacionární a mobilní. Zdroje stacionární jsou dále členěny podle tepelného výkonu, míry vlivu technologického procesu na ovzduší nebo rozsahu znečišťování. Zdroje emitující do ovzduší znečišťující látky, jsou celostátně sledovány v rámci tzv. Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO), což je informační systém emisních, technických, provozních a organizačních údajů o zdrojích znečišťování ovzduší. Stacionární zdroje jsou zahrnuty v dílčích souborech REZZO 1 – 3, mobilní zdroje jsou začleněny v dílčím souboru REZZO 4.

V následující tabulce je uvedeno množství všech hlavních emitovaných látek v Královéhradeckém kraji v jednotlivých kategoriích REZZO za rok 2010.

Tabulka 1: Celkové emise hlavních znečišťujících látek ze zdrojů, podíly podle kategorií zdrojů znečišťování ovzduší (t.rok⁻¹) v Královéhradeckém kraji v roce 2010

	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
REZZO 1	253	3702	1300	566	1015	22
REZZO 2	278	122	111	145	295	0
REZZO 3	1674	2440	496	7481	5098	4989
REZZO 4	1517	31	5987	8509	1878	117
Emise celkem	3721	6295	7894	16 701	8287	5127

Zdroj: ČHMÚ a Aktualizace Programu k zlepšení kvality ovzduší v r. 2012 KH kraj

Emise tuhých látek a emise organických látek v roce 2010 v Královéhradeckém kraji byly nejvíce produkovány malými zdroji (REZZO 3), emise SO₂ produkovaly především velké zdroje (REZZO 1). Co se týká emisí oxidů dusíku a oxidu uhelnatého, tak ty byly nejvíce emitovány z dopravy (REZZO 4). Emise amoniaku byly převážně produkovány malými zdroji (REZZO 3).

Emise hlavních znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů (REZZO 1 – 3) v jednotlivých okresech Královéhradeckého kraje v roce 2010 jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 2: Emise hlavních znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů v okresech Královéhradeckého kraje (t.rok⁻¹) v roce 2010

Okres	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
Hradec Králové	226,7	556,0	202,6	1 184,8	451,2	0,0
Jičín	302,5	532,2	144,2	1 553,3	364,9	0,0
Náchod	336,1	1 362,2	360,7	1 868,4	576,1	0,0
Rychnov nad Kněžnou	399,2	1 319,1	395,9	1 835,5	809,9	21,1
Trutnov	641,4	2 494,4	803,4	1 750,0	621,6	0,4

Poznámka: Emise hlavních znečišťujících látek po okresech nezahrnují emise VOC, TZL a NH₃ z nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel, min. hnojiv, chovů hosp. zvířat a stavebních činností (zdroj: ČHMÚ).

Z uvedených údajů vyplývá, že nejvíce emisí TZL, SO₂ a NO_x bylo vyprodukováno v okrese Trutnov. Nejvíce emisí CO bylo vyprodukováno v okresech Náchod a Rychnov nad Kněžnou. Nejvíce emisí VOC a NH₃ bylo vyprodukováno v okrese Rychnov nad Kněžnou.

Mezi největší stacionární zdroje znečištění v Královéhradeckém kraji patří Alfa Plywood, a.s. v Solnici, ČEZ, a.s. – Elektrárna Poříčí v Trutnově, Cukrovary a lihovary TTD, a.s. – Cukrovar České Meziříčí, Saint-Gobain Orsil s.r.o. v Častolovicích, dále KA Contracting ČR s.r.o. – Teplárna Náchod a ČEZ, a.s. – Teplárna Dvůr Králové.

Dalšími významnými zdroji jsou firmy MAVE Jičín a.s. – závod Vršce, Madlářka a.s. – závod Převýšov v Chlumci nad Cidlinou a MACH DRŮBEŽ a.s. – chov drůbeže ve Smiřicích, které mají největší podíl na emisích amoniaku. Ze stacionárních zdrojů, produkujících těžké organické látky VOC, jsou to zejména společnosti Škoda AUTO a.s. – výroba vozů Kvasiny a Alcan Packaging Skřivany s.r.o.

Významná část emisí pochází z malých a zejména mobilních zdrojů znečištění. Prioritním problémem jsou zejména emise tuhých znečišťujících látek (TZL), velikostních frakcí PM₁₀ a PM_{2,5} jejichž zdrojem je zejména doprava a malé zdroje (zejména lokální topeniště). Významným trvalým problémem jsou rovněž emise oxidů dusíku NO_x, které mají příčinu zejména v rostoucí automobilové dopravě, která je dále zodpovědná za produkci velké části CO. Na produkci emisí SO₂ se vedle malých zdrojů významně podílejí velké zdroje.

Imise

V rámci vyhodnocení údajů imisního monitoringu, pravidelně prováděném ČHMÚ, jsou zpracována data z jednotlivých měřicích stanic umístěných v Královéhradeckém kraji. Na území kraje se nachází celkem 9 stanic pro sledování kvality ovzduší, které provozuje Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ) – 16 stanic, a jednu stanicí provozuje Zdravotní ústav (ZÚ).

V následující tabulce jsou uvedeny průměrné roční imisní koncentrace znečišťujících látek v roce 2010, které jsou sledovány na stanicích Královéhradeckého kraje.

Tabulka 3: Průměrné roční imisní koncentrace ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) v Královéhradeckém kraje v roce 2010

Měřicí stanice	TZL	SO ₂	NO _x	NO ₂	CO	O ₃	B(a)P
H.K. – Brněnská	29,5	5,0	50,7	25,7	398,8	44,9	1,11
H.K. – Sukovy sady	25,6	10,7	51,1	28,8	237,4	50,1	0,51
Jičín	25,9	-	-	-	-	-	-
Krkonoše – Rýchory	14,0	3,2	18,2	13,7	-	71,2	-
Velichovky	23,9	2,5	12,8	12,8	-	-	-
Rychnov nad Kněžnou	20,8	5,7	-	15,0	-	-	-
Šerlich	13,5	3,6	8,2	6,2	-	60,9	-
Trutnov – Mládežnická	22,8	5,7	15,1	11,4	-	-	-
Vrchlabí	20,8	3,1	-	10,9	-	-	-

Zdroj: Aktualizace Programu k zlepšení kvality ovzduší 2012 Královéhradecký kraj

Hodnocení stávající úrovně znečištění ovzduší v současné době v souladu s platnou legislativou z hlediska ochrany ovzduší již vychází z map úrovní znečištění konstruovaných v síti 1x1 km. Tyto mapy obsahují v každém čtverci hodnotu klouzavého pětiletého průměru koncentrací pro jednotlivé znečišťující látky.

Znečišťující látka NO₂ je do atmosféry emitována kromě dopravy (která bývá v městských centrech hlavním zdrojem) i v průběhu spalování ve stacionárních zdrojích (vytápění, elektrárny). Imisní koncentrace CO a B(a)P se v Královéhradeckém kraji v roce 2010 měřily pouze na dvou stanicích v Hradci Králové – Brněnská a Sukovy sady.

Jak je patrné, imisní limit jednotlivých znečišťujících látek za kalendářní rok 2010 není na stanicích překračován.

Dle analýzy Programu ke zlepšení kvality ovzduší Královéhradeckého kraje jsou z imisního hlediska prioritní následující látky:

1. snížení imisní zátěže PM₁₀,
2. snížení emisí polycyklických aromatických uhlovodíků (B(a)P),
3. snížení emisí oxidů dusíku a VOC (prekurzory ozonu).

2.2.3 Geomorfologické poměry a horninové prostředí

Královéhradecký region se vyznačuje rozmanitým a poměrně členitým georeliéfem, který je výsledkem dlouhého geologického vývoje. Vertikální členitost dosahuje největšího rozpětí v rámci České republiky, a to od 208 m n. m. na Cidlině (při hranici okresů Hradec Králové a Nymburk) po 1602,3 m n. m. na vrcholu Sněžky v Krkonoších.

Z hlediska regionálního geomorfologického členění náleží zájmové území do provincie Česká vysočina. Region se dělí do dvou hlavních a značně odlišných geomorfologických soustav, a to Krkonoško – jesenické (sudetské), zaujímající severní až východní část a České tabule v jižní a západní části. Do regionu zasahují dvě podsoustavy, a to krkonošská (s částmi celků Krkonoše a Krkonošské podhůří) a orlická (s celkem Broumovská vrchovina a částí celků Orlické hory a Podorlická pahorkatina).

Horninové prostředí

Královéhradecký kraj je součástí Českého masivu a má pestrou geologickou stavbu. V horských oblastech na severu a východě dominují krystalické horniny – metamorfity a vyvřeliny starohorního až prvohorního stáří. Převážná část území je však tvořena mladšími (mladoprvihorními až čtvrtohorními horninami) pokryvných jednotek, převážně usazeninami.

Pohraniční pohoří (Krkonoše, Orlické hory) jsou součástí lužické (západosudetské) geologické oblasti, tvořené převážně komplexem přeměněných hornin starohorního až prvohorního stáří. Na jižní okraj Krkonoš přiléhá podkrkonošská pánev, vyplněná červenohnědými usazeninami permokarbonského stáří. Vnitrosudetská pánev se vyznačuje rozsáhlým komplexem usazených hornin od karbonu až po svrchní křídou. Sedimenty svrchního karbonu tvoří hřbet Jestřebích hor a černouhelný žacléřský, svatoňovický a hronovský revír. Červené permské usazeniny vyplňují Broumovskou kotlinu a zachovaly se i v severozápadním podhůří Orlických hor. Jižní polovinu regionu vyplňuje severovýchodní část rozlehlé křídové pánve, tvořené mořskými usazeninami svrchového stáří. Do severozápadní části zasahuje převážně pískovcová oblast jizerského vývoje se skalními městy, z nichž nejznámější jsou Prachovské skály. V jihovýchodní části regionu převažují jemnozrnné vápnité pískovce a slínovce (turon) orlicko-žďárského vývoje.

Čtvrtohorním pokryvným útvarem plošně dominují říční štěrkopísky, tvořící ploché terasové stupně někdejších toků – předchůdců Labe, Orlice, Metuje, Úpy, Bystřice, Cidliny a jejich přítoků. Z dob ledových pocházejí ledovcové nánosy (morény) v krkonošských údolích a většina navátých uloženin – spraší a vátých písků. Čtvrtohorního stáří jsou také drobná tělesa chemogenních vápenců a vrchovištní a slatinná rašeliniště.

Nerostné suroviny

Královéhradecký kraj není územím příliš bohatým na suroviny, zejména zde nejsou téměř žádné zdroje rud a jen omezené množství energetických surovin. Největší surovinové bohatství tvoří ložiska písků a štěrkopísků, cihlářské hlíny, kameniva a sklářských písků. Z ostatních surovin je nejvýznamnější dolomit.

V současné době se na území Královéhradeckého kraje nachází 112 bilancovaných výhradních ložisek nerostných surovin. Dále se na území kraje

nachází ložiska vápence a polodrahokamů. V regionu je dále evidováno 28 využívaných nevýhradních ložisek a 33 nevyužívaných nevýhradních ložisek.

V kraji je stanoveno celkem 65 chráněných ložiskových území o celkové ploše 93,09 km². Nejvíce CHLÚ je stanoveno pro cihlářské suroviny, stavební kámen a štěrkopísek.

V dřívějších dobách se hlubině těžilo černé uhlí na Trutnovsku. Lokálně se na území Královéhradeckého kraje nacházejí historická ložiska rud.

2.2.4

Vody

Povrchové vody

Většina území kraje patří do povodí Labe – ústí do Severního moře (přítoky Úpa, Metuje, Orlice a Cidlina), sever Broumovského výběžku odvodňuje Stěnava do povodí Odry – Odra ústí do Baltského moře. Regionem prochází hlavní evropské rozvodí mezi Severním a Baltským mořem.

Největším tokem kraje je Labe pramenící na severu kraje – na Labské louce v Krkonoších v nadmořské výšce 1384 m n.m., protéká Krkonošemi a Krkonošským podhůřím převážně v jižním a jihovýchodním směru. Jeho tok má zpočátku horský ráz s četnými kaskádami a vodopády. Od Jaroměře, kdy vstupuje na území České tabule, nabývá rázu nížinného toku. V KHK je tok Labe dlouhý 110 km. Na Labi byly vybudovány dvě menší vodní nádrže, a to Labská přehrada a Les Království.

Nejvýznamnějším přítokem Labe v KHK je Orlice ústící zleva do Labe v Hradci Králové. Vzniká spojením řek Divoké a Tiché Orlice v blízkosti města Týniště nad Orlicí v nadmořské výšce 247 m n. m. Celé povodí Orlice i s jejími zdrojnicemi zaujímá plochu 2 036 km², délka toku spojené Orlice od soutoku Divoké a Tiché Orlice je 35 km. Jejím nejvýznamnějším přítokem je Dědina ústící do Orlice z pravé strany v Třebechovicích pod Orebem.

Dalšími významnými toky jsou Cidlina, Úpa, Metuje. Prvním významnějším přítokem horního Labe je z levé strany Úpa pramenící v Krkonoších, ústí do Labe v Jaroměři. Její povodí má plochu 512 km², tok je dlouhý 78,7 km. Úpa je převážně horským a podhorským tokem.

Prvním významnějším přítokem horního Labe je z levé strany Úpa, která pramení v Krkonoších pod Studniční horou v nadmořské výšce 1 432 m, její povodí má plochu 512 km², tok je dlouhý 78,7 km.

Dalším přítokem Labe opět z levé strany je Metuje ústící do něj také v Jaroměři. Metuje pramení v Adršpašsko-teplických skalách v nadmořské výšce 586 m. Její povodí má plochu 607,6 km², celý tok je dlouhý 77,2 km. V jejím dolním povodí byla vybudována na potoce Rozkoš vodní nádrž Rozkoš (plocha 1001,3 ha) i přivaděč vody z Úpy.

Západní část regionu je odvodňována řekami Cidlinou a Mrlinou, úzký pás území na severním okraji okresu Jičín náleží do povodí Jizery. Plocha povodí

řeky Cidliny činí 1 050 km² a délka jejího toku na území regionu je 65 km. Jejimi největšími přítoky jsou Javorka a Bystřice. Řeka Mrlina pramení u Příchvoje ve výšce 378 m n. m. a délka toku na území regionu je 26 km.

V Královéhradeckém kraji se nachází vodní nádrže o celkové rozloze 72,97 km². Přirozené vodní nádrže se v regionu prakticky nevyskytují. Rybníky byly v královéhradeckém regionu budovány od 14. do 16. století, později (18. a 19. století) byly opět rušeny díky snahám o intenzivnější využití půdy. Největší množství se vyskytuje na Jičínsku (Jinolické rybníky), v povodí Dědiny (Broumar) a v Polabí. Další vodní plochy vznikly v Polabí těžbou šterkopísků.

Kvalita vod

Čistota vody v tocích je stále problémem, i když v posledních letech dochází k částečnému zlepšení. Většina toků regionu má na svých horních a středních tocích vody ve II. třídě jakosti. Díky průmyslu a zemědělské výrobě v okolí je více znečištěné Labe od Hradce Králové a řeka Dědina, horší kvalitu vody mají také Cidlina s Bystřicí.

Jakost povrchových vod se v posledních letech zlepšila. Příčinou je budování ČOV v sídlech a útlum průmyslové a zemědělské výroby. Neuspokojivý je stav jakosti povrchových vod protékajících menšími sídly s nečištěnými odpadními vodami.

V Královéhradeckém kraji je sledováno 17 profilů na řekách Labe, Metuje, Tichá a Divoká Orlice, Orlice, Cidlina, Úpa, Stěna, Javorka, Dědina a Bystřice. Jakost vody na vybraných profilech v letech 2007 – 2008 ilustruje následující Tabulka 4.

Tabulka 4: Jakost vody ve vybraných tocích a profilech (2007 - 2008)

Tok / vybrané profily	koncentrace, třída kvality vody dle ČSN 75 7221	Biologická spotřeba kyslíku (BSK ₅)	Chemická spotřeba kyslíku dichromanem (CHSK-Cr)	Amoniakální dusík (N-NH ₄ ⁺)	Dusičnanový dusík (N-NO ₃ ⁻)	Celkový fosfor (TP)
Labe / Kl. Lhota	mg/l třída	3,7 II	18,4 I	0,10 I	1,6 I	0,10 III
Labe / Hořenice	mg/l třída	2,3 II	14,2 II	0,07 I	2,5 II	0,11 III
Úpa / Jaroměř	mg/l třída	4,4 II	36,0 II	0,77 I	4,3 II	0,41 III
Metuje / Běloves	mg/l třída	1,8 II	10,4 I	0,05 I	3,5 II	0,11 III
D. Orlice / Čestice	mg/l třída	2,0 II	14,5 II	0,06 I	2,8 II	0,08 II
T. Orlice / Žďár n. O.	mg/l třída	2,6 II	15,9 II	0,09 I	4,4 II	0,15 III
Orlice / Nepasice	mg/l třída	2,3 II	14,7 II	0,08 I	3,5 II	0,11 III

Labe / Hr. Králové	mg/l třída	2,2 II	14,2 II	0,10 I	2,8 II	0,14 III
Stěňava / Otovice	mg/l třída	2,2 II	12,5 II	0,10 I	2,0 II	0,09 II
Bystřice / Kosičky	mg/l třída	3,2 II	20,3 II	0,29 III	4,8 III	0,16 III
Javorka / Ostroměř	mg/l třída	2,9 II	16,0 II	0,22 II	4,0 II	0,20 III

Zdroj: MŽP, Vodohospodářský informační portál

Podzemní vody

Královéhradecký kraj poskytuje ve své velké části hodnotné území s příznivým geomorfologickým profilem a relativně málo narušené v horských a podhorských oblastech.

To umocňuje jeho vodohospodářský význam ve vazbě na pramenní oblasti významných vodních toků Labe, Metuje a Orlice (včetně četných přítoků). Nejvydatnější zdroje jsou v oblasti Podorlické křídly, zasahující do povodí Úpy, Metuje, Dědiny a Divoké Orlice. Nalézají se tu prameniště Litá, odkud je odebírána pitná voda pro Hradec Králové, Jaroměř, Českou Skalici, Náchod a Rychnov nad Kněžnou.

Území s druhohorními usazeninami představují nejvýznamnější zdroje podzemních vod. Ochranu významných zdrojů podzemních vod zajišťují chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV). Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) představují 44,5 % plochy celého Královéhradeckého kraje.

Na území Královéhradeckého kraje se vyskytuje celkem šest chráněných oblastí přirozené akumulace vod, a to Východočeská křída, Krkonoše, Orlické hory, Polická pánev, Severočeská křída a oblast Žamberk-Králíky.

Tabulka 5: Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Název CHOPAV	Plocha (km ²)	Podíl na ploše kraje (%)
Krkonoše	270,2	5,7
Orlické hory	225,6	4,7
Polická pánev	218,17	4,6
Severočeská křída	1 585,0	50,1
Východočeská křída	1 245,8	26,2
Žamberk - Králíky	24,3	0,5

Zdroj: VÚV T.G.M.

V řešeném území se nachází několik zdrojů přírodních léčivých vod - Janské Lázně, Běloves, Hronov, Velichovky, Lázně Bělohrad.

Odpadní vody

Dle Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací z roku 2004 Královéhradecký kraj patřil k nejméně vybaveným krajem veřejnými kanalizacemi a čistírnami odpadních vod.

Dle údajů ČSÚ k r. 2011 byla v KHK do vodních toků vypouštěna voda v množství 56 554 tis. m³. K roku 2011 je 75,3 % obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci. Vypouštěné odpadní vody do kanalizace byly celkem v množství 23 085 tis. m³. Podíl čištěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace činí 93,9 %.

Mezi jednotlivými územními celky jsou poměrně výrazné rozdíly v trvale bydlících obyvatelích napojených na kanalizaci. Při tom největší rozdíl mezi trvale bydlícími obyvateli napojenými na veřejnou kanalizaci a kanalizaci zakončenou ČOV je v územním celku Jičín (20%).

Výrazně nejvyšší počet obyvatel napojených na kanalizaci a ČOV v územním celku Hradec Králové je dán dominantním postavením města Hradec Králové se 100 000 obyvateli. Proti Rychnovsku a Jičínsku je na Královéhradecku napojeno na kanalizaci o 20% resp. 25 % trvale bydlících obyvatel víc.

Neuspokojivé postavení Královéhradeckého kraje je dáno zejména velkým počtem malých obcí do 1 000 obyvatel, které nejsou odkanalizovány vyhovujícími kanalizačními systémy. Z celkového počtu 448 obcí Královéhradeckého kraje je pouze 243 obcí vybaveno veřejnou kanalizací (54,2%).

Dominantní postavení v produkci průmyslových odpadních vod má potravinářský průmysl, kde je produkováno nejen poměrně velké množství odpadních vod, ale také vysoce zatížených (konzervárny, mlékárny, lihovary, pivovary...). Specifické jsou také odpadní vody z textilního průmyslu (barevný) a strojírenského průmyslu (úpravy kovů).

Zatímco kvalita průmyslových vod je definována kanalizačními řády, množství produkovaných odpadních vod průmyslem je vesměs předmětem smluvních vztahů. Významnou okolností je i skutečnost časté obměny zaměření a produkce části průmyslových podniků.

2.2.5

Půdy

Pedologické poměry

Půdní pokryv kraje zahrnuje skupiny nejúrodnějších půd (molické, illimerické a nivní) v oblasti rovin a pahorkatin (Polabí, jižní část všech okresů regionu), ve vrchovinách hnědé nenasycené a slabě kyselé půdy, prolínající se s některými hydromorfními půdami, a silně kyselé hnědé půdy a podzoly (kryptopodzoly) podhůří i horských masivů Krkonoš a Orlických hor.

Plošně i počtem podtypů dominují hnědé půdy (kambizemě). Vznikly zvětváním převážně kyselých pevných i zpevněných hornin. Vytvořil se i o jílu obohacený iluviální kambický horizont.

Nasycené kambizemě najdeme na svahovinách opuk (především v okresech Náchod a Rychnov nad Kněžnou) a na svahovinách bezkarbonátových

permských hornin. (střední a jižní oblasti okresu Trutnov, severovýchod Náchodska a Jičínska). Eutrofní kambizemě tvoří menší či větší okrsky v areálech kyselých kambizemí, ležících na svahovinách permských hornin i na svahovinách svorů a fylitů v podhůří Orlických hor, Krkonoš a v Broumovské vrchovině. V nižších polohách těchto hornatin na ně navazují silně kyselé kambizemě (rovněž na svahovinách uvedených hornin) v celcích s podzoly. Na nevápnitých pískovcích České vysočiny v jižní části Trutnovska, jihovýchodním výběžku kraje, v nivě Orlice, na západě Rychnovska a v Broumovském výběžku vznikly větší celky arenických kambizemí (s podzoly a litozeměmi).

Na krkonošských rozsochách a na hřbetu Orlických hor se nacházejí rozsáhlé oblasti podzolů, vázaných na svahoviny kyselých intruzív, rul a granulitů (v nižších polohách pak na pískovcové tabule a hřbety Broumovské vrchoviny, Turnovské pahorkatiny, místy i Kocléřovského hřbetu). V nižších partiích navazují na podzoly různě velkými celky také kryptopodzoly, v nichž se kromě podzolizace značně projevilo i zvětrávání (hnědnutí).

Při hranici s Polskem najdeme na výchozech uvedených hornin vedle podzolů i litozemě, které tvoří doprovodnou složku arenosolů i na pískovcích v Broumovské a Jičínské pahorkatině. Menší rozlohu zaujímají rankery, které se ojediněle vyvinuly ve vrcholových částech hor a při hranici okresu Jičín a Semily.

Pokryv slinitých jílu až slínů České tabule na severovýchodě a západě kraje, v jihu Jičínska a Náchodska i na severozápadě Rychnovska tvoří pararendziny. V regionu kambizemí dystrických a podzolů se v jihovýchodní části Krkonoš vytvořily na svahovinách vápenců menší plochy většinou mělkých rendzin.

Nejproduktivnější oblasti Královéhradecka pokrývají molické půdy – černozemě a černice. Černozemě vznikly v jihozápadní části kraje, v okresech Hradec Králové a Jičín (část Urbanické brány, povodí Cidliny na Novobydžovsku), lokálně i na Rychnovsku, černice leží na západě a jihu kraje, ojediněle i na jihozápadě Rychnovska a Jičínska. Méně jsou v regionu rozšířeny luvizemě, které jsou vázány na spraše, na kyselé terasové štěrky a štěrkopísky především v jihozápadní a východní části kraje, na jihu Trutnovska a Náchodska a v Broumovském výběžku. V zónách hnědozemí tvoří místy jejich doprovodnou složku.

Poměrně rozšířeny jsou v jižní a jihozápadní oblasti kraje šedozemě, tvořící přechodný půdní typ mezi černozeměmi a luvizeměmi.

Mezi hydromorfními půdami převládají gleje. Šedorezivý glejový redukční horizont, který se vytvořil stagnující hladinou podzemní vody, se vyvinul podél četných malých vodních toků i podél horních úseků větších řek, pramenících v horských i podhorských oblastech regionu. Pseudogleje se vyskytují především v Žacléřském výběžku podhůří Orlických hor a Krkonoš.

Větší rozlohu zaujímají jako doprovodný půdní typ, v areálech kyselých kambizemí po celém území královéhradeckého regionu.

Ve vrcholových částech Orlických hor a Krkonoš, místy i v Broumovském výběžku vznikly postupným zarůstáním depresí a pramenišť ostrůvky vrchovištních organozemí. Slatinné organozemě (rašelinné půdy) naopak vznikly ve sníženinách Broumovské a Královéhradecké kotliny aj.

Bezkarbonátové nivní sedimenty v širších nivách velkých řek (Labe, Úpa, Metuje, Orlice aj.) pokrývají fluvizemě – nivní půdy, vzniklé akumulací humusu s periodickou fluviální akumulací, jejímž projevem je texturní různorodost.

Využití půdy

Zemědělství, lesnictví a rybářství, které je tradičním a charakteristickým odvětvím hospodářství Královéhradeckého kraje, se významně podílí na údržbě a tvorbě východočeské krajiny.

Zemědělská půda zaujímá plochu 274 tis. ha, které představuje 59 % rozlohy kraje. Mírný pokles výměry zemědělské půdy je přirozený a odpovídá záborům. Výraznějším trendem je úbytek orné půdy a nárůst luk a pastvin hlavně v marginálních oblastech (okresy Trutnov, Rychnov nad Kněžnou, Náchod) související s nárůstem podílu extenzivního způsobu hospodaření.

Orná půda zaujímá 192 tis. ha (70 %) a trvalé travní porosty 70 tis. ha (25 %).

Tabulka 6: *Bilance půdy a podíly v ha z celkové výměry v Královéhradeckém kraji (stav k 31. 12. daného roku)*

Rok	2008	2009	2010
Celková výměra	475 853	475 855	475 861
Zemědělská půda	278 792	278 441	278 162
z toho:			
orná půda	192 391	192 025	191 591
zahrady	11 597	11 589	11 590
ovocné sady	4 273	4 366	4 415
trvalé travní porosty	70 530	70 461	70 566
vinice	1	1	1
Nezemědělská půda	197 060	197 414	197 699
z toho:			
lesní plochy	147 467	147 546	147 635
vodní plochy	7 355	7 389	7 434
zastavěné plochy	9 259	9 223	9 240
ostatní plochy	32 979	33 256	33 390

Zdroj: ČSÚ

V rámci KHK je zařazeno v rámci první třídy ochrany zemědělského půdního fondu 84 tis. ha (31 %) zemědělské půdy. Dalších 58 tis. ha (21 %) je zařazeno do druhé třídy ochrany. Dohromady zaujímají zemědělské půdy s nejvyšší třídou ochrany 142 tis. ha (52 %).

Půda je vystavena řadě negativních vlivů. V rámci kraje se vyskytují lokálně silně okyselené půdy vlivem atmosférické depozice (pohraniční horská pásma, okolí Hradce Králové). Těžší hospodářsky obdělávané půdy jsou v podorničí nadměru zhutněny. Na strmějších svazích dochází k vodní erozi půd, zanášejících a znečišťujících vodní nádrže a toky.

Lesy

Lesní pozemky pokrývají 31 % celkové plochy KHK. V severní a východní horské části hraje a v podhůří jsou zemědělské půdy s podprůměrnou produkcí, naopak střed a jihozápad (část okresů Náchod, Hradec Králové a Jičín) se vyznačují nadprůměrnou až výrazně nadprůměrnou zemědělskou produkcí půd.

Produkční potenciál lesních půd je prakticky opačný (na horách a v podhůří vysoký, vyjma extrémních poloh). Vlivem postupující urbanizace (supermarkety, průmyslové zóny, dopravní stavby, bytové zástavby) dochází k záboru zemědělské i jiné půdy, zatímco málo se využívají starší a opuštěné objekty v intravilánu. V kraji došlo k celkovému úbytku orné půdy (od roku 1990 o 11 %) v souvislosti se zatravňováním a zalesňováním pozemků, nevhodných k obhospodařování. K úbytku došlo zejména na okresech Rychnov nad Kněžnou a Trutnov.

Z celkové plochy lesů je cca 77,5 % pokryto jehličnatými lesy, 21,7 % listnatými a 0,8 % připadá na holiny. Nejvyšší lesnatost je na území okresu Trutnov (45,5 %), nejnižší lesnatost má okres Hradec Králové (16,1 %). V oblasti lesního hospodářství je problémem vysoký stupeň imisního poškození lesních porostů v severní a severovýchodní části kraje.

V kraji je zastoupeno celkem 6 přírodních lesních oblastí (PLO) s významnými rozdíly v přírodních a porostních poměrech.

Tabulka 7: Přehled PLO v Královéhradeckém kraji

PLO	název
17	Polabí
23	Podkrkonoší
22	Krkonoše
24	Sudetské mezihoří
25	Orlické hory
26	Předhoří Orlických hor

Zdroj: Rozbor udržitelného rozvoje území KHK, 2008

Tabulka 8: Kategorizace lesů v Královéhradeckém kraji (rok 2011)

Kategorie lesů	ha
Hospodářské	97 304,05
Ochranné	12 067,56
Zvláštního určení	35 088,97
Celkem	144 460,58

Zdroj: ÚHÚL

V rámci lesů ochranných tvoří největší podíl lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích. Lesy zvláštního určení jsou tvořeny z největší části lesy na území národních parků a národních přírodních rezervací (Krkonošský národní park, NPR Adršpaško – Teplické skály, NPR Bukačka, NPR Žehuňská obora a Žehuňské rybníky, NPR Broumovské stěny).

2.2.6 Příroda a krajina

Zvláště chráněná území

Na území Královéhradeckého kraje se nachází celá řada území nebo lokalit mimořádné přírodní hodnoty. Nadprůměrná je v Královéhradeckém kraji rozloha území s legislativní ochranou přírody a krajiny a dalších esteticky a přírodně zajímavých území. Jsou zde rezervace vyhlášené mezi prvními u nás, první chráněná krajinná oblast (CHKO Český ráj v roce 1955) a první národní park (KRNAP v roce 1963). Prvně se tu systematicky rozvinula také doplňková forma územní ochrany, totiž síť tzv. evidovaných (registrovaných) lokalit, které mimo jiné zahrnovaly návrhy vlastních chráněných území a z nichž později vzešly významné krajinné prvky podle zákona č. 114/1992 Sb.

Na území kraje se nachází tato velkoplošná zvláště chráněná území:

Krkonošský národní park
CHKO Broumovsko
CHKO Český ráj
CHKO Orlické hory

Nejvýznamnějším chráněným územím je Krkonošský národní park. Mimořádná přírodní a krajinářská hodnota Krkonoš byla potvrzena vyhlášením biosférické rezervace UNESCO. Tato biosférická rezervace zahrnuje na české straně Krkonoš území KRNAP včetně jeho ochranného pásma. Vysoký stupeň ochrany je zárukou zachování unikátních přírodních hodnot, které mají v nejvyšších polohách již vysokohorský charakter, a vzácné fauny a flóry tohoto území.

Celková plocha velkoplošných ZCHÚ v Královéhradeckém kraji činí 1121,8 km², což představuje 23,5 % plochy území celého kraje. Ve smyslu celého kraje a ve vztahu s celorepublikovým průměrem se jedná

o nadprůměrný stav. Téměř čtvrtinu rozlohy kraje pokrývají velkoplošná chráněná území.

V KHK je dále evidováno 112 maloplošných zvláště chráněných území o celkové rozloze 11 839 ha – jedná se o 6 národních přírodních rezervací, 1 národní přírodní památku, 38 přírodních rezervací a 67 přírodních památek.

NATURA 2000

Na území Královéhradeckého kraje je vyhlášeno celkem pět ptačích oblastí:

PO Krkonoše
PO Rožďalovické rybníky
PO Žehuňský rybník a obora Kněžičky
PO Broumovsko
PO Orlické Záhoří

Dále je v kraji vyhlášeno 56 evropsky významných lokalit (EVL) jako regionálních částí evropské sítě chráněných území.

Územní systém ekologické stability

Územní systém ekologické stability je vybraná soustava ekologicky stabilnějších částí krajiny, účelně rozmístěných podle funkčních a prostorových kritérií – tj. podle rozmanitosti potenciálních přírodních ekosystémů v řešeném území, na základě jejich prostorových vazeb a nezbytných prostorových parametrů (minimální plochy biocenter, maximální délky biokoridorů a minimální nutné šířky), dle aktuálního stavu krajiny a společenských limitů a záměrů určujících současné a perspektivní možnosti kompletování uceleného systému.

Dle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v platném znění je územní systém ekologické stability krajiny vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability. Základními skladebními prvky ÚSES jsou biocentra, biokoridory a interakční prvky.

Cílem ÚSES je vytvoření optimálního prostorového základu ekologicky stabilních ploch v krajině, které by příznivě ovlivňovaly okolní ekologicky méně stabilní části.

Pokrytí Královéhradeckého kraje generely územních systémů ekologické stability (ÚSES) je vysoké.

Na území Královéhradeckého kraje se nachází nebo částečně zasahuje následujících osm nadregionálních biocenter:

NRBC 6 Žehuňská obora
NRBC 9 Lodín
NRBC 11 Vysoké Chvojno

NRBC 45 Les Království
NRBC 46 Adršpašské skály
NRBC 85 Prameny Úpy
NRBC 86 Sedloňovský vrch – Topielisky
NRBC 87 Peklo

Dále se na území Královéhradeckého kraje nachází nebo částečně zasahuje 15 nadregionálních biokoridorů s celkem dvaceti jednou osou a s 54 vloženými RBC.

Významné krajinné prvky

Významnými krajinnými prvky jsou ze zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, veškeré lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Dále se jedná o lokality, které jsou jako VKP registrovány orgánem ochrany přírody, tedy mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy sídelních porostů včetně historických zahrad a parků. V Královéhradeckém kraji je registrováno cca 294 VKP (AOPK 2003).

Fauna a flóra, ekosystémy

V pestrých ekologických podmínkách se během vývoje živé přírody v posledním geologickém období (postglaciálu – holocénu) vytvořila značně rozmanitá rostlinná společenstva s více než 2 000 druhy vyšších rostlin.

Květena královéhradeckého regionu je velmi bohatá a rozmanitá díky členitosti terénu, geologickému podloží a poloze v dosahu migrace z Karpat. Spolu s nimi působí různorodé klimatické vlivy v závislosti na nadmořské výšce, jejíž rozpětí je v Čechách největší.

Ve východních Čechách bylo během 200 let nalezeno 2 300 druhů vyšších rostlin. Některé z nich již vyhynuly, některé sem byly jen jednorázově zavlečeny, další se v posledních letech šíří. Do území regionu zasahují všechny tři fytogeografické obvody. Do obvodu teplomilné květeny (termofytika) řadíme Polabí a povodí Cidliny. Pro tuto fytogeografickou jednotku jsou charakteristické jednak zbytky lužních lesů v nivě Labe a Cidliny a teplomilné doubravy a dubohabřiny v prostoru říčních teras a plošin Východolabské tabule.

Evropským unikátem je flóra Krkonoš, řazených do fytogeografického obvodu horské květeny. V podmínkách, kde červencový průměr teplot vzduchu nepřesahuje 10 °C, dodnes existuje krkonošská tundra s jedinečnými glaciálními relikty, druhy, přežívajícími zde z doby ledové, které jinde v Evropě rostou jen v subarktickém či arktickém pásu. Zdejšími specifickým poměrům vděčí za svůj vznik také cca tři desítky krkonošských endemitů (nejznámější z nich je jeřáb krkonošský). V Krkonoších nalezneme také živočišné glaciální relikty a mezi bezobratlými i několik endemických forem.

Pozoruhodným rysem nejnižších poloh regionu je reliktní výskyt horských prvků v polohách přibližně 240 - 280 m n. m., vázaných zejména na tzv. hradcké lesy, táhnoucí se od Hradce Králové asi 30 km k jihovýchodu, které jsou na severní straně omezeny tokem Orlice.

Unikátním jevem v pahorkatinném stupni regionu jsou oblasti kvádrových pískovců s geomorfologicky výraznými útvary skalních měst. Na Broumovsku mají biocenózy skalních měst blízko k přirozenému, resp. původnímu stavu. Tyto biotopy osídlují ptačí společenstva naznačující původ řady druhů vázaných druhotně na urbanizované prostředí měst a obcí.

Krajina

Krajinný ráz je definován v § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, jako zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, který je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu by neměl být záměrem nikterak narušen.

V Královéhradeckém kraji je registrováno 5 přírodních parků (Orlice, Les Včelný, Údolí Rokytenky a Hvězdné, Hrádeček a Sýkornice). Přírodní parky slouží k ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami.

Území Královéhradeckého kraje se rozkládá v severovýchodní části Čech při hranicích s Polskou republikou. Státní hranici provází na severu pohoří Krkonoše (nejvyšší vrchol Sněžka 1602 m n. m.), na východě pohoří Orlické hory (nejvyšší vrchol Velká Deštná 1115 m n. m.). Na severozápadě sousedí s Libereckým krajem, na západě a jihozápadě se Středočeským krajem, na jihu a jihovýchodě s krajem Pardubickým. Při jižní hranici kraje vytváří hladina Labe nejnižší místo kraje (202 m n. m.).

Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem. Průmysl je soustředěn do velkých měst, intenzivní zemědělství do oblasti Polabí. Největší koncentrací cestovního ruchu v České republice se vyznačují Krkonoše. Národní park Krkonoše zasahuje na území kraje dvěma třetinami své výměry a nacházejí se zde nejcennější lokality parku. Mezi chráněné krajinné oblasti patří Broumovsko, Orlické hory a Český ráj, jehož území bylo zapsáno mezi Geoparky UNESCO.

Z celkového počtu 43 turistických oblastí vymezených pro domácí cestovní ruch se na území Královéhradeckého kraje nacházejí Podzvičinsko, Kladské pomezí, Hradecko, Krkonoše – východ, na území sousedních krajů zasahují turistické oblasti Český ráj, Orlické hory a Podorlicko a Krkonoše - střed.

Pro základní členění krajiny na jednotlivé typy byl zvolen reliéf. Další členění bylo zvoleno podle využití území. Existuje řada dalších možných členění krajiny podle různých vlivů, dávajících krajině nezaměnitelný výraz, ale tyto vlivy jsou zařazeny jako specifické pro daný prostor. Na území

Královéhradeckého kraje (Ize říci, že celé ČR) je převažující mozaikovitě využití - zemědělská půda prostoupená lesy, remízky, mezemi, vodními plochami, zelení doprovázející vodoteče a dopravní trasy, urbanizovanými plochami i jednotlivými stavbami. Větší souvislé lesní porosty vytvářející lesní krajinu jsou zejména v horských oblastech. V nižších polohách jsou lesní komplexy výjimkami vycházejícími z místních podmínek. V souladu s těmito skutečnostmi se na území Královéhradeckého kraje vymezují následující oblasti se shodným typem krajiny: horské krajiny při horní hranici lesa, lesní krajiny, lesozemědělské krajiny, zemědělské krajiny, krajiny s výrazným zastoupením vodních ploch, krajiny urbanizované, krajiny izolovaných kuželů a krajiny skalních měst.

Při vymezování oblastí se shodným typem krajiny se vycházelo ze zásad Evropské úmluvy o krajině aplikovaných na území ČR v oborových dokumentech a materiálech na úrovni ČR s konkretizací pro území kraje na základě znalostí jeho území a se zohledněním požadavků Konceptce ochrany přírody a krajiny Královéhradeckého kraje. Cílové charakteristiky krajiny byly koordinovány se schválenými nebo rozpracovanými dokumenty územního plánování sousedních krajů.

Na území Královéhradeckého kraje lze nalézt 12 oblastí krajinného rázu, které se od sebe odlišují svými specifickými znaky (charakteristikami krajinného rázu) a které tvoří základní jednotku prostorové a charakterové diferenciací krajiny. Jedná se o oblast Krkonoše, Broumovsko, Podkrkonoší, Náchodsko, Český ráj, Cidlinsko, Královéhradecko, Opočensko, Třebechovicko, Orlicko, Vamberecko a Mladoboleslavsko, který zasahuje svým severovýchodním výběžkem i na území kraje Královéhradeckého.

2.2.7

Odpady

Celková produkce odpadů v Královéhradeckém kraji přepočtená na jednoho obyvatele zůstává i nadále jedna z nejnižších v ČR, v roce 2008 byl kraj v produkci odpadů na 12. místě v ČR. Celkové množství a skladba odpadů v porovnání s ostatními kraji jsou dány charakterem regionu, tj. zejména hustotou zalidnění, zatížeností průmyslem a možnostmi nakládání s odpady.

V oblasti nakládání s odpady zůstává nadále problémem vysoký podíl skládkování komunálního a průmyslového odpadu, přičemž poměrně významný je deficit technického zařízení v oblasti separace komunálního odpadu, nakládání s objemnými odpady, nakládání se směsnými komunálními odpady a zařízení pro demontáž autovraků a elektrošrotu. Toto mimo jiné ovlivňují ekonomické možnosti obcí a občanů a schopnost trhu zpracovat tříděný odpad. Podíl odstraňovaného odpadu v kraji (převažující skládkování a fyzikálně chemické úpravy) nadále převyšuje podíl využívaného odpadu (recyklace). V oblasti třídění odpadů, podobně jako v ostatních krajích, se nejvíce třídí papír a lepenka, plasty, kovy, sklo, naopak

nejnižší podíl na materiálově využitelných složkách tvoří elektrozařízení, textil, baterie a akumulátory.

Tabulka 9: Produkce komunálního odpadu v tunách v Královéhradeckém kraji v letech 2008 - 2010

	2008	2009	2010
Produkce komunálního odpadu celkem	155 391	155 336	148 225
v tom:			
běžný svoz	107 414	114 349	111 206
svoz objemného odpadu	11 973	9 476	8 761
odděleně sbírané složky	33 258	29 825	27 327
odpady z komunálních služeb (z čištění ulic, tržišť, parků atd.)	2 747	1 686	932
Komunální odpad na 1 obyvatele v kg	281	280	267

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Královéhradeckého kraje 2011

Tabulka 10: Odpady v tunách podle vybraného způsobu nakládání a sídla podniku v Královéhradeckém kraji v letech 2008 - 2010

	2008	2009	2010
	Celkem		
Nakládání s odpady celkem	1 493 284	1 442 962	1 654 324
z toho:			
recyklace (R4, R5)	192 064	151 124	187 873
spalování (R1, D10)	1 469	7 666	20 950
skládkování a ostatní způsoby ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	481 844	453 546	611 506
	nebezpečné		
Nakládání s odpady celkem	80 919	53 219	80 150
z toho:			
recyklace (R4, R5)	i.d.	i.d.	i.d.
spalování (R1, D10)	836	1 847	i.d.
skládkování a ostatní způsoby ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	6 889	2 255	2 204
	ostatní		
Nakládání s odpady celkem	1 412 365	1 389 743	1 574 174
z toho:			
recyklace (R4, R5)	i.d.	i.d.	i.d.
spalování (R1, D10)	633	5 819	i.d.
skládkování a ostatní způsoby ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	474 955	451 291	609 301

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Královéhradeckého kraje 2011

2.2.8 *Hluk*

Nejvýznamnějším zdrojem hluku v Královéhradeckém kraji je silniční doprava. Nejvyšší počet obyvatel na území kraje, ovlivněných nadlimitním hlukem (ukazatel Ln pro rušení spánku je 60 dB) z dopravy na nejvíce frekventovaných silnicích, žije v Hradci Králové, Trutnově, Náchodě, Jaroměři a na spojnici Jičína a Úlibic.

Ministerstvo zdravotnictví v roce 2007 nechalo ve výše uvedených místech s největší hlukovou zátěží zpracovat Strategické hlukové mapy hlavních pozemních komunikací, které jsou definované směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. 6. 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí.

2.2.9 *Kulturní dědictví*

Na území Královéhradeckého kraje se nachází velké množství kulturních památek, mnoho cenných církevních a světských objektů.

Vyhlášené národní kulturní památky na území KHK: areál zámku Náchod, areál zámku Opočno, areál hospitálu Kuks, betlém v Novém lese u Kuksu (Stanovice), Benediktinský klášter a kostel sv. Vojtěcha v Broumově, Kaple Zjevení Páně ve Smiřicích, Muzeum v Hradci Králové, zámek Hrádek u Nechanic, soubor pevnostního systému Dobrošov, Babiččino údolí se zámkem v Ratibořicích, Třebechovický betlém.

V KHK jsou v současné době čtyři městské památkové rezervace: Hradec Králové, Jičín, Nové Město nad Metují a Josefov.

Městských památkových zón je v KHK celkem 21 (např. Dobruška, Náchod, Opočno, Broumov, Dvůr Králové nad Labem, Rychnov nad Kněžnou).

Vesnických památkových zón je v KHK 15. Většinou se jedná o unikátně dochované komplexy lidové architektury. Např. Studeňany, Vysočany, Vesec u Sobotky.

2.2.10 *Území zatěžovaná nad míru únosného zatížení (včetně starých ekologických zátěží)*

Na území kraje se nacházejí staré ekologické zátěže a problémové lokality charakteru starých skládek a kontaminovaných průmyslových objektů. Nejčastěji se jedná o staré skládky odpadů ať už legálních či nelegálních. Nejzávažnější situace se týká starých zátěží v okresech Trutnov, Jičín a Hradec Králové, které navíc nebyly dosud sanovány. Řada ekologických zátěží zůstává nevyřešena zejména tam, kde náklady na sanaci přesahují vlastní cenu nemovitostí nebo nejsou vyjasněny vlastnické vztahy.

Dalším problémem v této oblasti jsou tzv. brownfields - opuštěné, dříve využívané plochy a nemovitosti, které ztratily své původní funkční využití. Jedná se především o bývalé průmyslové areály a zemědělské objekty, lokality poškozené těžbou, opuštěné vojenské areály apod. Specifickými venkovskými brownfields jsou bývalé společenské a kulturní domy, postavené v éře socialismu, pro které obce nemají využití. Revitalizace a znovuvyužití těchto ploch může zcela změnit vzhled měst a obcí. Částečným řešením jejich využití by mohlo být zřízení tzv. podnikatelských inkubátorů.

Na území Královéhradeckého kraje se vyskytuje řada poddolovaných území a starých důlních děl. Nejvíce se jich nachází v ORP Vrchlabí, Trutnov, Jičín, Rychnov nad Kněžnou a Náchod.

V Královéhradeckém kraji je vysoká koncentrace sesuvných území. Je zde evidováno 1012 plošných sesuvných území, z nichž zhruba ¼ jsou klasifikována jako potenciální a přes 20 % jako aktivní. Nejvíce sesuvných území se nachází v ORP Jičín, Náchod a Vrchlabí, nejméně na území ORP Hradec Králové, Nový Bydžov a Dobruška.

2.3

PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE

Na základě dosavadního vývoje a aktuálního stavu lze pro jednotlivá témata životního prostředí předpokládat, že v horizontu platnosti SR KHK 2014 – 2020 bude pokračovat stávající vývoj ve většině aspektů životního prostředí.

Ve srovnání s ostatními kraji ČR náleží Královéhradecký kraj k regionům s relativně kvalitním životním prostředím. Regionálně se na území kraje diferencují lokality se zhoršenou kvalitou životního prostředí až prostředí narušená (hřebenové partie hor, průmyslové oblasti Polabí). Vyskytují se regionální problémy v důsledku hospodářského využití území modifikované sídelní strukturou.

Na základě provedené SWOT analýzy byla specifikována následující ohrožení, která bez provedení koncepce budou nadále přetrvávat:

- Střet zájmu mezi ekonomickými aktivitami a ochranou přírody (např. funkční využití ploch),
- narušování přirozených odtokových poměrů krajiny (odlesnění, úpravy toku, meliorace) – hrozba povodní,
- ohrožení kvality ovzduší dálkovými přenosy (emise),
- zhoršování kvality životního prostředí (individuální automobilová doprava, emise,...),
- narůstání produkce odpadů,
- zvyšování antropogenního působení v krajině (suburbanizace, fragmentace krajiny),

- růst energetické náročnosti, závislost kraje na systémech dálkových energetických rozvodů,
- nesplnění norem a závazků EU v oblasti odvádění a čištění odpadních vod,
- návrat k vytápění fosilními palivy v důsledku cenové nedostupnosti ekologičtějších paliv,
- snižování konkurenceschopnosti zemědělské produkce v důsledku importu levnějších komodit,
- možný nepříznivý dopad reformy Společné zemědělské politiky EU 2014+,
- prohlubování ztráty produkční potravinové soběstačnosti regionu (státu).

CHARAKTERISTIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V OBLASTECH, KTERÉ BY MOHLY BÝT PROVEDENÍM KONCEPCE VÝZNAMNĚ ZASAŽENY

SR KHK představuje rámcový strategický rozvojový dokument, jež bude v horizontu svého naplňování dále zpřesňován tzv. programy rozvoje kraje pracujícími s větší úrovní detailu a sledujícími kratší časový horizont. Vzhledem k tomu, že SR KHK je specifikována do úrovně obecně definovaných cílů, nelze kvantitativně hodnotit míru možných vlivů na jednotlivé složky životního prostředí, ale byl proveden odhad významnosti vlivů na stávající trendy v jednotlivých oblastech životního prostředí.

Níže je uvedena stručná rekapitulace situace současného stavu, případně trendů a hlavních faktorů, ovlivňující vývoj v rámci témat životního prostředí, které mají vztah k problematice řešené v RS KHK. Zároveň jsou identifikovány typy oblastí, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy.

Tabulka 11: Shrnutí charakteristik životního prostředí Královéhradeckého kraje relevantních z hlediska obsahu SR KHK

Téma životního prostředí	Shrnutí hlavních problémů a trendů	Hlavní faktory, které mohou trend ovlivnit -relevantní z hlediska obsahu SR KHK	Typ oblasti, který by mohl být významně ovlivněn
Krajina	Krajinný ráz a vodní režim krajiny je ohrožován antropogenní činností, zejména rozvojem výstavby, a to hlavně výstavbou dopravní a energetické infrastruktury, případně infrastruktury cestovního ruchu. Fragmentace krajiny se zvyšuje výstavbou a zkapacitňováním dopravních cest.	Jednotlivě lze uvažovat o vlivu realizace staveb zasahujících do krajinného rázu (např. dálnice, rychlostní silnice, průmyslová zařízení, větrné elektrárny).	Lokality s potenciální výstavbou dálnic, rychlostních silnic, prům. zařízení, větrných elektráren atp.
Příroda a biodiverzita	Intenzivní střety ochrany přírody s rozvojem cestovního ruchu, zejména v horských oblastech. Snižování biodiverzity a tím ekologické stability nevhodnou antropogenní činností. Pokračuje trend neustálého mírného nárůstu celkové výměry lesních pozemků. Pokračuje příznivý trend zvyšování přirozené obnovy lesů, zlepšování druhové skladby a celkově přírodě blízkého hospodaření. V celkové bilanci je nicméně nevhodná druhová skladba závažným a přetrvávajícím problémem většiny	Jednotlivě lze uvažovat o vlivu realizace staveb zasahujících do přírodních ekosystémů, do zvláště chráněných území (např. dálnice, rychlostní silnice, průmyslová zařízení, energetická zařízení obnovitelných zdrojů)	Zvláště chráněná území, ekosystémy, přírodní prvky včetně městské zeleně v lokalitách s plánovanou výstavbou infrastruktury

	lesních porostů. Přetrvává rovněž poškození lesních ekosystémů antropogenními emisemi.		
Horninové prostředí a půda	<p>Pokles výměry zemědělské půdy a snižování jejího zornění. S klesající intenzitou využívání zemědělských pozemků klesá jejich celková erozní ohroženost. Erozní procesy probíhají intenzivně na půdách narušených stavebními, lesnickými, či sportovními aktivitami.</p> <p>Pokračuje zájem o nezemědělské využití zemědělského půdního fondu pro účely bydlení a podnikání. Dochází k nárůstu trvalých travních porostů a lesní půdy.</p> <p>Přes pokles používání průmyslových hnojiv pokračuje zatížení půd cizorodými látkami ze zemědělské výroby.</p> <p>Znečištění půd těžkými kovy určuje, kromě míst starých zátěží, trend znečištění ovzduší s tím, že v půdě dochází ke kumulaci těchto látek.</p>	Dílčí vlivy na půdu lze uvažovat v důsledku realizace staveb, které vyžadují zábor půdy (např. dálnice, rychlostní silnice, průmyslová zařízení), případně při využívání technologií s emisemi znečišťujících látek. Podpora pěstování energetické biomasy, včetně kukuřice pro bioplynové stanice může mít negativní vliv na zemědělskou půdu (eroze a další formy degradace).	Bezprostřední okolí sídel a lokality s potenciální výstavbou dálnic, rychlostních silnic, prům. zařízení apod. Zemědělská půda s intenzivním využitím.
Voda	<p>Přetrvávající nepříliš uspokojivá kvalita povrchových vod vyjma horních částí toků.</p> <p>Plošné znečištění smyvy dešťovou vodou ze zemědělsky obdělávaných a poškozených lesních ploch. Bodové znečištění z výpustí odpadních vod ze sídel a průmyslových podniků.</p> <p>Lokálně dochází ke zvyšování eutrofizace vod.</p> <p>Kapacita podzemních a povrchových zdrojů vody je dostatečná, ale je obtížné získat dostatečně kapacitní zdroje v blízkosti velkých sídel.</p> <p>Z hlediska odtokových poměrů trvají problémy s rychlým odtokem srážkových vod z území a možný následný vznik povodní.</p>	Dílčí vlivy na vodu připadají v úvahu u výstavby dálnic, silnic, průmyslových zařízení (lokální ovlivnění odtoku). Teoreticky připadá v úvahu vliv v případě využívání technologií s emisemi znečišťujících látek nebo vysokou spotřebou vody. Lokální vlivy může mít výstavba vodních elektráren jako OZE.	Vodní toky v blízkosti realizace výstavby dálnic, rychlostních silnic, prům. zařízení, vodních elektráren apod.
Ovzduší	Aglomerace a velká města se lokálně potýkají s nárůstem emisí PM ₁₀ , oxidů dusíku oxidu uhelnatého. Nárůst je způsoben převážně automobilovou dopravou a jejím mnohdy nevhodným tranzitním vedením přes centra měst a obydlené lokality	Dílčí vlivy na ovzduší připadají v úvahu v případě výstavby nových silničních staveb, využívání technologií s emisemi znečišťujících látek.	Sídla, okolí případných emisních zdrojů realizovaných jako součást dílčích projektů.

	<p>Území kraje je zatíženo emisemi z lokálních i z dálkových zdrojů, i když jejich vliv je díky odsíření v posledních letech výrazně nižší. Ke zlepšení kvality ovzduší v obcích došlo také výrazným zvýšením plynofikace domácností. Nedořešeny zůstávají mnohé střední a malé zdroje znečištění.</p>		
Odpady	<p>Celková produkce odpadu stále stoupá. Zvyšuje se ale podíl tříděného odpadu, který je druhotně využíván. Největší podíl z podnikových odpadů tvoří odpady ze zpracovatelského průmyslu a ze stavebnictví. Odpad je Královéhradeckém kraji odstraňován ponejvíce skládkováním.</p>	<p>SR KHK nebude mít na obecné trendy významnější vliv. V dlouhodobé perspektivě je možné, že přispěje k rychlejšímu prosazování technologií a postupů výroby s příznivějšími parametry z hlediska objemu a nebezpečnosti odpadů.</p>	<p>Sídla, lokality s průmyslovou výrobou, lokality určené k nakládání s odpady</p>
Hluk	<p>Řada lokalit je zasažena nadměrným hlukem, zejména z dopravy (silniční i železniční) Růst intenzity silniční dopravy (zejména nákladní).</p>	<p>Dílčí vlivy připadají v úvahu v případě výstavby nových silničních staveb, využívání technologií s emisemi hlukové zátěže. Protihluková opatření na dopravní infrastrukturu.</p>	<p>Sídla, okolí provozů s technologiemi emitujícími hluk</p>

4 VEŠKERÉ SOUČASNÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ PRO KONCEPCI, ZEJMÉNA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTEM SE ZVLÁŠTNÍM VÝZNAMEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (NAPŘ. OBLASTI VYŽADUJÍCÍ OCHRANU PODLE ZVLÁŠTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ)

Stav životního prostředí včetně problémů a hlavních trendů vývoje jeho jednotlivých složek je popsán v kapitolách č. 2 a 3 dokumentace SEA.

Za oblasti se zvláštním významem pro životní prostředí lze považovat zejména evropsky významné lokality a ptačí oblasti, tj. lokality soustavy Natura 2000 chráněné dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Součástí této kapitoly je proto posouzení vlivů SR KHK na tato území.

4.1 HODNOCENÍ VLIVŮ KONCEPCE NA EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY A PTAČÍ OBLASTI DLE ZÁKONA Č. 114/1992 SB., O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY

Hodnocení vlivů na lokality soustavy Natura 2000 je obsahem Přílohy 1 SEA dokumentace. V této kapitole uvádíme shrnutí hodnocení a hlavní závěry:

Předmětem hodnocení dle §45i zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, je posouzení vlivu koncepce „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 - 2020“. Cílem je zjistit, zda má koncepce významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit a ptačích oblastí.

Na základě hodnocení bylo konstatováno, že **Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 - 2020“ nemá významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost žádné evropsky významné lokality ani ptačí oblasti.**

Koncepce je formulována dosti obecně a neobsahuje konkrétní opatření. Z tohoto důvodu nebylo možné některé strategické cíle vyhodnotit. Hodnocení tak musí být provedeno v navazujících plánech a na úrovni konkrétních záměrů.

Pro omezení vlivů koncepce je nejvýznamnější podrobné vyhodnocení navazujících akčních plánů a programů rozvoje kraje, územních plánů a všech záměrů s potenciálním vlivem na EVL či PO. Veškerá opatření musí být navržena s respektem k lokalitám Natura 2000 a jejich předmětům ochrany.

Při výběru konkrétních záměrů naplňujících cíle této koncepce je třeba upřednostňovat ty, které zlepšují stav předmětů ochrany EVL a PO, nebo jej alespoň nezhoršují.

5 **CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ, KOMUNITÁRNÍ NEBO VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI, KTERÉ MAJÍ VZTAH KE KONCEPCI, A ZPŮSOB, JAK BYLY TYTO CÍLE VZATY V ÚVAHU BĚHEM JEJÍ PŘÍPRAVY, ZEJMÉNA PŘI POROVNÁNÍ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ**

5.1 *ZPŮSOB STANOVENÍ HODNOTÍCÍHO RÁMCE*

Základní rámec pro hodnocení SR KHK představuje sada témat životního prostředí. Tato témata jsou stanovena na základě požadavků zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a dále na základě analýzy stavu životního prostředí v zájmovém území. Při stanovení témat a zejména při hodnocení vlivů jednotlivých cílů SR KHK na tato témata byly zohledněny i cíle relevantních koncepčních dokumentů s vazbou na problematiku životního prostředí a veřejného zdraví na národní a regionální úrovni.

5.2 *TÉMATA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ*

Níže uvedená sada témat životního prostředí představuje základní rámec pro hodnocení jednotlivých částí SR KHK:

Krajina	Ovzduší
Příroda a biodiverzita	Odpady
Horninové prostředí a půda	Hluk
Půda	Kulturní dědictví
Voda	

Návrhová část SR KHK je hodnocena z hlediska, zda a jakým způsobem její realizace ovlivní stav, případně trendy vývoje v rámci daného tématu životního prostředí a rovněž zda přispívá k naplnění cílů ochrany životního prostředí stanovených relevantními strategickými dokumenty s vazbou na problematiku životního prostředí a veřejného zdraví (viz dále, kapitola 5.3.).

5.3 *VAZBY RELEVANTNÍCH KONCEPCÍ K JEDNOTLIVÝM TÉMATŮM ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ POTENCIÁLNĚ DOTČENÝCH REALIZACÍ NÁVRHŮ STRATEGIE ROZVOJE KHK*

Krajina

Hlavními dokumenty na úrovni ČR jsou Státní politika životního prostředí a Strategie ochrany biologické rozmanitosti.

SPŽP specifikuje cíle „Ochrana a posílení ekologických funkcí krajiny“, Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR uvádí cíle „Omezovat fragmentaci krajiny způsobenou migračními bariérami“ a „Budovat přechody a koridory pro pohyb zvířat přes komunikace“.

Problematika ochrany krajiny je také rozpracována v Konceptci ochrany přírody a krajiny Královéhradeckého kraje, kde je konstatována nutnost využití a metodický rozvoj postupů pro hodnocení dopadů na krajinný ráz při plánování umísťování staveb a dalších zásahů do území.

Příroda a biodiverzita

Hlavními dokumenty ČR pro oblast ochrany přírody jsou Státní politika životního prostředí ČR, Státní program ochrany přírody a krajiny ČR a Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR. Převážná část cílů těchto dokumentů je zaměřena na oblast biodiverzity a její ochrany. Relevantní cíle byly zohledněny při hodnocení vlivů jednotlivých cílů SR KHK na téma „příroda a biodiverzita“.

Hlavním krajským dokumentem pro tuto oblast je Krajská koncepce ochrany přírody a krajiny, která definuje řadu cílů pro jednotlivé aspekty ochrany přírody (chráněná území, ÚSES atd.) i pro jednotlivé sektory (zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství atd.)

Horninové prostředí

Na národní úrovni je z hlediska ochrany horninového prostředí relevantní řada cílů strategických koncepčních dokumentů jak z oblasti ekonomického rozvoje, tak z oblasti ochrany životního prostředí.

S ochranou horninového prostředí přímo souvisí zejména cíle zaměřené na ochranu a šetrné nakládání s neobnovitelnými zdroji (např. Priorita P3.6: Ochrana a udržitelné využívání zdrojů v regionech, Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 - 2020). Cíle směřující k snížení spotřeby nerostných surovin a redukce těžby v environmentálně citlivých územích formuluje i platná Státní surovinová politika ČR, která mezi svými střednědobými cíli mj. stanoví:

- Vytvářet podmínky k zajištění potřeb našeho hospodářství nerostnými surovinami při respektování principů trvale udržitelného rozvoje a environmentálních limitů těžby.
- Dále snižovat spotřebu nerostných surovin v důsledku strukturálních změn hospodářství a technického rozvoje.

Strategické cíle z oblasti ochrany životního prostředí formuluje Státní politika životního prostředí ČR, přičemž tématu horninového prostředí se týkají zejména prioritní cíl 1.2 Prevence a omezování vzniku odpadů a jejich negativního vlivu na životní prostředí, podpora jejich využívání jako náhrady přírodních surovin a cíl 1.3 Ochrana a udržitelné využívání půdního a horninového prostředí.

Na krajské úrovni se tématu týká především Regionální surovinová politika, která mezi svými cíli uvádí mj.:

- Systematickým řešením environmentálních problémů a zlepšováním environmentálního managementu kvalifikovaně stanovit priority a realizovat opatření při snižování negativních vlivů těžby a úpravy nerostných surovin na životní prostředí; tím přispět k efektivnějšímu a šetrnějšímu využívání nerostných zdrojů a ke snížení energetické náročnosti provozu.

Ochrana horninového prostředí je též úzce spjata s problematikou řešení starých zátěží. Na krajské úrovni je cíl sanace starých ekologických zátěží formulován např. v Programu rozvoje kraje 2011-2013.

Půda

Cíle na ochranu půdy jsou obsaženy v mnoha strategických dokumentech na národní i regionální úrovni. Nejčastěji se týkají záborů půdy, kontaminace půdy, eroze či podpory ekologického zemědělství a mimoprodukčních funkcí zemědělství. Platný program rozvoje kraje uvádí následující cíle:

- Ochrana kvalitní zemědělské půdy před zábořem na výstavbu
- Protipovodňová a protierozní ochrana a budování protipovodňových a protierozních opatření na nezemědělské půdě

Voda

Cíle na ochranu vod jsou stanoveny zejména v následujících strategických dokumentech: Státní politika životního prostředí ČR, Plán hlavních povodí ČR, Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Královéhradeckého kraje, ad. Nejdůležitější relevantní cíle vytvářející referenční rámec pro hodnocení SEA jsou uvedeny níže:

- zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu,
- zamezení zhoršení stavu všech útvarů povrchových vod,
- zamezení nebo omezení vstupů znečišťujících látek do podzemních vod a zamezení zhoršení stavu všech vodních útvarů těchto vod,
- prosadit důsledné respektování ochrany zdrojů podzemních vod.

Ovzduší

Na národní úrovni je problematika ovzduší řešena především Národním programem snižování emisí ČR.

Globálním cílem Programu je snížit, s důrazem na podporu nových environmentálně šetrných technologií a využití potenciálu energetických úspor, zátěž životního prostředí látkami poškozujícími ekosystémy a vegetaci a vytvořit předpoklady pro regeneraci postižených složek životního prostředí a pro snižování rizik pro lidské zdraví, která plynou ze znečištění ovzduší a tím přispět k naplnění strategického cíle

Environmentálního pilíře Strategie udržitelného rozvoje České republiky. Specifické cíle Programu jsou:

- plnit stanovené hodnoty národních emisních stropů pro oxid siřičitý, oxidy dusíku, těkavé organické látky a amoniak,
- přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší PM₁₀ pod platné imisní limity,
- přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší benzo(a)pyrenem pod platný cílový imisní limit.

Hlavními dokumenty na krajské úrovni je pro oblast ovzduší Integrovaný krajský program snižování emisí a Krajský program ke zlepšení kvality ovzduší Královehradeckého kraje (aktualizování 2012). Stěžejními cíli jsou:

- snížení imisní zátěže PM₁₀,
- snížení emisí polycyklických aromatických uhlovodíků (B(a)P),
- snížení emisí oxidů dusíku a VOC (prekurzory ozonu).

Odpady

Cíle pro oblast odpadů a odpadového hospodářství stanovují především Plán odpadového hospodářství ČR a Plán odpadového hospodářství Královehradeckého kraje.

Nejdůležitější cíle v oblasti odpadů, které byly zahrnuty do hodnocení, jsou níže uvedené:

- Omezovat množství vznikajících odpadů, jejich nebezpečné vlastnosti a zajistit maximální, materiálové a energetické využití odpadů,
- Předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti.
- Nahrazovat nebezpečné materiály a složky méně nebezpečnými.
- Zajistit přednostně využití odpadů před jejich odstraněním.
- Materiálové využití odpadů má přednost před jiným využitím odpadů.
- Zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace.
- Snížit množství odpadů ukládaných na skládky.

Hluk

Tématika hluku je zastoupena v řadě strategických dokumentů na národní a regionální úrovni s primárním cílem ochrany životního prostředí a člověka před hlukem (SPŽP ČR další). Tento cíle je rovněž formulován ve strategických dokumentech týkajících se ochrany a zlepšování veřejného zdraví (Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro 21. století, a další).

Kulturní dědictví

Ochrana a péče o hmotné i nehmotné kulturní dědictví je cílem formulovaným v řadě koncepčních dokumentů. Na krajské úrovni je tento cíl zřetelně formulován např. Programem rozvoje kraje v rámci opatření Rekonstrukce a údržba kulturněhistorických a technických památek a staveb. Ochrana kulturního dědictví patří i k cílům krajské varianty Programu obnovy venkova (2008).

6 ZÁVAŽNÉ VLIVY (VČETNĚ SEKUNDÁRNÍCH, SYNERGICKÝCH, KUMULATIVNÍCH, KRÁTKODOBÝCH, STŘEDNĚDOBÝCH A DLOUHODOBÝCH, TRVALÝCH A PŘECHODNÝCH, POZITIVNÍCH A NEGATIVNÍCH VLIVŮ) NAVRHOVANÝCH VARIANT KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

6.1 SOUHRN VYHODNOCENÍ NÁVRHOVÉ ČÁSTI SR KHK VČETNĚ POTENCIÁLNÍCH KUMULATIVNÍCH VLIVŮ

Vzhledem k charakteru SR KHK je zřejmé, že u obecným způsobem formulovaných oblastí a cílů lze očekávat různou míru pozitivních i negativních vlivů na životní prostředí. Posuzovatel se proto soustředil především na identifikaci těch opatření, jejichž aplikace je spojena s významnými riziky negativního ovlivnění jedné či více složek životního prostředí. Rámcové výsledky hodnocení jsou shrnuty v níže uvedené tabulce, komentáře k jednotlivým výsledkům hodnocení následují dále. Doporučení k minimalizaci identifikovaných rizik a nejistot vyplývajících z hodnocení jsou obsahem kapitoly 7.

Souhrnný přehled výsledků hodnocení je obsažen v následující tabulce (Tabulka 12).

Pro hodnocení byla využita následující stupnice symbolů:

- +2 významný potenciální pozitivní vliv
- +1 mírný potenciální pozitivní vliv
- 0 nevýznamný vliv
- 1 mírný potenciální negativní vliv
- 2 významný potenciální negativní vliv
- ? hodnocení je zatíženo významným prvkem nejistoty

U opatření s širokým rozpětím možných vlivů je hodnocení v následující tabulce uváděno formou zdvojeného hodnocení pro nejlepší a nejhorší možný scénář (tj. realizaci opatření z hlediska životního prostředí maximálně pozitivním či naopak negativním způsobem) oddělený lomítkem.

Tabulka 12: Souhrn vyhodnocení potenciálních vlivů jednotlivých cílů SR KHK na životní prostředí

Oblasti a cíle RS KHK	Krajina	Příroda a biodiverzita	Horninové prostředí	Půda	Voda	Ovzduší	Odpady	Hluk	Kulturní dědictví
Strategická oblast 1 Konkurenceschopnost a inovace									
Strategický cíl 1.1 Zvýšit konkurenceschopnost ekonomiky a podpořit rozvoj podnikatelského prostředí na území Královéhradeckého kraje	-1/0 ?	-1/0 ?	0/+1 ?	-1/+1 ?	-1/+1 ?	-1/0 ?	-1/+1 ?	-1/+1 ?	0
Strategický cíl 1.2 Rozvinout funkční a efektivní inovační a výzkumný systém Královéhradeckého kraje jako předpoklad přechodu ke znalostní ekonomice	0 ?	0 ?	0 ?	0 ?	0/+1 ?	0/+1 ?	0/+1 ?	0 ?	0
Strategický cíl 1.3 Zvýšit zaměstnanost v Královéhradeckém kraji zlepšením vzdělanostní struktury obyvatel a jejím propojením na regionální trh práce	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+1 ?
Strategický cíl 1.4 Zatraktivnit Královéhradecký kraj pro další rozvoj cestovního ruchu jako významné složky regionální ekonomiky	-1/0 ?	-1/0 ?	0 ?	-1/0 ?	-1/0 ?	0	-1/0	-1/0	-1/+2
Strategická oblast 2 Dopravní dostupnost a mobilita									
Strategický cíl 2.1 Napojit Královéhradecký kraj na nadřazenou dopravní síť meziregionálního a přeshraničního významu	-2/-1 ?	-2/-1 ?	-1/0 ?	-2/-1 ?	-1/0 ?	-1/+1 ?	0	-1/+1 ?	0 ?

Strategický cíl 2.2 Zlepšit stav regionální dopravní infrastruktury s ohledem na plynulost dopravy a bezpečnost a zdraví obyvatel	0 ?	-1/0 1	0/+1 ?	0/+1 ?	0/+1 ?	0/+2	0	0/+2	0 ?
Strategický cíl 2.3 Zajistit dostatečnou dopravní obslužnost kraje veřejnou dopravou šetrnou k životnímu prostředí a zvýšit její atraktivitu	0	0	0/+1	0/+1	0/+1	+1/+2	0	+1/+2	0 ?
Strategická oblast 3 Veřejné služby a občanská společnost									
Strategický cíl 3.1 Zkvalitnit poskytování zdravotní péče v Královéhradeckém kraji a podporovat zdravý životní styl jeho obyvatel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cíl 3.2 Zvýšit kvalitu sociálního prostředí a zajistit kvalitní a dostupné sociální služby pro obyvatele Královéhradeckého kraje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cíl 3.3 Zajistit dostatečnou bezpečnost a ochranu obyvatel kraje včetně jejich majetku a předcházet mimořádným událostem	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cíl 3.4 Podporovat rozvoj kultury a sportu a rozšířit nabídku trávení volného času pro obyvatele kraje i jeho návštěvníky	0 ?	-1/0 ?	0 ?	-1/0 ?	-1/0 ?	0	0	-1/0 ?	+2
Strategická oblast 4 Environmentální prostředí a síť									
Strategický cíl 4.1 Zlepšit stav vodohospodářské infrastruktury na území kraje a zajistit dostatečnou ochranu před povodněmi	-2/-1 ?	-1/+1 ?	-1/0 ?	-1/0 ?	-1/+1 ?	0	0	0	0

Strategický cíl 4.2 Zefektivnit odpadové hospodářství a eliminovat ekologické zátěže na území Královéhradeckého kraje	-1/0 ?	-1/0 ?	-1/+1 ?	-1/+1 ?	-1/+1 ?	0 ?	+1/+2	0	0
Strategický cíl 4.3 Zajistit udržitelné zásobování energiemi a jejich šetrné využívání na celém území Královéhradeckého kraje	-2/-1 ?	-2/-1 ?	-2/-1 ?	-2/-1 ?	-2/-1 ?	0/+1 ?	0/+1 ?	0	0
Strategický cíl 4.4 Chránit všechny složky životního prostředí, šetrně pečovat o krajinu a přírodní ekosystémy na území kraje a podporovat rozvoj ekologického vzdělávání, výchovy a osvěty	+1/+2	+1/+2	+1/+2	+1/+2	+1/+2	+1 ?	0 ?	+1 ?	0
Strategický cíl 4.5 Zvýšit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví a podporovat rozvoj jejich mimoprodukčních funkcí	+1 ?	+1/-1 ?	+1/-1 ?	+1/-1 ?	+1 ?	0	0 ?	0	0/+1 ?
Strategická oblast 5 Vyvážený rozvoj a správa regionu									
Strategický cíl 5.1 Zlepšit fungování veřejné správy v Královéhradeckém kraji na všech jeho úrovních včetně veřejného financování	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?
Strategický cíl 5.2 Zajistit vyvážený a integrovaný rozvoj všech částí Královéhradeckého kraje s ohledem na jejich regionální disparity	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?	+1 ?
Strategický cíl 5.3 Rozvinout aktivní síťování a všechny typy partnerských forem spolupráce na regionální i meziregionální úrovni	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+1

Hlavní závěry hodnocení a přehled potenciálních vlivů kumulativně působících na složky životního prostředí:

Krajina

Koncepce zahrnuje cíle, s jejichž implementací jsou spojena rizika negativních vlivů na krajinu a krajinný ráz. Týká se to zejména opatření, která zahrnují výstavbu dopravní a technické infrastruktury v území a využívání obnovitelných zdrojů.

V rámci cíle 1.1 je předpokládáno zvyšování investiční atraktivity regionu např. přípravou konkrétních investičních rozvojových ploch, podnikatelských nemovitostí či brownfieldů. Následná výstavba jednotlivých průmyslových zařízení by v závislosti na konkrétním umístění v rámci kraje mohla znamenat ovlivnění krajinného rázu a negativní vlivy na vodní režim krajiny. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

Cíl 1.4 předpokládá rozvoj cestovního ruchu tak, aby bylo zajištěno celoroční vytížení turistických lokalit. Turistická centra jsou často lokalizována v přírodně zachovalých částech Královéhradeckého kraje, v horských oblastech, ve zvláště chráněných územích apod. Rozvoj cestovního ruchu může znamenat novou výstavbu jak v současných turistických centrech, tak mimo ně. K ovlivnění krajinného rázu může dojít zejména při výstavbě hotelových, kongresových či lázeňských komplexů. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

Prioritním úkolem cíle 2.1 je urychlit dostavbu dálnice D11 a výstavbu navazujících rychlostních silnic R11 a R35. Výstavba dálnic a rychlostních silnic může mít negativní vlivy na prostupnost krajiny, na vodní režim krajiny a také na krajinný ráz. Dalším významným vlivem je zvyšování fragmentace krajiny a snižování migrační prostupnosti. Míra ovlivnění záleží na konkrétní trase a na technickém řešení. Obdobně to platí také u výstavby železničních tratí, zejména vysokorychlostních. Dále je v rámci cíle zdůrazněna potřeba systému nákladní kombinované dopravy, který vyžaduje mimo jiné kvalitní logistickou infrastrukturu. Výstavba logistických center může být rovněž riziková z hlediska vlivu na krajinu. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

Zlepšení stavu regionální dopravní infrastruktury v cíli 2.2 je zaměřeno zejména na rekonstrukci a zlepšení stavu silnic II. a III. tříd, na řešení dopravy v klidu ve městech a oblastech cestovního ruchu. Dále se počítá s rekonstrukcí a modernizací regionálních a lokálních železničních tratí, ne s jejich rozšiřováním. V případě, že nebude docházet ke změně trasování a doprava v klidu nebude řešena mimo zastavěná území, nepředpokládají se negativní vlivy na krajinu. S ohledem na rozvoj cyklistické dopravy se předpokládá budování cyklotras a cyklostezek. Míra vlivů na krajinu bude záviset na konkrétním trasování.

Realizace protipovodňových opatření, která je součástí cíle 4.1, může negativně ovlivnit samotné vodní toky i jejich okolí, zejména technické úpravy koryt, hráze apod. Může být narušen režim krajiny a docházet k ovlivnění

krajinného rázu. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

Součástí cíle 4.2 je také odstraňování starých ekologických zátěží, jež může mít pozitivní vlivy na vodní režim krajiny. U některých typů zařízení materiálového a energetického využívání odpadů nelze vyloučit negativní ovlivnění krajiny. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

Obnova energetických sítí a navyšování její kapacity v rámci cíle 4.3 může být riziková z hlediska možnosti ovlivnění krajinného rázu. Závisí to na konkrétním technickém řešení a trasování a na tom, zda bude docházet ke změně tras vedení. Řada rizik negativních vlivů z hlediska krajinného rázu je spojena s rozvojem využívání alternativních zdrojů energie, např. větrné elektrárny, fotovoltaické elektrárny. Rozhodující pro vliv je zejména umístění, ale i způsob provedení v daném území. Míra vlivů na krajinu bude záviset na konkrétním trasování.

Příroda a biodiverzita

Koncepce zahrnuje cíle, s jejichž implementací jsou spojena rizika negativního ovlivnění přírody a tím snižování celkové úrovně biodiverzity. Týká se to zejména opatření, která zahrnují výstavbu dopravní a technické infrastruktury v území a využívání obnovitelných zdrojů. Možné vlivy není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

V rámci cíle 1.1 je zahrnuta příprava konkrétních investičních rozvojových ploch a podnikatelských nemovitostí. V případě, že budou realizovány ve volné krajině (mimo zastavěná území obcí), může docházet k záborům přírodních biotopů a tím k negativnímu ovlivnění biodiverzity.

Cíl 1.4 předpokládá rozvoj cestovního ruchu tak, aby bylo zajištěno celoroční vytížení turistických lokalit. Turistická centra jsou často lokalizována v přírodně zachovalých částech Královéhradeckého kraje, v horských oblastech, ve zvláště chráněných územích apod., proto nelze vyloučit vlivy na přírodu, ekosystémy a tím také negativní ovlivnění biodiverzity. K zásahům do biotopů může dojít také při výstavbě hotelových, kongresových či lázeňských komplexů, ale dále při výstavbě cyklostezek. Rizika negativních vlivů na ekosystémy i populace živočišných druhů mohou být spojena i s prostým navyšováním návštěvnosti citlivých lokalit a zkracováním období relativního klidu mimo hlavní turistickou sezónu (např. sešlap vegetace a eroze podél turistických cest, rušení živočichů v době rozmnožování atd.).

Výstavba dálnic a rychlostních silnic, které jsou prioritou cíle 2.1, může mít řadu negativních vlivů na přírodu, a to vlivy z hlediska záboru přírodních biotopů a stanovišť druhů, vlivy na celkovou úroveň biodiverzity, ovlivnění okolních biotopů přenosem znečištění a hluku, přímé usmrcování živočichů během výstavby a následného provozu, narušení souvislých lesních komplexů apod. Míra ovlivnění záleží na konkrétní trase a na technickém řešení. Obdobně to platí také u výstavby železničních tratí, zejména vysokorychlostních. Dále je v rámci cíle zdůrazněna potřeba systému nákladní

kombinované dopravy, který vyžaduje mimo jiné kvalitní logistickou infrastrukturu. Výstavba logistických center může být rovněž riziková z hlediska vlivu na přírodu, a to v případě záborů biotopů a tím negativního ovlivnění biodiverzity.

Zlepšení stavu regionální dopravní infrastruktury, které je plánováno v rámci cíle 2.2, je zaměřeno zejména na rekonstrukci a zlepšení stavu silnic II. a III. tříd, na řešení dopravy v klidu ve městech a oblastech cestovního ruchu a také na rekonstrukci a modernizaci regionálních a lokálních železničních tratí bez rozšiřování. V případě, že nebude docházet ke změně trasování a doprava v klidu nebude řešena mimo zastavěná území, předpokládají se spíše mírné až nulové negativní vlivy na přírodu, a to vlivy z hlediska záboru přírodních biotopů a stanovišť druhů, vlivy na celkovou úroveň biodiverzity, ovlivnění okolních biotopů přenosem znečištění a hluku, přímé usmrcování živočichů během provozu. S ohledem na rozvoj cyklistické dopravy se předpokládá budování cyklotras a cyklostezek. Míra vlivů na přírodu záleží na jejich konkrétním trasování.

Realizace protipovodňových opatření, která je součástí cíle 4.1, může negativně ovlivnit samotné vodní toky i jejich okolí, zejména technické úpravy koryt, hráze apod. Může docházet k zásahům do přírodních biotopů a tím následně bude snižována celková úroveň biodiverzity. Naopak řešení problémů s eutrofizací pravděpodobně pozitivně ovlivní kvalitu biotopů a úroveň biodiverzity.

Odstraňování starých ekologických zátěží v rámci cíle 4.2 může mít pozitivní vlivy na přírodní biotopy a tím na úroveň biodiverzity. V případě, že by docházelo k revitalizaci území po bývalé těžbě nerostných surovin, může rovněž za určitých okolností mít negativní vlivy, protože některé typy brownfields jsou stanovištěm řady zvláště chráněných a ohrožených druhů. Technická revitalizace nebo nevhodné využití by měly na tyto druhy významný vliv. Rovněž u některých typů zařízení materiálového a energetického využívání odpadů nelze vyloučit negativní ovlivnění přírodních složek ŽP.

Obnova energetických sítí a navyšování její kapacity, kterou předpokládá cíl 4.3, může být riziková z hlediska možnosti záborů a ovlivnění přírodních biotopů a stanovišť významných druhů, u el. vedení dochází k usmrcování ptáků, mohou být ovlivňována zvláště chráněná území, může být narušena funkce liniových ekologicko-stabilizačních prvků, nejsou vyloučeny zásahy do lesních celků. Závisí to na konkrétním technickém řešení a trasování a na tom, zda bude docházet ke změně tras vedení. Řada rizik negativních vlivů na přírodu je spojena s rozvojem využívání alternativních zdrojů energie. Například v případě větrných elektráren jde o přímé zásahy do biotopů, migrační bariéru, rušení apod. Vodní elektrárny ovlivňují vodní toky včetně všech jejích složek. Fotovoltaické elektrárny znamenají zábor půdy. Rozhodující pro vliv je zejména umístění, ale i způsob provedení v daném území. Míra vlivů na krajinu bude záviset na konkrétním trasování.

V případě naplňování bodů obsažených v cíli 4.5 lze očekávat spíše pozitivní vlivy na jednotlivé složky životního prostředí. Rizika možných negativních vlivů

jsou spojena s pěstováním energetických plodin, zejména z hlediska vlivů na přírodní biotopy a následné snížení biodiverzity. Dále mohou být riziková některá opatření k podpoře cestovního ruchu.

Horninové prostředí a půdy

Rizika významného negativního vlivu na horninové prostředí nebyla na úrovni detailu, s níž návrh SR KHK pracuje, identifikována. Potenciální rizika degradace zemědělské půdy mohou přinést opatření k podpoře využívání OZE. Zejména v případě neuváženého rozvoje intenzivního pěstování biomasy na zemědělské půdě. Rozvoj infrastruktury a výstavba obecně s sebou nese zábory ploch včetně ploch ZPF, případně lesních pozemků (PUPFL), vzhledem k úrovni obecnosti koncepce však rozsah těchto vlivů nelze realisticky odhadovat.

V rámci cíle 1.1 je součástí předpoklad přípravy konkrétních investičních rozvojových ploch a podnikatelských nemovitostí, pokud budou realizovány ve volné krajině (mimo zastavěná území obcí), může docházet k záborům půdy, která je chráněná dle platné legislativy jako součást zemědělského půdního fondu. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat. V případě využití brownfieds, kdy jsou odstraňovány staré ekologické zátěže, se snižuje riziko kontaminace horninového prostředí a půd znečišťujícími látkami.

Rozvoj cestovního ruchu v rámci cíle 1.4 může znamenat novou výstavbu jak v současných turistických centrech, tak mimo ně. Zejména při výstavbě hotelových, kongresových či lázeňských komplexů může dojít k záborům půdy. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

Výstavba liniových dopravních staveb, která je prioritou cíle 2.1, může ovlivňovat horninové prostředí v případě nutnosti navrhování vedení dálnic, rychlostních silnic nebo železničních tratí v zářezích nebo v tunelech. Míra ovlivnění záleží na konkrétní trase a na technickém řešení. Dále je výstavba dálnic a silnic a železničních tratí významná z hlediska záborů půdy, zejména pokud jde o zábory půdy, která je chráněná dle platné legislativy jako součást zemědělského půdního fondu, nebo je součástí lesního půdního fondu. Také v rámci výstavby logistických center, pokud je realizována ve volné krajině, může docházet k záborům půdy.

V rámci cíle 2.2, který je zaměřený na rekonstrukce a zlepšení stavu silnic II. a III. tříd a na rekonstrukce a modernizaci regionálních a lokálních železničních tratí, se nepředpokládají negativní vlivy na horninové prostředí a půdy, ani z hlediska záborů, ani z hlediska možného znečištění. Naopak zlepšení stavu komunikací a železničních tratí může případné ovlivnění zmírnit. Řešení dopravy v klidu ve městech a oblastech cestovního ruchu nebude způsobovat vlivy na půdy, v případě že nebude realizováno mimo zastavěné území. V rámci budování cyklotras a cyklostezek budou případné zábory půd spíše menšího rozsahu, bude záležet na konkrétním trasování.

V rámci realizace protipovodňových opatření, která jsou součástí cíle 4.1, může dojít k negativnímu ovlivnění, protože mohou vyžadovat zásahy do horninového prostředí a zábory zemědělské půdy, popř. zábory lesní půdy. Naopak je protipovodňová ochrana pozitivní z hlediska snížení rizika odnosu půd a z hlediska míry jejího znečištění.

V cíli 4.2 je plánováno také odstraňování starých ekologických zátěží. Tato činnost může mít velmi pozitivní vlivy na horninové prostředí a půdy. Snížení rizika kontaminace půd znečišťujícími látkami a sanace půd je významné z hlediska odstranění environmentálních rizik v daném území. U některých typů zařízení materiálového a energetického využívání odpadů nelze vyloučit negativní ovlivnění půd z hlediska záborů nebo znečištění, zejména v případě realizace mimo zastavěná území.

Obnova energetických sítí a navyšování její kapacity v rámci cíle 4.3 může být riziková z hlediska možnosti záborů půdy. Závisí to na konkrétním technickém řešení a trasování a na tom, zda bude docházet ke změně tras vedení. Dále je z hlediska možnosti ovlivnění půd a horninového prostředí s významným rizikem spojeno v rámci rozvoje využívání alternativních zdrojů energie intenzivní pěstování biomasy. Agrotechnické postupy spojené s intenzivním pěstováním OZE (stejně jako u konvenčního zemědělství) představují riziko eroze a dalších forem degradace půdního fondu. Toto riziko se odráží také v cíli 4.5 v rámci zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství.

Vody

Rizika významného negativního vlivu SR KHK na vody jak povrchové, tak podzemní nebyl na úrovni detailu, s níž koncepce pracuje, identifikována.

V rámci přípravy konkrétních investičních rozvojových ploch a podnikatelských nemovitostí, které jsou součástí cíle 1.1, může docházet k ovlivnění odtokových poměrů v území, pokud budou realizovány mimo zastavěná území. Následný provoz jednotlivých průmyslových zařízení může znamenat zvýšený odběr vody a zvýšení množství vypouštěných odpadních vod.

Také rozvoj cestovního ruchu v rámci bodu 1.4 může znamenat novou výstavbu jak v současných turistických centrech, tak mimo ně. S tím může souviset ovlivnění odtokových poměrů v území ovlivněném výstavbou. Následný provoz nových hotelových a lázeňských komplexů může vyvolat vyšší nároky na odběr vod a následně zvýšení množství vypouštěných odpadních vod. Podpora rozvoje lázeňství může mít vyšší nároky na odběr podzemních vod. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

S výstavbou nových liniových dopravních staveb v cíli 2.1 může souviset ovlivnění odtokových poměrů v území a riziko následného znečišťování vod. Rovněž výstavba logistických center může ovlivnit odtokové poměry a následný provoz může zvýšit množství vypouštěných odpadních vod.

Cíl 4.1 a s ním související opatření směřující k zajištění dostatečné rezervy vody pro případ nepříznivých klimatických podmínek mohou mít jak pozitivní, tak negativní vlivy v daném území. Realizace protipovodňových opatření může

negativně ovlivnit samotné vodní toky i jejich okolí, zejména technické úpravy koryt, hráze apod. budou ovlivňovat vodní režim daného konkrétního území. Zvyšování podílu čištěných odpadních vod pozitivně ovlivní kvalitu vod. Také lokální řešení problémů s eutrofizací vod bude mít pozitivní dopad na kvalitu vod.

Z hlediska ochrany vod může mít odstraňování starých ekologických zátěží v rámci cíle 4.2 pozitivní vliv z hlediska snížení rizika kontaminace povrchových a podzemních vod. U některých typů zařízení materiálového a energetického využívání odpadů nelze vyloučit negativní vlivy na vody. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

Obnova energetických sítí a navyšování její kapacity, která vyplývá z cíle 4.3, může být riziková z hlediska možnosti zásahů do vodních toků a jejich okolí. Závisí to na konkrétním technickém řešení a trasování a na tom, zda bude docházet ke změně tras vedení. Řada rizik negativních vlivů na přírodu je spojena s rozvojem využívání alternativních zdrojů energie. Výstavba vodních elektráren ovlivňuje vodní toky včetně všech jejích složek. Míra vlivů na krajinu bude záviset na konkrétním trasování. Možný vliv není na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, možné dále specifikovat.

Ovzduší

Rizika významného negativního vlivu koncepce na ovzduší nebyla na úrovni detailu, s níž návrh SR KHK pracuje, identifikována. Nicméně je zřejmé, že opatření k podpoře rozvoje silniční infrastruktury mohou v závislosti na rozsahu a způsobu implementace působit nárůst dopravních intenzit a potenciálně růst emisí znečišťujících látek do ovzduší. Zvýšení plynulosti dopravy a odstraňování „úzkých míst“ na silniční síti bude mít však na druhé straně pozitivní vliv na imisní situaci.

Opatření v rámci cíle 2.1 směřují k podpoře dobudování dálnic a rychlostních komunikací a dalších prvků dopravní sítě nadregionálního významu, které samo o sobě je mimo kompetenci kraje. Dokončení nadřazené dopravní sítě může částečně odlehčit přetíženým silnicím nižších tříd a poněkud snížit dopravní zátěž (včetně znečištění ovzduší) uvnitř sídel na frekventovaných silnicích. Nové silniční kapacity nicméně mohou vyvolat nárůst celkových dopravních intenzit, včetně nárůstu tranzitní dopravy s odpovídajícím růstem emisí (byť pravděpodobně většinou mimo nejvíce obydlené území). Jednoznačně pozitivní vliv z hlediska ovzduší může mít zlepšení napojení kraje na vysokorychlostní železniční koridory a rozvoj infrastruktury pro multimodální dopravní propojení.

Také opatření k údržbě a zlepšování parametrů regionální dopravní infrastruktury v rámci cíle 2.2 bude mít pozitivní vliv na plynulost dopravy a zmírnění imisní zátěže ze silniční automobilové dopravy. Podpora modernizace existující železniční sítě může motivovat k upřednostňování tohoto z hlediska vlivů na ovzduší méně náročného způsobu dopravy před individuální automobilovou dopravou. Obdobný pozitivní efekt může v omezeném rozsahu mít rovněž navrhovaná podpora rozvoje cyklistické infrastruktury. Určité riziko opačného vývoje, tj. upřednostňování individuální automobilové dopravy,

může za určitých okolností přinést podpora vzniku parkovacích míst (pokud není tato problematika řešena koncepčně v návaznosti na systém veřejné dopravy).

Opatření k podpoře dostupnosti a atraktivity veřejné dopravy, která jsou součástí cíle 2.3, mají jednoznačně pozitivní vliv. Veřejná hromadná doprava přímo konkuruje individuální automobilové dopravě, jejíž emisní intenzita (vzhledem k dopravnímu výkonu – počtu přepravených osob) je podstatně vyšší. Investice do ekologizace prostředků hromadné dopravy, která je rovněž v rámci SR KHK navrhována, pak tento rozdíl ještě dále zvýrazňuje.

Zařízení na nakládání s odpady, jejichž podpora vyplývá z cíle 4.2, mohou být zdroji emisí znečišťujících látek do ovzduší. Vyskytuje se zejména obtěžování okolí zápachem (sklárky). Moderní zařízení k energetickému využití (pokud jsou postavena a provozována v souladu s platnými předpisy) nepředstavují významnější riziko pro zdraví obyvatel.

Opatření k modernizaci energetické infrastruktury a snižování energetické náročnosti v rámci cíle 4.3 budou mít pravděpodobně pozitivní vliv na ovzduší. Náhrada fosilních paliv obnovitelnými zdroji nemusí ovšem automaticky tento pozitivní efekt zajistit – moderní kotle na fosilní paliva mají lepší emisní parametry než např. spalování dřeva v zastaralých topeništích. Rozhodující je vycházet z konkrétních místních podmínek a volit nejefektivnější řešení s dlouhodobou environmentální i ekonomickou udržitelností.

Odpady

Rizika významného negativního vlivu koncepce na hospodaření s odpady nebyla na úrovni detailu, s níž návrh SR KHK pracuje, identifikována.

Opatření k podpoře konkurenceschopnosti a podnikatelského prostředí v rámci cíle 1.1 pravděpodobně nebudou mít přímý vliv na vývoj odpadového hospodářství, respektive produkci odpadů. Nepřímé vlivy však mohou vyplynout z nárůstu ekonomické aktivity (v případě, že budou plánovaná opatření k podpoře ekonomiky úspěšná), která může přinést zvýšení objemu produkovaných odpadů. Podpora aplikace inovací a transferu technologií ovšem na druhé straně může stimulovat snižování produkce odpadů, zvýšení jejich druhotného využití a recyklace, či snížení jejich nebezpečných vlastností. Na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, však rozsah těchto vlivů (negativních i pozitivních) nelze určit.

Růst intenzity cestovního ruchu, který vyplývá z cíle 1.4, obecně může představovat problém z hlediska nároků na odpadové hospodářství kraje. Provoz turistických zařízení se vyznačuje významnou produkcí odpadu, navíc může docházet k lokálním problémům s náklady na nakládání s odpady (zejména s komunálním odpadem) na úrovni jednotlivých obcí, kde např. dochází v důsledku cestovního ruchu k sezónnímu nárůstu počtu obyvatel. Tyto zvýšené náklady mohou představovat značnou zátěž pro obecní rozpočty v lokalitách intenzivně využívaných cestovním ruchem.

Opatření v rámci cíle 4.2 přímo směřují k podpoře modernizace a zkvalitnění infrastruktury odpadového hospodářství kraje, včetně podpory zvyšování

podílů druhotného využití odpadů namísto jejich odstraňování. Podpora uplatňování nejlepších dostupných technik směřuje k maximalizaci pozitivních efektů realizovaných investic na životní prostředí. Významně pozitivní vliv lze očekávat rovněž od podpory projektů na zvyšování environmentální zodpovědnosti občanů v oblasti odpadů.

Uplatnění technologií na energetické využití odpadu (např. v bioplynových stanicích), které vyplývají z cíle 4.3, může mít pozitivní vliv na celkovou bilanci nakládání s odpadem a podpořit zvyšování jeho druhotného využití namísto skládkování (u biologicky rozložitelných složek). Větší obezřetnosti je třeba při zvažování přínosů energetického využití odpadu jako paliva, kde energeticky nejhodnotnější složky (papír, plasty, apod.) jsou zároveň vhodné k materiálovému využití, které by mělo být upřednostňováno.

Opatření v cíli 4.3 ke zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství mohou mít vliv na charakter nakládání s odpady v rámci zemědělských podniků (např. vyšší úroveň využití pesticidů či umělých hnojiv s dopadem na vlastnosti produkovaných odpadů). Specializace podniků pouze na rostlinnou či živočišnou produkci rovněž omezuje rozsah tradičních způsobů využití organických odpadů v rámci hospodaření. Na úrovni detailu, s nímž koncepce pracuje, lze konkrétní efekty opatření, která nejsou v koncepci dále specifikována, obtížně odhadovat.

Hluk

Rizika významného negativního vlivu koncepce z hlediska hlukové zátěže nebyla na úrovni detailu, s níž návrh SR KHK pracuje, identifikována.

Vliv opatření v rámci cíle 1.1 k podpoře konkurenceschopnosti a podnikatelského prostředí na hlukovou situaci nelze vzhledem k úrovni obecnosti koncepce odhadnout. Aktivita, s níž SR KHK počítá, jsou spíše neinvestičního charakteru, respektive nezahrnují investice přímo do výrobních kapacit či jiných aktivit generujících hlukovou zátěž. V úvahu však připadají nepřímé vlivy, kdy ekonomické aktivity rozvíjené v návaznosti či s pomocí opatření navrhovaných Strategií mohou již riziko hlukových emisí přinášet (např. příprava investičních rozvojových ploch v blízkosti obytné zástavby, či zvýšení hlukové zátěže z dopravy obsluhující nově realizované investice, apod.). Podpora aplikace moderních technologií a inovací může na druhé straně vést ke snižování hlukových emisí modernizovaných provozů. Celkový efekt realizace opatření tak pravděpodobně nebude na úrovni kraje významný, respektive jej na úrovni detailu, s nímž hodnocená koncepce pracuje, nelze blíže odhadnout.

Některé aktivity cestovního ruchu, které mohou vyplynout z cíle 1.4, mohou být za určitých okolností zdrojem obtěžujícího hluku (sportovní a společenské akce, provoz restaurací v nočních hodinách atd.). Na úrovni detailu, s nímž koncepce pracuje, jde nicméně o riziko toliko teoretické. Opatření navrhovaná v rámci SR KHK nezahrnují podporu konkrétních aktivit či produktů turistického ruchu, u nichž by se dal negativní vliv na hlukovou situaci předpokládat.

Dálnice a rychlostní komunikace, jejichž výstavba je prioritou cíle 2.1, jsou významným zdrojem hlukové zátěže, která však může být do značné míry eliminována na úrovni technického řešení a vedením trasy mimo obytná území. Doprava převedená na novou síť ze stávajících komunikací může naopak přinést snížení hlukové zátěže na exponovaných místech, jako jsou centra obcí apod.

V cíli 2.2 předpokládaná modernizace dopravní infrastruktury, včetně zlepšování technických parametrů vozovek a dalších opatření, bude mít bezprostřední pozitivní vliv na snížení hlukové zátěže v řešených lokalitách. Rizikem je navýšení dopravních intenzit v případě zkapacitnění stávajících komunikací, pokud by nebylo doprovázeno technickými či netechnickými protihlukovými opatřeními (např. snížením nejvyšší povolené rychlosti v ohroženém úseku apod.).

V rámci cíle 2.3 k zajištění dostatečné dopravní obslužnosti kraje veřejnou dopravou šetrnou k životnímu prostředí a zvýšení její atraktivity lze předpokládat pozitivní vliv na snížení hlukové zátěže na exponovaných místech komunikací, pokud navrhovaná opatření povedou k náhradě části individuální automobilové dopravy větším využitím veřejné dopravy.

Kulturní dědictví

Rizika významného negativního vlivu koncepce na kulturní dědictví kraje nebyla na úrovni detailu, s níž návrh SR KHK pracuje, identifikována.

Vzhledem k tomu, že hmotné (a v menší míře i nehmotné) kulturní dědictví představuje důležitý faktor a potenciál pro rozvoj cestovního ruchu v Královéhradeckém kraji, lze očekávat pozitivní synergické efekty mezi podporou cestovního ruchu a ochranou kulturního dědictví – např. údržba nemovitých památek a jejich využití ve prospěch cestovního ruchu, využití turistického potenciálu místních řemesel, lidových tradic a dalších kulturních statků může napomoci k jejich zachování pro další generace. Rizikem může naopak být nevhodné využití památkově cenných objektů, případně jejich necitlivá rekonstrukce za účelem komerčního využití.

Opatření v rámci cíle 3.4 navrhovaná SR KHK jsou přímo zaměřena na podporu rozvoje kulturních aktivit s důrazem na místní tradice a historii.

Také opatření obsažená v cíli 4.5 k podpoře zemědělství a lesnictví včetně jejich mimoprodukčních funkcí může mít pozitivní vliv na zachování tradičních postupů hospodaření a regionálních produktů, jakož i zachování tradiční krajiny včetně venkovských sídel.

Pokud jde o strategickou oblast 5 lze dojít k závěru, že v obecné rovině mohou mít opatření, která vyplývají z cíle 5.1, ke zkvalitnění výkonu veřejné správy pozitivní vlivy na ochranu všech složek životního prostředí. Obdobně v případě, že budou důsledně uplatňována opatření z cíle 5.2 vedoucí k zajištění vyváženého a integrovaného rozvoje všech částí Královéhradeckého kraje s ohledem na jejich regionální disparity lze očekávat mírně pozitivní vlivy na jednotlivé složky životního prostředí vedoucí k udržitelnému rozvoji kraje.

6.2

MOŽNOST PŘESHraničNíCH VlivŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Na úrovni detailu, s nímž SR KHK pracuje, nebyly identifikovány žádné potenciálně negativní vlivy či rizika negativních vlivů přesahující hranice ČR.

PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ VYPLÝVAJÍCÍCH Z PROVEDENÍ KONCEPCE.

K jednotlivým potenciálním rizikům negativního ovlivnění životního prostředí identifikovaným v rámci hodnocení (viz kapitolu 6.1) byla navržena opatření pro předcházení, respektive minimalizaci těchto vlivů. Jejich přehled je uveden níže.

V rámci **Strategické oblasti 1 Konkurenceschopnost a inovace** lze pro implementaci konkrétních opatření doporučit zejména následující opatření:

- Při rozhodování o podpoře konkrétních podnikatelských záměrů uplatňovat jako podmínku použití nejlepších dostupných technologií (BAT) z hlediska vlivu na životní prostředí.
- Tam kde je to vhodné by přidělení podpory mělo být podmíněno zajištěním dopravní obslužnosti projektu způsobem, který nebude generovat nárůst dopravní zátěže dané lokality.
- Při rozhodování o podpoře zohledňovat zahrnutí environmentálních aspektů do projektu (uplatňování environmentálního managementu, využívání recyklovaných materiálů, výroba produktů certifikovaných z hlediska šetrnosti k životnímu prostředí, apod.)
- Při přípravě opatření naplňující *Strategický cíl 1.4 Zatraktivnit Královéhradecký kraj pro další rozvoj cestovního ruchu jako významné složky regionální ekonomiky* je zásadní vytvářet podmínky pro řešení dopravní obslužnosti aktivit cestovního ruchu environmentálně šetrnou formou dopravy.
- Podmínkou přidělení podpory musí být u všech projektů, kde je to relevantní, komplexní řešení odpadového hospodářství a problematiky hluku (jak s ohledem na zátěž obyvatel tak s ohledem na možné rušení živočichů).
- Podmínkou rozvoje cestovního ruchu na území zvláště chráněného území (ZCHÚ) je soulad navrhovaných aktivit s plánem péče pro dotyčné chráněné území. Orgány ochrany přírody by měly být standardně konzultovány při rozhodování o podpoře zejména veškerých projektů infrastrukturního charakteru a projektů potenciálně zvyšujících návštěvnost environmentálně citlivých lokalit (i v případě, že projekt není bezprostředně lokalizován na území ZCHÚ).
- Při podpoře rozvoje ubytovací a další doprovodné infrastruktury je třeba minimalizovat zábory půdy (preferovat kvalitativní rozvoj před zvyšováním kapacit) a vliv na krajinný ráz. Zejména by neměla být podporována výstavba mimo intravilán obcí.

V rámci **Strategické oblasti 2 Dopravní dostupnost a mobilita** lze doporučit následující opatření k minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí:

- Upřednostňovat integrovaná řešení dopravní situace před jednostrannou orientací na zkapacitňování komunikací (zejména pokud vedou zastavěným územím). Prioritně řešit lokality se zvýšenou zátěží obyvatel znečištěním ovzduší a hlukem.
- Rozhodování o investicích do výstavby a zkapacitňování dopravních cest musí být založeno na pečlivém posouzení širších dopravních a environmentálních souvislostí, zejména s ohledem na prevenci vzniku „úzkých míst“, přenášení dopravní zátěže na jiné lokality a indukci dopravy.
- V rámci výstavby nové infrastruktury je třeba respektovat limity využití přírody a krajiny, zejména ZCHÚ, Natura 2000, ÚSES, VKP, přírodní parky a lokality výskytu zvláště chráněných druhů. Opatření nesmí vést ke zvyšování fragmentace krajiny, je třeba minimalizovat zábory přírodních stanovišť a zamezit úbytku biodiversity. V případě nevyhnutelného střetu se zájmy ochrany přírody a krajiny je třeba realizovat konkrétní opatření, která negativní vlivy minimalizují. Jedná se zejména o opatření na podporu biodiversity, zvyšování průchodnosti krajiny, realizaci prvků ÚSES, péči o ZCHÚ a lokality zvláště chráněných druhů apod.
- Konkrétní opatření realizovaná na základě SR KHK budou respektovat územní ochranu pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), včetně jejich ochranných pásem. Jednotlivé záměry je nutné přednostně umisťovat mimo PUPFL nebo použít pozemky méně významné a to tak, aby použití PUPFL co nejméně omezovalo nebo narušovalo hospodaření v lesích a zejména neomezovalo plnění funkcí lesa.
- Prioritní podpora při rekonstrukci dopravní infrastruktury v intravilánech sídel by měla směřovat k realizaci protihlukových opatření.
- Při realizaci investic do budování infrastruktury upřednostňovat řešení minimalizující surovinovou náročnost a využívající v maximální míře recyklovaných materiálů.
- Technické provedení, povrch a trasování cyklostezek a jejich doprovodné infrastruktury musí respektovat charakter okolní krajiny, aby nedocházelo k její optické i funkční fragmentaci s negativními vlivy na krajinný ráz či ekosystémy.

Pro snížení rizik negativních vlivů na životní prostředí při implementaci cílů v rámci **Strategické oblasti 4 Environmentální prostředí a síť** jsou doporučována následující opatření:

- Přípravy výstavby kanalizační sítě a související infrastruktury musí zohledňovat zvyšující se rizika výkyvů počasí a jejich důsledků (přivalové deště, lokální záplavy, eroze ad.).

- Rozvoj infrastruktury odpadového hospodářství řešit integrovaně v souladu s v legislativě zakotvenou hierarchií nakládání s odpady (mj. preferovat materiálové využití odpadů před energetickým).
- Podpora obnovitelných zdrojů energie (např. malé vodní elektrárny, větrné elektrárny ad.) musí respektovat limity využití přírody a krajiny, zejména ZCHÚ, Natura 2000, ÚSES, VKP, přírodní parky a lokality výskytu zvláště chráněných druhů. Opatření nesmí vést ke zvyšování fragmentace krajiny, je třeba minimalizovat zábory přírodních stanovišť a zamezit úbytku biodiversity. V případě nevyhnutelného střetu se zájmy ochrany přírody a krajiny je třeba realizovat konkrétní opatření, která negativní vlivy minimalizují. Jedná se zejména o opatření na podporu biodiversity, zvyšování průchodnosti krajiny, realizaci prvků ÚSES, péči o ZCHÚ a lokality zvláště chráněných druhů apod.
- Konkrétní opatření realizovaná na základě SR KHK budou respektovat územní ochranu pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), včetně jejich ochranných pásem. Jednotlivé záměry je nutné přednostně umísťovat mimo PUPFL nebo použít pozemky méně významné a to tak, aby použití PUPFL co nejméně omezovalo nebo narušovalo hospodaření v lesích a zejména neomezovalo plnění funkcí lesa.
- Podpora konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví by měla přednostně směřovat k projektům zaměřeným na snižování negativních vlivů intenzivního hospodaření, např. modernizací a úpravou technologií, racionalizací a omezováním užití agrochemie, protierozními opatřeními apod. V oblasti lesního hospodářství by podpora měla být přednostně přidělována projektům zaměřeným na zlepšení druhové skladby a ekologických funkcí lesa.
- Konkrétní opatření vyplývající z koncepce musí být navržena tak, aby nedošlo k negativnímu ovlivnění ochrany a využití nerostného bohatství.

8 VÝČET DŮVODŮ PRO VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT A POPIS, JAK BYLO POSUZOVÁNÍ PROVEDENO, VČETNĚ PŘÍPADNÝCH PROBLÉMŮ PŘI SHROMAŽĎOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ (NAPŘ. TECHNICKÉ NEDOSTATKY NEBO NEDOSTATEČNÉ KNOW-HOW)

8.1 VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 - 2020 je předkládána jako jednovariantní. V průběhu zpracování SR KHK byla v rámci řešitelského týmu pro přípravu Strategie vedena diskuse, mj. i se zapojením veřejnosti, o obsahu SR KHK a byly zvažovány variantní formulace navrhovaných cílů - výstupem je předkládaná jednovariantní verze SR KHK.

Vzhledem k úrovni obecnosti formulovaných cílů je zřejmé, že varianty mohou nastat ve fázi implementace SR KHK, při rozhodování o způsobech realizace navrhovaných cílů, respektive teprve při realizaci konkrétních opatření, jejichž povaha bude upřesněna v postupně připravovaných Akčních plánech, které budou zpracovány na kratší časové období, respektive v Programu rozvoje kraje 2014-2020 (viz Kapitola 1.3).

8.2 POPIS PROVEDENÍ POSOUZENÍ SR KHK NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Posouzení vlivů SR KHK na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Významným podkladem byla Metodika posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004).

Součástí vyhodnocení vlivů na životní prostředí na základě vydaného závěru zjišťovacího řízení je i posouzení vlivů na soustavu lokalit Natura 2000.

Proces posuzování vlivu SR KHK na životní prostředí byl zahájen v době, kdy byla k dispozici pracovní verze Strategie.

Základním prvkem posouzení bylo hodnocení vlivů navržených strategických cílů vzhledem k jednotlivým tématům životního prostředí.

Jednotlivé kroky provedení posouzení vlivů SR KHK na životní prostředí:

1. Analýza dosavadního vývoje a aktuálního stavu životního prostředí.
2. Analýza relevantních národních a krajských strategických dokumentů.
3. Stanovení sady témat životního prostředí relevantních pro hodnocení SR KHK na základě analýzy trendů a stavu životního prostředí, cílů strategických dokumentů pro oblast životního prostředí a obsahu SR KHK.
4. Posouzení vlivů strategických cílů SR KHK na jednotlivá témata životního prostředí.
5. Posouzení SR KHK z hlediska vlivů na veřejné zdraví

6. Posouzení SR KHK z hlediska vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (lokality systému Natura 2000)
7. Návrh opatření pro předcházení negativnímu vlivu implementace SR KHK na životní prostředí.
8. Zpracování SEA dokumentace.
9. Návrh stanoviska SEA

8.3

PROBLÉMY PŘI SHROMAŽĎOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ

Ze strany předkladatele a zpracovatele SR KHK, tj. Královéhradeckého kraje bylo zpracovateli SEA poskytnuto dostatečné množství relevantních údajů pro zpracování hodnocení.

STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORŮ) VLIVŮ KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

SR KHK představuje koncepci stanovující strategické cíle pro rozvoj kraje, bez specifikace konkrétních opatření či územně lokalizovaných investičních aktivit. Vzhledem k této velké míře obecnosti je obtížné stanovit specifické indikátory vlivů koncepce na životní prostředí. Dopady SR KHK totiž mohou být monitorovány spíše až na úrovni sledování dopadů navazujících Akčních plánů či Programu rozvoje kraje 2014-2020, který strategické cíle formulované SR KHK rozpracuje do úrovně opatření.

Systém monitoringu SR KHK obsahuje níže uvedené environmentální indikátory:

- Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu (%)
- Podíl obyvatel bydlících v domech na pojených na kanalizaci (%)
- Podíl čištěných odpadních vod (%)
- Počet vybudovaných protipovodňových opatření (Povodí Labe)
- Celková produkce podnikových odpadů (v t)
- Nakládání s odpady / z toho recyklace (abs., v %)
- Komunální odpad na 1 obyv.
- Spotřeba paliv a energie (GJ, MWh)
- Podíl obnovitelných zdrojů energie (%; Energetický regulační úřad)
- Investice a neinvestiční náklady na ochranu ŽP (tis. Kč)
- Emise základních znečišťujících látek do ovzduší (v t)
- Rozloha chráněných území (NP, CHKO, MCHÚ) v ha
- Výše krajských prostředků na EVVO v Kč (odbor ŽP a zem.)

Uvedená sada indikátorů je pro sledování vlivů na úrovni obecnosti, v jaké pracuje posuzovaná koncepce, v principu dostačující s přihlédnutím k faktu, že řada dalších environmentálních indikátorů je na úrovni kraje rutinně sledována v rámci obecného monitoringu stavu životního prostředí a může být využívána k identifikaci potenciálních negativních nezamýšlených dopadů plynoucích z implementace koncepce. Pro zesílení integrace principů udržitelného rozvoje coby horizontálního tématu doporučujeme nicméně zařadit do obecného systému monitoringu realizace SR KHK, případně do systému monitoringu navazujících realizačních dokumentů (akční plány, program rozvoje kraje), níže uvedenou sadu environmentálních indikátorů:

- Podíl obyvatel vystavených nadlimitním hodnotám suspendovaných částic velikostní frakce PM₁₀ (%)
- Podíl obyvatel vystavených nadměrnému hluku z dopravy v obcích (%)

- Počet a podíl obcí zapojených do integrovaných dopravních systémů (IDS) v kraji
- Počet odstraněných dopravně závadných míst ve městech a obcích
- Počet odstraněných starých ekologických zátěží
- Počet realizovaných prvků regionální úrovně ÚSES
- Snížení ztrát energie v rozvodných soustavách (%)
- Čistota povrchových vod dle jednotlivých ukazatelů (časový vývoj)
- Rozloha zastavěné zemědělské půdy (ha)

POPIS PLÁNOVANÝCH OPATŘENÍ K ELIMINACI, MINIMALIZACI A KOMPENZACI NEGATIVNÍCH VLIVŮ ZJIŠTĚNÝCH PŘI PROVÁDĚNÍ KONCEPCE.

Plánovaná opatření jsou popsána v kapitole 7 vyhodnocení.

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje představuje vrcholný dokument definující strategické cíle, ovšem bez specifikace konkrétních opatření případně projektů. Vzhledem k povaze koncepce tedy její implementace nebude spočívat v přímé podpoře realizace jednotlivých projektů, SR KHK pro takovou podporu ani nedisponuje vlastním finančním rámcem. Rovněž na její implementaci se bude podílet i řada subjektů mimo přímou působnost kraje a to prostřednictvím aktivit či projektů, které mohou, ale nemusí, být příjemci finanční či jiné podpory kraje.

Z hlediska stanovení environmentálních kritérií pro výběr projektů lze budoucí aktivity k naplňování strategických cílů stanovených koncepcí rozdělit dle způsobu jejich financování na dvě hlavní skupiny:

1. zdroje s nastaveným jednotným mechanismem environmentálního hodnocení a výběru projektů, tj. programy v rámci strukturálních fondů EU a dále pro evropský zemědělský a evropský rybářský fond.
2. zdroje s nedefinovaným mechanismem environmentálního hodnocení a výběru projektů, tj. zejména vlastní finanční prostředky kraje, případně národní či další zdroje.

Pro zdroje skupiny 1 není nutné v rámci implementace SR KHK uplatňovat další environmentální kritéria pro hodnocení a výběr projektů. Pro aktivity financované ze zdrojů, které neuplatňují systémem environmentálních kritérií pro udělování podpory lze doporučit aplikaci níže uvedených kritérií. Měly by být aplikovány v případě, že Královéhradecký kraj bude zajišťovat přímo hodnocení a výběr projektů (krajské zdroje), popřípadě pokud bude na úrovni kraje prováděn „před-výběr“ projektů před jejich předložením do vlastního výběru v rámci daného finančního zdroje (národní finanční zdroje).

Cílem environmentálního hodnocení a výběru projektů je adekvátní zohlednění oblasti životního prostředí v rámci celkového hodnocení a výběru projektů pro udělení podpory z jednotlivých finančních zdrojů a podpořit tak ty projekty, které (kromě svého primárního zaměření a účelu) budou mít lepší dopady na životní prostředí. Hodnocení by mělo probíhat na úrovni projektů jako součást rozhodování o schválení přidělení podpory konkrétnímu projektu v rámci konkrétního finančního zdroje. Environmentální hodnocení projektů by mělo být zaměřeno zejména na pozitivní dopady projektů na životní prostředí – případně negativní dopady jsou detailně sledovány v rámci legislativní postupů (např. EIA) a vlivy projektu na životní prostředí jsou omezeny příslušnou environmentální legislativou.

V rámci SEA SR KHK byla navržena sada environmentálních kritérií pro hodnocení a výběr projektů formou hodnotící otázky. Tato kritéria jsou určena k dalšímu rozpracování a úpravám, tak aby je bylo možné využít pro rozdílné typy finančních zdrojů. K tomuto rozpracování lze přistoupit např. v rámci přípravy akčních plánů či programu rozvoje kraje navazujících na SR KHK.

Navrhovaná kritéria pro výběr projektů:

- Přispěje projekt ke snížení fragmentace krajiny?
- Přispěje projekt ke zlepšení stavu přírody a biodiversity v dané lokalitě?
- Přispěje projekt ke zvýšení délky revitalizovaných toků a rozsahu vodních ploch?
- Přispěje projekt ke snížení kontaminace horninového prostředí?
- Přispěje projekt k likvidaci starých ekologických zátěží?
- Přispěje projekt ke snížení záborů půdy?
- Přispěje projekt ke snížení kontaminace půdy?
- Přispěje projekt k ochraně půdy před erozí?
- Přispěje projekt ke zlepšení kvality povrchových a/nebo podzemních vod?
- Přispěje projekt ke snížení rizika povodní?
- Přispěje projekt ke zlepšení kvality ovzduší?
- Přispěje projekt ke snížení produkce odpadů?
- Přispěje projekt ke zvýšení míry recyklace odpadů?
- Přispěje projekt ke snížení intenzity individuální automobilové dopravy?
- Přispěje projekt ke snížení nákladní automobilové dopravy?
- Přispěje projekt ke zvýšení využívání systémů veřejné dopravy?
- Přispěje projekt ke snížení spotřeby energie?
- Přispěje projekt ke zvýšení produkce energie z obnovitelných zdrojů?
- Přispěje projekt ke snížení hlukové zátěže v dané lokalitě?
- Přispěje projekt ke snížení počtu obyvatel, žijících v překročeném limitu hluku?
- Přispěje projekt ke snížení negativních vlivů cestovního ruchu na životní prostředí, zejména v chráněných územích?
- Přispěje projekt ke zvýšení povědomí o specifikách místního prostředí a zásadách jeho ochrany a odpovědnosti návštěvníků, poskytovatelů služeb cestovního ruchu i místních obyvatel?
- Přispěje projekt ke zvýšení využívání speciálních rekreačních forem veřejné dopravy (skibusy, cyklobusy, cyklovlak)
- Přispěje projekt k vyšší míře využívání brownfields?
- Přispěje projekt ke zvětšení a zkvalitnění zelených ploch v sídlech?
- Přispěje projekt k udržitelnému využívání území?
- Přispěje projekt k obnově a/nebo zlepšení stavu kulturních památek?
- Přispěje projekt ke snížení emisí skleníkových plynů (CO₂ ekvivalent)?

12.1

VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A ZDRAVOTNÍ STAV ČR

Veřejné zdraví představuje zdravotní stav obyvatelstva, včetně zdravotního stavu jednotlivých populačních skupin. Je výsledkem vzájemného a dlouhodobého působení řady faktorů včetně kvality životního prostředí. Dobrý zdravotní stav populace je předpokladem pro stabilitu a úspěšný rozvoj společnosti.

Strategické hodnocení vlivu nezdravotnických koncepcí na zdraví (HIA) je nedílnou součástí strategického hodnocení vlivů na životní prostředí dané koncepce/politiky; dokládá efekt koncepce na veřejně zdraví plynoucí ze životního prostředí u dotčené populace. Hodnocení HIA má dva hlavní cíle, jednak minimalizovat negativní dopad hodnocené koncepce (prevence), a jednak implementovat relevantní cíle podpory zdraví. Cíle ochrany veřejného zdraví navíc musí pokrýt nejenom majoritní populaci, ale i citlivé skupiny z hlediska zdravotního stavu.

Zdravotní stav populace ČR

V posledních více jak 20 letech (od roku 1990) dochází k soustavnému zlepšování zdravotního stavu české populace. Průměrná délka života neustále roste, zejména v důsledku poklesu intenzity úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy. Naděje dožití při narození v roce 2012 dosáhla hodnot 75 let pro muže a 80,9 let pro ženy; naděje dožití ve věku 65 let potom dosáhla hodnot 15,6 let pro muže a 18,9 let pro ženy. Přesto, že celková intenzita úmrtnosti dlouhodobě klesá, lze vysledovat určité problematické zóny ve zdravotním stavu populace.

- Roste míra incidence zhoubných novotvarů, která je však provázána poklesem intenzity úmrtnosti na tato onemocnění.
- Přes dlouhodobý a výrazný pokles intenzity úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy, zůstává úroveň úmrtnosti na tato onemocnění zhruba dvojnásobná v porovnání se státy bývalé EU15. Řada onemocnění a hlavně úmrtí nastává ve věku, kdy je lze považovat za předčasné, tj. do 65 let věku. Narůstá míra incidence chronických forem nemocí srdce a cév a zároveň stagnuje intenzita úmrtnosti na tato onemocnění (např. chronická ischemická choroba srdeční).
- Dochází k růstu podílu osob v populaci s diabetem, alergickými onemocněními, chronickou obstrukční plicní nemocí, neurotickými a afektivními poruchami a nemocemi pohybového aparátu.
- Nedochozí ke zlepšení životního stylu populace, naopak výskyt řady rizikových faktorů v populaci narůstá (např. podíl osob s nedostatečnou pohybovou aktivitou, podíl osob s nadváhou a

obezitou), stále je podceňována primární prevence, tj. vlastní snaha o předcházení rozvoje rizikového faktoru či samotné nemoci.

- V důsledku demografického stárnutí narůstá počet i podíl starších osob v populaci se specifickými nejenom zdravotní problémy charakteristickými zejména pro pokročilé stáří (stařecká křehkost, multimorbidita, ztráta funkční zdatnosti až ztráta soběstačnosti).
- Narůstá nerovnost ve zdraví jak z regionálního pohledu, tak mezi subpopulacemi různých socioekonomických skupin.

12.2

POPULACE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

Sociodemografická charakteristika populace Královéhradeckého kraje

V Královéhradeckém kraji žilo na konci roku 2012 téměř 553 tisíc obyvatel, tj. 5 % populace ČR. Věková struktura Královéhradeckého kraje se výrazně neliší od celorepublikové populace; i pro populaci Královéhradeckého kraje je charakteristický proces demografického stárnutí. Podíl osob ve věku 65+ je o jeden procentní bod vyšší než v Česku, tj. 17,8 %. Podíl osob ve věku 80 a více let je potom o půl procentního bodu vyšší než v celé ČR, tj. 4,2 %. V kraji tedy žije více jak 23 000 osob ve věku nad 80 let, tj. ve věku, kdy lze předpokládat značný úbytek funkční zdatnosti, ztráty soběstačnosti a tedy růstu závislosti na svém okolí.

Migrační saldo Královéhradeckého kraje je v posledních letech (od roku 2009) záporné.

Vzdělanost obyvatelstva KHK se dlouhodobě zvyšuje stejně jako v populaci celé ČR a úroveň vzdělanosti obyvatelstva KHK je na úrovni průměru ČR. V KHK je nižší podíl osob s vysokoškolským vzděláním, zatímco v celé populaci ČR bylo v roce 2011 (dle SLDB) téměř 12 % vysokoškoláků v populaci ve věku 15 a více let, v KHK to bylo pouze 10 %. Počet středoškoláků s maturitou je zhruba stejný 31 % v ČR, 32 % v KHK. Výrazné rozdíly ve vzdělanostní struktuře lze však nalézt v rámci kraje. V okrese Hradec Králové bylo v rámci SLDB 2011 zjištěno 14 % vysokoškoláků, ve zbylých okresech to bylo pouze mezi 8-9 %. Ještě výraznější rozdíly lze nalézt na úrovni SO ORP. K SO ORP s nejnižší úrovní vzdělání patří SO ORP Broumov (5% vysokoškoláků, 25 % středoškoláků s maturitou), SO ORP Nový Bydžov (6,1 % VŠ, 27 % SŠ s maturitou) SO ORP Vrchlabí (7,5 % VŠ), SO ORP Dvůr Králové nad Labem (7,8 % VŠ). Na druhou stranu zcela odlišnou vzdělanostní strukturu má SO ORP Hradec Králové (15 % VŠ, 35 % SŠ s maturitou).

Míra registrované nezaměstnanosti na konci roku 2011 byla v ČR 8,6 %, v Královéhradeckém kraji byla zhruba o 1 procentní bod nižší, konkrétně 7,5 %. Výrazně nižší míra nezaměstnanosti byla v okrese Rychnov nad Kněžnou (5,5 %) a výrazně vyšší v okrese Trutnov 9,4 %, ve zbylých okresech se míra nezaměstnanosti pohybovala kolem průměru.

Zdravotní stav populace Královéhradeckého kraje

Zdravotní stav obyvatelstva Královéhradeckého kraje se z hlediska ukazatelů úmrtnosti (naděje dožití, standardizovaná míra úmrtnosti celkem, na nemoci oběhové soustavy a na novotvary) pohybuje lehce pod úrovní průměrných hodnot za Českou republiku, tzn. **obyvatelstvo KHK vykazuje lepší úroveň zdravotního stavu populace než je populace Česka**. Např. naděje dožití při narození je v KHK o více jak půl roku vyšší než v celé ČR, v letech 2011-2012 byla střední délka života pro muže 75,6 let a 81,5 let pro ženy. Vyšší byla i naděje dožití ve věku 65 let (tento ukazatel odráží zdravotní stav starší populace) 15,8 let pro muže a 19,2 roku pro ženy. Intenzita úmrtnosti na novotvary u žen dokonce patří k nejnižším v ČR. K negativním ukazatelům zdravotního stavu populace KHK patří vyšší míra prevalence diabetu (8500 onemocnění na 100 000 mužů a 8400 onemocnění na 100 000 žen), než je v celé populaci ČR (7500 u mužů a 8150 u žen).

Přestože naděje dožití při narození v KHK patří k nejvyšším v ČR, lze v rámci kraje nalézt problémové oblasti. Výrazně nižší hodnoty naděje dožití při narození než je průměr ČR, byly zjištěny (ukazatel počítán pro roky 2007-2011) v SO ORP Broumov (73,2 let) a Vrchlabí (73,2 let) v případě mužů a v SO ORP Broumov (78,5 let), Kostelec nad Orlicí (79,7 let) a Vrchlabí (79,8 let) v případě žen. Rozdíl v naději dožití při narození mezi SO ORP v rámci KHK 3,9 let u mužů a 4,2 roku u žen.

12.3

DETERMINANTY ZDRAVÍ

Vyvážený regionální rozvoj se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí nabízí dvě hlavní skupiny determinant zdraví, které mohou výrazně a pozitivně ovlivnit zdraví/zdravotní stav dotčené populace. Následující kapitola shrnuje vliv sociálních (socioekonomických) individuálních i komunitních faktorů a environmentálních determinant na lidské zdraví a hodnotí úroveň zdraví české populace z pohledu sociálních rozdílů, regionálních rozdílů a environmentálního zdraví.

Socioekonomické determinanty zdraví

Sociální a socioekonomické faktory *na individuální úrovni* patří dnes k nejsilnějším determinantům zdraví. Lidé s nižšími příjmy, lidé s nižší úrovní vzdělání nebo osoby s nižším uplatněním na trhu práce (např. dlouhodobě nezaměstnaní) vykazují horší zdravotní stav víceméně ve všech oblastech zdraví (vyšší intenzita celkové úmrtnosti, vyšší podíl předčasných úmrtí, vyšší intenzita úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy, na řadu zhoubných novotvarů a na vnější příčiny, vyšší míra incidence řady chronických onemocnění, duševních poruch) než osoby s vyšším socioekonomickým postavením [1, 2¹]. Socioekonomické rozdíly neexistují pouze mezi

¹ [1] Mackenbach, J. (2006): Health inequalities: Europe in profile, UK Presidency of the EU 2005,

[2] Marmot, M., Wilkinson, R. G. (2003): Social determinants of health, the solid facts, WHO.

socioekonomicky nejslabší a nejsilnější skupinou, ale lze je vysledovat napříč celou společností [2].

K rozdílům ve zdraví dochází jednak zprostředkovaně, skrz životní styl, dále v důsledku materiální deprivace a jednak to jsou psychosociální faktory, které způsobují socioekonomickou nerovnost ve zdraví. Osoby s nižším socioekonomickým postavením jsou častěji vystaveny rizikovým faktorům působícím negativně na zdravotní stav (např. chudoba, nezaměstnanost, fyzicky náročné pracovní prostředí, vykonávání nejistého zaměstnání, stres na pracovišti, neadekvátní odměna za vynaložené úsilí na pracovišti, nízká úroveň bydlení, dlouhodobý stres, nedostatek kontroly nad vlastním životem, sociální vyloučení) a často volí životní styl narušující, eventuálně poškozující zdraví [1]. Naopak osoby s vyšším dosaženým vzděláním jsou k informacím o zdraví vnímavější a převážně bývají i nositeli pozitivních změn životního stylu, zároveň jsou tyto osoby schopny lépe využívat zdravotní péči (preventivní prohlídky, včasné řešení a vlastní iniciativa při řešení zdravotního problému, lepší komunikace a pochopení se s lékaři apod.).

Podle OECD (*OECD – Educational Indicators in Focus, 2013/01*) byl v České republice u mužů zjištěn rozdíl v naději dožití ve 30 letech podle nejvyššího dosaženého vzdělání 17 let (muž pouze se středním vzděláním bez maturity má v průměru o 17 let kratší naději dožití ve 30 letech než muž s vysokoškolským vzděláním), u žen byl tento rozdíl nižší cca 5 let. Podobné rozdíly byly zjištěny i u indikátoru „spokojenost se životem“, zatímco mezi vysokoškoláky bylo 80 % osob spokojených se svým životem, mezi osobami bez maturity jich bylo pouze 30 %. Rozdíly mezi jednotlivými vzdělanostními skupinami v ČR byly navíc jedny z nejvyšších v Evropě.

Přesto, že hlavními determinantami zdraví jsou individuální faktory jedince, nelze opomíjet vliv dalších vnějších faktorů na zdraví jedince a společnosti; a sice faktorů související s obytným a pracovním prostředím, životními podmínkami, přístupem ke službám apod., kdy navíc všechny tyto faktory působí v kontextu socioekonomických, kulturních a přírodních podmínek celého regionu/společnosti.

Socioekonomické rozdíly ve zdraví a životním stylu se tak projevují nejenom na individuální úrovni mezi jedinci nižší a vyšší socioekonomických skupin, ale i na kontextuální, tj. v tomto případě *komunitní/regionální úrovni*. Obyvatelstvo sociálně deprivované oblasti (např. sociálně vyloučené lokality) vykazuje horší zdravotní stav nejenom díky individuální socio-ekonomické pozici, ale k tomu navíc i působením samotného prostředí (tzv. neighbourhood effect).

Regionální rozdíly v úrovni zdravotního stavu populací lze v ČR pozorovat dlouhodobě již na úrovni okresů (jako statistické jednotky). Naděje dožití při narození, jakožto nejpoužívanější indikátor zdravotního stavu, se mezi muži pohybovala v letech 2007-2011 od 71,1 let v Teplicích po 76,2 let v Praze (v rámci KHK od 74,2 v Trutnově po 76,1 v Hradci Králové). U žen se hodnoty naděje dožití při narození pohybovaly od 77,5 let v Teplicích po 81,9 let v Jihlavě (v rámci KHK od 80,3 v Trutnově po 81,3 v Hradci Králové). Rozdíly v naději dožití při narození u menších územních jednotek (SO ORP) byly ještě

vyšší, variační rozpětí v ČR (rozdíl mezi maximální a minimální hodnotou) bylo v období 2007-2011 u mužů i žen zhruba 7 let, v KHK pak zhruba 4 roky.

Královéhradecký kraje lze dlouhodobě řadit k oblastem s lepší úrovní zdravotního stavu. Zjednodušeně lze rozdíly ve zdraví vysvětlit faktory jako dostupnost rychlé lékařské péče, stav životního prostředí oblasti, prevalence rizikových faktorů životního stylu obyvatelstva, úroveň vzdělanosti, sociální struktura obyvatelstva, struktura zaměstnanosti v daném regionu apod.

Regionální rozvoj představuje komplex procesů, které probíhají uvnitř regionů a které se týkají pozitivních ekonomických, sociálních, environmentálních či jiných proměn regionu. Hlavním cílem aktivit regionálního rozvoje je pak obvykle zlepšit socioekonomickou úroveň regionů a obcí. Zlepšování socioekonomické situace regionů, obcí a tím zprostředkované i jejich obyvatel představuje velmi silnou, pozitivní determinantu pro veřejné zdraví.

Vlivy na zdraví uplatňující se prostřednictvím životního prostředí

Kvalita životního prostředí je jednou z determinant zdravotního stavu populace. Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) způsobuje znečištění životního prostředí v Evropském regionu 10 % až 20 % onemocnění. Pouze v důsledku znečištění ovzduší poléťavým prachem v Evropě zemře předčasně přibližně 280 tisíc lidí. Nejvýznamnějšími zdravotními dopady expozice znečištěnému životnímu prostředí jsou respirační a gastrointestinální onemocnění, alergie, kardiovaskulární a metabolická onemocnění, vývojové a reprodukční poruchy, a také nádorová onemocnění. Expozice škodlivým látkám je třeba snižovat jak je to rozumně možné, neboť často jsou vědecky prokazovány zdravotní dopady i pro takové koncentrace škodlivin v prostředí, které byly dříve považovány za bezpečné; u látek s karcinogenním působením není možné stanovit bezpečnou mez vůbec a u mnoha látek není jejich působení při dlouhodobé a kombinované expozici nízkým dávkám dosud známo.

Environmentální zdraví populace ČR

Znečištění ovzduší je jedním z faktorů, který se výrazně podílí na ovlivnění lidského zdraví. Zhoršená kvalita ovzduší je zásadním problémem životního prostředí ČR a zůstává nevyhovující nejen ve velkých městech - v důsledku dopravy a průmyslu, ale také v malých sídlech, kde se spalují pevná paliva v zastaralých zařízeních. Dlouhodobě nejzávažnějším problémem zůstávají suspendované částice (PM₁₀ a PM_{2,5}) a polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU/BaP). V lokalitách zatížených dopravou dochází také k překračování limitních koncentrací pro oxid dusičitý (NO₂). Nejvíce zatíženými oblastmi jsou velké aglomerace. V roce 2011 žilo v místech, kde bylo naplněno alespoň jedno z kritérií překročení imisního limitu² pro suspendované částice

² Imisní limity PM₁₀ – aritmetický roční průměr >40 µg/m³ a/nebo více než 35 překročení 24hodinového limitu 50 µg/m³/kalendářní rok.

frakce PM₁₀ 49 % obyvatel³, navíc je odhadováno, že podíl předčasných úmrtí v důsledku expozice částicím činí 6,9 % všech úmrtí⁴. Nadlimitní roční koncentraci benzo(a)pyrenu bylo vystaveno 42 % obyvatel (rok 2010). Konkrétní dopady snížené kvality ovzduší na lidské zdraví jsou uvedeny v příloze 1. Pro Královéhradecký kraj představuje riziko snížení kvality ovzduší dálkovými přenosy, zhoršená kvalita ovzduší v řadě sídel v důsledku nadměrné automobilové dopravy a využívání k vytápění fosilních paliv v menších obcích.

Hluk ze životního prostředí je považován za nejvýznamnější environmentální faktor hned za znečištěním ovzduší. Hluk ovlivňuje centrální nervový, kardiovaskulární a imunitní systém jedince⁵. Majoritním zdrojem hluku (v mimopracovním prostředí) je doprava; v ČR na hlavních dopravních tazích dosahuje hlučnost hladin 70 až 85 dB. Podle Zprávy o zpracování strategické hlukové mapy ČR z roku 2007 bylo v I. kole hlukového mapování zjištěno⁶, že v oblastech nad mezní hodnotou pro hluk ze silniční dopravy žije 226,7 tisíc obyvatel (z hlediska ukazatele hluku pro den, večer, noc). V Praze, Brně a Ostravě je vystaveno účinkům hluku přesahujícím hygienické limity zhruba 10 % populace. V některých obcích v blízkosti frekventovaných komunikací je nadměrnému hluku vystavena více jak ¼ obyvatel. Zvýšenou zátěž obyvatelstva nadměrným hlukem z dopravy lze předpokládat i u části populace KHK.

Bezpečná pitná voda je dalším základním požadavkem ochrany veřejného zdraví. Prostřednictvím pitné vody může být jedinec exponován biologickým, mikrobiologickým či chemickým agens nejenom konzumací, ale také sprchováním nebo vdechováním. Přes 93 % české populace bylo v roce 2011 zásobováno pitnou vodou z veřejných vodovodů, jejíž kvalita se v posledních dvou desetiletích zlepšila, a v posledních letech se výrazně nemění. Velikost odhadované expozice obyvatel zdraví škodlivým látkám z pitné vody je konstantní či mírně klesá. Více jak 80 % obyvatel bylo v roce 2011 zásobováno vodou, v níž nebylo ani u jednoho ze zdravotně závažných ukazatelů nalezeno překročení limitní hodnoty. Nejvýznamnější expozici z pitné vody představují dusičnany (v průměru zhruba 7 % hodnoty celkového denního přijatelného příjmu dusičnanů). Mikrobiologická kvalita pitné vody z veřejných vodovodů zůstává konstantní; výskyt epidemií z pitné vody je sporadický. Podíl osob

³ Obyvatel v monitorovaných sídlech -Systém monitorování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky ve vztahu k životnímu prostředí zahrnuje sídla s 4,3 miliony obyvatel ČR

⁴ Puklová, V. a kol. (2013): Ke vlivu znečištění ovzduší na úmrtnost v České republice, Hygiena 2013, 58(1).

⁵ Podle WHO již při hladině hluku 55 dB dochází ke zvýšení srdeční frekvence, krevního tlaku, svalového napětí a vyplavování stresových hormonů. Dlouhodobé působení zvýšených hladin hluku vede ke vzniku kardiovaskulárních a jiných civilizačních onemocnění. Je odhadováno, že každým rokem dojde v evropské populaci ke ztrátě kolem jednoho milionu let života ve zdraví v důsledku zdravotních obtíží nebo nemocí vlivem dopravního hluku.

⁶ Strategické hlukové mapování bylo provedeno pro aglomerace nad 250 tisíc obyvatel a pro silnice s intenzitou dopravy nad 6 milionů vozidel za rok, významná letiště a železniční tratě.

zásobovaných pitnou vodou z veřejných vodovodů v roce 2012 byl v KHK byl 93,3 %.

Změny klimatu a extrémní výkyvy počasí výrazně ovlivňují lidské zdraví. Podle WHO vede zvýšení průměrné roční teploty o 1°C k růstu intenzity úmrtnosti o 1-3 %; ohroženými skupinami obyvatel jsou především starší osoby a malé děti, které mají sníženou schopnost regulace tělesné teploty. Změna teploty ohrožuje dále pacienty s astmatem, respiračními infekcemi či CHOPN, kde zmíněné zvýšení průměrné roční teploty může vést k růstu intenzity úmrtnosti až o 6 %. Dochází také ke změnám v sezonním rozložení alergenních pylů, většinou se jedná o prodloužení sezónnosti a prodloužení trvání alergických poruch v průběhu roku. Dále dochází k zvýšení produkce pylů některými rostlinami, či postupné migrace nových alergenních látek z jižních oblastí. Horké dny, kdy je vzduch navíc silně znečištěn prachovými částicemi a přízemním ozonem, lze předpokládat nárůst intenzity úmrtnosti na respirační a kardiovaskulární nemoci.

Mírnější zimy v našem podnebném pásu pak vedou k posílení populací klíšťat (i k rozšíření jejich areálu působnosti) a k následnému šíření infekčních onemocnění přenášených zejména klíšťaty jako je lymská borelióza a klíšťová encefalitida (v roce 2011 onemocnělo v ČR lymskou boreliózou téměř 5 tisíc osob a 860 osob potom klíšťovou encefalitidou)

Zvýšení průměrné roční teploty má také nezanedbatelný vliv na kvalitu vod; nárůst průměrné teploty povrchových vod vede dlouhodobým změnám v kvalitě surové vody (například dochází ke zvýšení koncentrace organických látek, roste riziko bakteriálního a chemického znečištění vod). To v důsledku vede k vyšší náročnosti úpravy vody, riziku nižší účinnosti dezinfekce a riziku vyšší tvorby vedlejších produktů dezinfekce, které vznikají reakcí chloru či jiného dezinfekčního oxidantu s přírodně organickými látkami ve vodě. K nižšímu ředění mikrobiologického znečištění dochází nárůstem průměrných teplot i v případě koupacích vod; dochází k eutrofizaci (obohacování vod o živiny, zejména dusík a fosfor, snížení obsahu volného kyslíku) a tím přemnožení cyanobakterií (sinic). Navíc se objevují některé dříve se nevyskytující sinice, produkující velmi účinné toxiny.

V Evropském regionu, stejně tak i v Česku, je hlavní determinantou lidského zdraví ze životního prostředí snížená kvalita ovzduší a zvýšené hladiny hluku v důsledku dopravy. Expozici populace ČR cizorodým látkám z potravin a příjmu pitné vody lze hodnotit jako příznivou.

U aktivit regionálního rozvoje může docházet ke střetům hospodářských aktivit a ochranou životního prostředí a tím i veřejného zdraví. Minimalizace těchto střetů je předpokladem pro zachování stávajícího stavu veřejného zdraví dotčené populace.

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky - Zdraví pro všechny v 21. století (dále jen „ZDRAVÍ 21“), který vychází z metodického programu WHO, byl schválen Usnesením vlády ČR č. 1046/2002. Tímto koncepčním materiálem byla definována problematická místa zdravotního stavu populace ČR a byly stanoveny cíle a opatření vedoucí ke zlepšení této úrovně, stejně tak i ke zlepšení kvality života.

Tento program si vytyčuje nejenom úkoly pro snížení výskytu řady infekčních či chronických onemocnění, zlepšení zdravotního stavu u citlivých skupin obyvatelstva, ale zaměřuje se také na oblast prevence a podpory zdraví v širších souvislostech, tzn., snaží se předcházet zhoršování úrovně zdravotního stavu působením řady determinant, včetně kvality životního prostředí či kvality místního prostředí. Pozitivní působení na veřejné zdraví by navíc mělo probíhat za podpory všech resortů, včetně spolupráce na regionální úrovni.

V programu „Zdraví 21“ bylo stanoveno 21 cílů; z nichž relevantními z hlediska SR KHK jsou cíle zmíněné níže. Dotčené cíle jsou dále rozděleny do tří skupin na cíle přímo dotčené SR KHK, u kterých jsou přímo dotčené i dílčí úkoly cíle (značeno +++), cíle částečně dotčené SR KHK, nelze konkrétně stanovit dotčený dílčí úkol cíle Zdraví 21 (++) a cíle související s SR KHK, aktivity SR KHK mohou ovlivnit cíle Zdraví 21 (+). Tabulka 13 následně uvádí provázanost priorit SR KHK a cílů zdravotní politiky Zdraví 21.

Cíl 2: Spravedlnost ve zdraví (+++)

dílčí úkol 2.1 a 2.2 snižování rozdílů ve zdravotním stavu socioekonomických skupin (subpopulací),

dílčí úkol 2.3 omezovat socioekonomické vlivy, které negativně působí na zdraví, jedná se zejména o výrazné rozdíly v příjmu, dosaženém vzdělání a v uplatnění na trhu práce,

dílčí úkol 2.4 snížit podíl osob žijících v nedostatku finančních prostředků.

Zmírnit negativní dopady prohlubování regionálních rozdílů je jedním z cílů SR KHK. Opatření vedoucí ke snížení prohlubujících se socioekonomických nerovností budou mít přímý dopad na zdravotní stav dotčených populací a měly by vést ke snížení rozdílů ve zdraví mezi různými socioekonomickými skupinami.

Cíl 5: Zdravé stárnutí (++) – zdravé stárnutí zjednodušeně řečeno představuje využití zdravotního potenciálu raného stáří a aktivní účast na životě společnosti. V analytické části SR KHK je často zmíněno demografické stárnutí jako negativní jev. Narůstající podíl starších jedinců v populaci sebou zajisté přináší řadu problémů, ale stárnutí ani starší osoby nelze považovat za homogenní proces či skupinu. Naopak stáří se vyznačuje vysokou plasticitou (tvárností), variabilitou mezi funkcemi a osobami a vysokou mírou individuality.

Zjednodušeně lze stáří dělit dle etap života na rané stáří, tzv. třetí věk a stáří pozdní neboli věk čtvrtý. Zatímco rané stáří (orientačně období mezi 60 až 80

roky věku) představuje období aktivního života, kdy stále vyšší podíl osob zůstává soběstačnými a aktivními v sociálním i celospolečenském kontextu, představuje čtvrtý věk (pokročilé stáří) období závislosti, které může být pro samotného člověka v mnoha ohledech zatěžující. Dobré stárnutí závisí na společenské struktuře, i na individuálním aktivním jednání; prostřednictvím tělesného a psychického tréninku lze přispět ke zdravému a aktivnímu stárnutí. Negativní efekt vysokého stáří je tak mnohonásobně převýšen vývojem vitality stáří v období raného stáří.

V rámci cílů SR KHK by kromě účelné koordinace služeb zdravotnických a sociálních (s využitím všech možností k životu v přirozeném prostředí seniora) neměly být opomíjeny intervenční programy, výrazně ovlivňující kondici starších osob a vlivy prostředí, včetně jeho náročnosti (rizika úrazů, handicapující situace, bariéry), které mohou být pro starší osoby nějakým způsobem limitující. Zvyšování bezpečnosti prostředí (veřejná prostranství, doprava) s ohledem na starší a handicapované osoby je jednou z možností jak mohou cíle SR HKH přispět ke zdravému stárnutí.

Cíl 6: Zlepšení duševního zdraví (+)

Duševní zdraví (dlouhá období úzkosti a nejistoty, dlouhodobý stres, sociální vyloučení) je jednou z oblastí zdraví, které je výrazně ovlivněno materiálními podmínkami a socioekonomickými podmínkami místa, kde žijeme. Naplňováním cílů SR KHK lze předpokládat snížení vzniku poruch duševního zdraví plynoucího ze sociálního vyloučení, chudoby, relativní deprivace či nezaměstnanosti.

Cíl 8: Snížení výskytu neinfekčních onemocnění (+++)

dílčí úkol č. 8.1. - snížit počet úmrtí v důsledku kardiovaskulárních chorob u osob mladších 65 let o 40 %,

dílčí úkol č. 8.3. - snížit závažné zdravotní komplikace související s cukrovkou snížit o jednu třetinu

Ke snížení výskytu chronických onemocnění by mělo docházet, budou-li naplňovány cíle SR HKH, lze předpokládat, že zlepšováním podmínek pro volnočasové aktivity a rozvojem nemotorové dopravy lze předcházet vzniku či prohlubování symptomů chronických onemocnění souvisejících s nedostatečnou pohybovou aktivitou (kardiovaskulární onemocnění, diabetes, některé typy zhoubných novotvarů, onemocnění páteře a kloubů). Rozvoj volnočasových aktivit dále může vést k lepší sociální soudržnosti v území, a tím k dalšímu zlepšení kvality života a zdraví populace.

Cíl 9: Snížení výskytu poranění způsobených násilím a úrazy (+++)

Dílčí úkol 9.1 snížit počty smrtelných a vážných zranění v důsledku dopravních nehod může být naplněn rozvojem nemotorové dopravy, zejména budováním nemotorové dopravy odděleně od motorové dopravy, zklidněním dopravy v obcích a městech, dále regulačními prvky a změněným dopravním režimem ve městech. Snížení výskytu vážných dopravních nehod lze dále očekávat při

odklonu hlavních dopravních tahů mimo obec, budováním obchvatů, a také při přesunu v dopravním zatížení ze silniční na železniční dopravu.

Cíl 10: Zdravé a bezpečné životní prostředí (+++)

dílčí úkol č. 10. 1. - snížit expozice obyvatelstva zdravotním rizikům souvisejícím se znečištěním vody, vzduchu a půdy látkami mikrobiálními, chemickými a dalšími

Dílčí úkol je v celé ČR naplňován pouze částečně. Expozice zdraví nebezpečným látkám z pitné vody je na nízké úrovni, a dále klesá, jakost povrchových vod se zlepšuje. Expozice škodlivinám v ovzduší sídel stále představuje zdravotní riziko. Lokálně zůstávají problémem chemickými látkami kontaminovaná místa.

Lze předpokládat, že SR KHK svými strategickými cíli sníží rizika spojená s kontaminací půdy, vody a následně potravního řetězce např. odstraněním starých ekologických zátěží, snížením skládkování či zvyšováním vybavenosti obcí technickými sítěmi, zejména napojením na kanalizaci a kanalizaci s ČOV. KHK má výrazně nižší podíl populace napojený na kanalizaci (75 %), než je celorepublikový průměr (82,5 %).

V rámci strategického cíle 4.4 je dále plánováno, blíže však nespecifikováno, snížení znečištění jednotlivých složek ŽP (ovzduší, voda, půda) jako nezbytného základu pro kvalitní život v regionu. Snížení úrovně znečištění ovzduší lze např. předpokládat u opatření vedoucích ke snižování energetické náročnosti objektů a projektů vedoucích k nahrazení fosilních paliv v domácnostech obnovitelnými zdroji.

Cíl 11: Zdravější životní styl (++) – Cíle SR KHK povedou ke zlepšení životního stylu populace aktivitami podpory zdraví a zdravého životního stylu. Zvýšení fyzické aktivity populace, schopnost relaxovat, tj. redukovat stres lze předpokládat i u cílů souvisejících se zlepšováním podmínek pro volnočasové aktivity, budováním infrastruktury pro nemotorovou dopravu či budováním infrastruktury pro aktivity cestovního ruchu.

Cíl 13: Zdravé místní životní podmínky (++) – město/obec jako kvalitní místo pro život je základním předpokladem pro zachování a zlepšení úrovně veřejného zdraví. Cíle o opatření SR HKH mají předpoklad k rozvíjení podmínek pro zlepšení kvality života v obcích. K nárůstu kvality života v místě bydliště lze přispět kvalitní nabídkou služeb, kvalitní dopravní obslužností obzvláště menších obcí v návaznosti na spádová centra, vyšší vybaveností obcí sítěmi technické infrastruktury nebo např. zklidněním dopravy v obytných zónách a centrech měst, rozvoj bezpečné nemotorové dopravy, zvýšení průchodnosti města/obce pro pěší, zvýšení bezpečnosti chodců. Řadou opatření SR HKH lze také vytvořit prostředí vhodné k aktivnímu trávení volného času a tím nárůstu pohybové aktivity obyvatel.

Cíl 14: Zdraví, důležité hledisko činnosti všech resortů (+) - Zvyšování úrovně zdravotního stavu populace je základním atributem vyspělého státu. Zdraví obyvatelstva je podmínkou prosperity a vysoká hospodářská úroveň a politická vyspělost naopak pozitivně ovlivňují zdraví. Podpora a ochrana zdraví populace by proto měly být důležitým kritériem při volbě postupů a strategií všech

sektorů. Plnění priorit SR HKH může výrazně zlepšit úroveň zdravotního stavu populace ČR.

Tabulka 13: Porovnání strategických oblastí SR HKH 2014-2020 se zdravotní politikou Zdraví 21

Strategická oblast SR KHK	Cíl Zdraví 21	Dílčí úkol Zdraví 21	Charakter vlivu strategické oblasti *
SO 1 Konkurenceschopnost a inovace	2, 6, 11, 13	2.3	2
SO 2 Dopravní dostupnost a mobilita	2, 5, 6, 9, 10, 11, 13	8.1, 8.3, 9.1	2
SO 3 Veřejné služby a občanská společnost	2, 5, 6, 11, 13	2.1, 2.2, 2.4, 8.1, 8.3	1
SO 4 Environmentální prostředí a sítě	2, 8, 10, 13	10.1	1
SO 5 Vyvážený rozvoj a správa regionu	2, 13	2.1-2.4	1

*Charakter vlivu:

- 1 Priorita plní a podporuje naplnění cíle
- 2 Priorita plní a podporuje naplnění cíle (pozitivní dopady převyšují negativní), je nezbytné vyhodnocení dopadu konkrétních projektů na veřejné zdraví
- 3 Priorita bez vlivu
- 4 Priorita nepodporuje naplnění cíle
- 5 Priorita je konfliktní s naplněním cílem

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje pro období 2014-2020 zohledňuje cíle a opatření Zdraví 21. Zlepšování socioekonomické úrovně regionu a zajištění kvalitních životních podmínek se následně projeví zlepšováním úrovně zdravotního stavu populace.

12.5 MOŽNÉ VAZBY SR KHK 2014-2020 K PROBLEMATICE OCHRANY VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ – ANALÝZA VZTAHU STRATEGICKÝCH OBLASTÍ A STRATEGICKÝCH CÍLŮ SR KHK 2014-2020 A OBLASTÍ A CÍLŮ VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ

Hlavními cíli SR KHK 2014-2020, resp. globálním cílem je začlenit region ve všech aspektech rozvoje integrovaného evropského prostoru, zajistit kvalitní životní podmínky celé populaci KHK, vytvořit podmínky pro ekonomický rozvoj a konkurenceschopnost regionu, zlepšit sociální stabilitu a vzdělanostní strukturu regionu, zvýšit kvalitu životního prostředí, dosáhnout vyváženého růstu celého regionu při respektování zásad trvale udržitelného rozvoje.

Naplnění globálního cíle by mělo probíhat prostřednictvím následujících strategických oblastí:

- **Strategická oblast 1** Konkurenceschopnost a inovace

- **Strategická oblast 2** Dopravní dostupnost a mobilita
- **Strategická oblast 3** Veřejné služby a občanská společnost
- **Strategická oblast 4** Environmentální prostředí a sítě
- **Strategická oblast 5** Vyvážený rozvoj a správa regionu

Vzhledem k tomu, že podklady strategie nejsou specifikovány tak, aby bylo možné stanovit odhad konkrétních dopadů pro veřejné zdraví, jsou v takovýchto případech východiskem verifikované znalosti o možných dopadech/vlivech různých determinant na zdraví. Na jejich základě jsou posuzovány/identifikovány předpokládané možné vlivy, ať negativní či pozitivní, posuzované strategie na zdraví. Hodnocení koncepce z hlediska dopadů/vlivů na veřejné zdraví tak vyžaduje zvážení celého spektra možných zdravotních determinant a pravděpodobnosti jejich změn v důsledku plánované aktivity.

Navrhovaná strategie ovlivňuje zdraví zejména prostřednictvím determinant socioekonomických (vzdělanost, zaměstnanost) a determinant místních životních podmínek (dostupnost služeb, zdravotní péče, podmínky pro zdravější životní styl, úroveň bydlení).

Cílem hodnocení vlivů na veřejné zdraví je zjištění, zda předkládaná strategie nenarušuje cíle ochrany zdraví a zda naopak v souladu s nimi napomáhá vytvářet podmínky pro pozitivní změny/zlepšení zdravotního stavu populace KHK. V rámci hodnocení SR KHK 2014-2020 bylo sledováno jakým způsobem a do jaké míry mohou navrhované cíle a jejich opatření ovlivnit naplnění cílů ochrany zdraví. V optimálním případě by implementace SR KHK 2014-2020 měla znamenat podporu zdraví.

Dopad jednotlivých strategických cílů je detailněji popsán v následující tabulce 14.

Tabulka 14: Hodnocení dopadů SR KHK na veřejné zdraví

Strategický cíl (SC)	
<p>Prospěšný vliv na zdraví</p> <p>Strategický cíl může pozitivně ovlivnit VZ v případě, že...</p>	<p>Nepříznivý vliv na zdraví</p> <p>Strategický cíl může negativně ovlivnit VZ v případě, že...</p>
<p>Shrnutí:</p> <p>Kritéria/stanovení podmínek pro výběr projektů, respektive pro implementaci SR KHK:</p>	
<p>Strategická oblast 1 Konkurenceschopnost a inovace</p>	
<p>SC 1.1 Zvýšit konkurenceschopnost ekonomiky a podpořit rozvoj podnikatelského prostředí na území Královéhradeckého kraje</p> <p>SC 1.2. Rozvinout funkční a efektivní inovační a výzkumný systém Královéhradeckého kraje jako předpoklad přechodu ke znalostní ekonomice</p>	
<p>zvýší zaměstnanost a ekonomickou aktivitu obyvatel,</p> <p>zvýší ekonomickou stabilitu regionu,</p> <p>zvýší nabídku nových kvalifikovaných pracovních míst, sníží odliv kvalifikovaných pracovníků,</p> <p>dojde k náhradě starých a nešetrných technologií novými a tím dojde ke snížení zátěže látkami ze ŽP a hlukem</p>	<p>nebudou zohledněna možná rizika (např. působení nových látek, nových směsí látek na lidské zdraví) u inovačních technologií, nových výrobků apod.</p> <p>Dojde k výraznému zvýšení dopravy v místech investičních rozvojových ploch či se zvýší se zátěž toxickými látkami z životního prostředí.</p>
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ v případě minimalizace střetů zájmu mezi hospodářskými aktivitami a ochranou ŽP a VZ.</p> <p>Kritéria: U vznikajících subjektů podpora těch, které nezatěžují životní prostředí, podpora subjektů splňující technická kritéria jako je šetrnost výrobku a výroby k životnímu prostředí, u již existujících subjektů, podpora těch, které snižují zátěž ovzduší látkami ze spalovacích procesů, snižují nebo zcela vylučují vstupy toxických látek do prostředí a snižují zátěž obyvatelstva hlukem z dopravy a průmyslové činnosti.</p> <p>Přednost projektů vedoucích k vyšší obsazenosti existujících průmyslových zón, vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů, přednost brownfields v případě budování podnikatelské infrastruktury před stavbami na „zelené louce“. U komerčních areálů podpora projektů, u kterých nedojde ke vzniku souboru neprostupných užitkových objektů, ale stanou se součástí odpočinkových ploch, které nabízí veřejně přístupnou zeleň s pěšičkami a cyklistickými cestami.</p> <p>Podpora projektů firem/subjektů zapojených do projektu „Podnik podporující zdraví“.</p> <p>Podpora firem/subjektů zohledňující pracoviště potřebám pracovníků seniorského věku.</p>	

SC 1.3. Zvýšit zaměstnanost v Královéhradeckém kraji zlepšením vzdělanostní struktury obyvatel a jejím propojením na regionální trh práce	
<p>zvýší počet i podíl absolventů vzdělaných v oboru s návazností na pracovní kariéru, sníží míru nezaměstnanosti mladých, usnadní pracovní uplatnění velice rizikové a stigmatizovaná skupiny osob ve věku 50 s více let,lepší adaptabilitu/flexibilitu obyvatelstva na trhu práce,</p> <p>sníží podíl sociálně vyloučených osob, bude předcházeno vzniku sociálně-patologických jevů,</p> <p>zvýší vzdělanost populace, potenciálu lidského kapitálu, sociální úroveň obyvatelstva a úroveň zdravotního stavu populace,</p>	
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ zvýšením sociální úrovně populace v regionu, provázanost vzdělání a následné pracovní kariéry může přinést pokles nezaměstnanosti mladých osob, průběžné či celoživotní (trvale udržování kvalifikace) vzdělávání zvýší zaměstnanost a zaměstnatelnost ekonomicky aktivního obyvatelstva, včetně rizikových skupin na trhu práce, dále může zvýšit míru ekonomické aktivity populace do 65 let.</p>	
SC 1.4. Zatraktivnit Královéhradecký kraj pro další rozvoj cestovního ruchu jako významné složky regionální ekonomiky	
<p>zvýší socioekonomickou úroveň regionu,</p> <p>zvýší nabídku pracovních míst,</p> <p>zvýší nabídku kvalitních služeb, volnočasových a rekreačních aktivit i pro místní obyvatelstvo.</p>	<p>bude docházet k poškozování životního prostředí, nadměrnému využívání přírodních zdrojů, ke vzniku konfliktů mezi místním obyvatelstvem a návštěvníky apod.</p>
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ, trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu povede k rozvoji území a k dlouhodobé prosperitě oblasti.</p> <p>Kritéria: Podpora projektů respektující udržitelný cestovní ruch, Podpora projektů „Cestování bez bariér“ usilujících o vznik a rozvoj bezbariérových tras.</p>	
Strategická oblast 2 Dopravní dostupnost a mobilita	
SC 2.1 Napojit Královéhradecký kraj na nadřazenou dopravní síť meziregionálního a přeshraničního významu	
<p>sníží zátěž životního prostředí a zdraví obyvatelstva odstraněním z nadměrné tranzitní dopravy v dotčených obcích, např. lze očekávat snížení počtu vážných dopravních nehod (snížení nemocnosti a úmrtnosti v důsledku dopravních nehod), snížení počtu a podílu osob obtěžovaných hlukem apod.,</p> <p>dojde k socioekonomickému rozvoji regionu, rozvoji podnikatelských aktivit, aktivit cestovního ruchu, zlepšení VZ v důsledku socioekonomického rozvoje regionu,</p> <p>dojde ke zvýšení kvality života lepšími dopravními dostupnostmi, obsluhovaností.</p> <p>Rozvoj železniční dopravy povede k přesunům v dopravním zatížení ze silniční na železniční dopravu, snížení emisí</p>	<p>zlepšení dostupnosti a zkvalitnění dopravních vazeb způsobí zvýšení intenzity dopravy (např. i tranzitní dopravy) a následně zvýšení emisí a hluku z dopravy (lokální zhoršení kvality ovzduší a zvýšení hladin dopravního hluku) a tedy i negativních dopadů na VZ.</p> <p>U osob přímo dotčených výstavbou potom navíc může dojít k narušení duševního zdraví.</p> <p>dojde výstavbou ke změně charakteru funkčního využití území, snížení kvality bydlení, k neprostupnosti území, izolaci sousedních vesnic apod.</p>

<p>(NO_x, PM_x a skleníkových plynů) a hluku z automobilové dopravy, zlepšení kvality ovzduší, snížení počtu dopravních nehod.</p> <p>Odkloněním dopravy z měst budováním obchvatů dojde ke zvýšení bezpečnosti dopravy, a tím lze předpokládat snížení počtu dopravních nehod s fatálními a trvalými následky.</p> <p>Dojde ke snížení zátěže obyvatel měst a obcí emisemi a hlukem z dopravy, dojde ke snížení konkrétních zdravotních dopadů plynoucích ze znečištěného ovzduší (např. pokles celkové úmrtnosti, úmrtnosti na KVO, nižší podíl předčasných úmrtí v důsledku znečištění ovzduší, pokles nemocnosti a hospitalizací na nemoci dýchací soustavy, pokles exacerbací u astmatiků, pokles míry incidence nádorových onemocnění vznikajících působením karcinogenních látek) a hluku z dopravy (pokles kardiovaskulární onemocnění, snížení podílu osob obtěžovaných hlukem, poruchami spánku, trpících únavou podrážděností a depresemi).</p>	<p>Zvýšena opatrnost by měla být věnována výstavbě silničních obchvatů, tak aby nedocházelo k negativní dopadům plynoucím z výstavby na zelené louce.</p> <p>intenzifikace železniční dopravy povede ke zvýšení hlukových hladin.</p>
<p>Shrnutí: Pozitivní dopad na VZ lze očekávat ekonomickým rozvojem kraje, zejména v místech, kde dojde k vybudování potřebné dopravní infrastruktury. Negativní dopad na VZ může nastat u populace dotčené výstavbou konkrétních projektů. Negativní dopady na životní prostředí a lidské zdraví musí být minimalizovány vhodnou volbou tras.</p> <p>Změny v dopravní infrastruktuře mohou mít lokálně kladný nebo záporný vliv na úroveň hlukové zátěže, obecně však víceméně dochází k přesunu hlukové zátěže a každý růst intenzity dopravy a rychlosti hlukovou zátěž zvyšuje. Úpravy tras mohou přispět k lokálnímu snížení zátěže hlukem opatřeními protihlukových opatření. Součástí hodnocení vlivů na projektové úrovni je nutné detailní vyhodnocení hlukové zátěže a související návrhy, přijetí a realizace účinných protihlukových opatření.</p>	
<p>SC 2.2 Zlepšit stav regionální dopravní infrastruktury s ohledem na plynulost dopravy a bezpečnost a zdraví obyvatel</p>	
<p>plynulost a bezpečnost dopravy sníží počet vážných dopravních nehod.</p> <p>Podporou nemotorové dopravy (cyklistiky, chůze) a městské dopravy může SC 2.2 přispět ke zlepšení zdravotního stavu populace mnoha způsoby: zvyšuje fyzickou aktivitu populace, snižuje počet vážných dopravních nehod, posiluje sociální kontakty, snižuje znečištění ovzduší v důsledku dopravy a může snížit hladinu hluku plynoucího z dopravy. Konkrétní dopady nemotorové dopravy na zdraví jsou následující: snížení rizika vzniku ischemické choroby srdeční o 50 %, snížení rizika vzniku diabetu o 50 %, snížení rizika rozvinutí obezity o 50 %, snížení rizika vzniku hypertenze o 30 %, pokles tlaku o 10/8 mmHg u hypertoniků, redukce osteoporózy, snížení rizika vzniku duševních nemocí a působí preventivně na pády u starších osob.</p> <p>Budování bezpečných tras nemotorové dopravy dále zvýší prostupnost města, propojenost pěších a sportovně rekreačních tras, dojde ke vzniku a rozvoji bezbariérových tras.</p> <p>Budování infrastruktury dopravy v klidu, která se může stát jedním z významných regulačních prvků dopravního řešení města, může být předpokladem pro snížení počtu vozidel ve vnitřním městě a tím může vést ke zlepšení</p>	

<p>kvality ovzduší a snížení zátěže hlukem zejména v centrální oblasti města.</p> <p>Rekonstrukce a modernizace železniční tratě, včetně napojení železniční dopravy do integrovaného dopravního systému a kvalitní nabídka služeb železniční dopravy mohou vést ke snížení individuální automobilové dopravy.</p>	
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ zajištěním efektivní a pravidelné údržby dopravní sítě se zaměřením na plynulost a bezpečnost dopravy, podporou nemotorové dopravy.</p>	
<p>SC 2.3 Zajistit dostatečnou dopravní obslužnost kraje veřejnou dopravou šetrnou k životnímu prostředí a zvýšit její atraktivitu</p>	
<p>zvýší kvalitu života obyvatel venkovských a periferních oblastí zlepšením obslužnosti území, spojením do regionálních center, rozšířením pracovního trhu, lepší dostupností specifických, specializovaných služeb, zvýší dostupnost vzdělávacích kapacit (univerzity, specializované obory apod.),</p> <p>rozvojem kvalitní veřejné dopravy lze předpokládat zlepšení úrovně životního prostředí a veřejného zdraví plynoucí ze snížení intenzity individuální automobilové dopravy, a tím snížení znečištění ovzduší v důsledku dopravy a snížení hladin hluku plynoucího z dopravy.</p>	
<p>Shrnutí: V případě integrace dopravních systémů (podpora veřejné dopravy, nemotorové dopravy apod.) a zajištěním kvalitní dopravní obslužnosti lze předpokládat pozitivní dopad na VZ.</p> <p>Kritéria: Podpora projektů reflektující specifické potřeby/požadavky straších osob a osob se sníženou mobilitou, zdravotním postižením apod.</p>	
<p>Strategická oblast 3 Veřejné služby a občanská společnost</p>	
<p>SC 3.1 Zkvalitnit poskytování zdravotní péče v Královéhradeckém kraji a podporovat zdravý životní styl jeho obyvatel</p>	
<p>zvýší úroveň kvality života obyvatel dostupností zdravotní péče, včetně následné rehabilitace a rekonvalescence,</p> <p>dojde k rozvoji geriatrických oborů, služeb a vhodných přístupů ke geriatrickým pacientům napříč poskytovaným spektrem zdravotnických i sociálních služeb (např. geriatrická oddělení v nemocnici, doléčení a rehabilitace v geriatрии, ambulantní týmy geriatrické péče, integrované služby geriatrické péče apod.),</p> <p>dojde k rozvoji služeb primární a sekundární prevence, dojde k posilování a podpoře zdravého životního stylu všech věkových skupin, dojde k udržení zdravotního potenciálu osob ve středním a vyšším věku (např. vhodná podpora fyzické aktivity těchto osob) a sníží výskyt rizikových faktorů/rizikového chování v populaci,</p> <p>zvýší nabídku služeb a programů podporující fyzickou aktivitu osob se sníženou mobilitou, osob s chronickým omezením apod.,</p> <p>vytvoří podmínky pro aktivní životní styl, aktivní stárnutí,</p>	
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ; dostupnost kvalitní lékařské péče společně s vlastním posilováním zdravotního potenciálu je základním předpokladem ke zvýšení úrovně</p>	

zdravotního stavu populace.	
SC 3.2 Zvýšit kvalitu sociálního prostředí a zajistit kvalitní a dostupné sociální služby pro obyvatele Královéhradeckého kraje	
<p>vytvářením stabilního prostředí bude předcházeno nárůstu počtu a podílu osob potřebujících sociální služby,</p> <p>dojde ke zlepšení kvality života osob se zdravotním postižením podporou života v komunitě,</p> <p>dojde k rozvoji služeb umožňující setrvání osob s nižší mírou soběstačnosti (seniorů, zdravotně handicapovaných) v přirozeném prostředí, tj. bude podporován rozvoj nebo alespoň zachování stávající soběstačnosti jedinců, jejich návrat do domácího prostředí, obnovení nebo zachování původního životního stylu,</p> <p>budou rozvíjeny schopnosti uživatelů služeb umožňující jim vést samostatný život,</p> <p>budou snižována sociální a zdravotní rizika související se způsobem života uživatelů sociálních služeb,</p> <p>bude zajištěna kvalitní pomoc osobám v nepříznivé situaci přispívající k řešení této situace,</p> <p>zvýší se nabídka kvalitních odlehčovacích služeb/center denních služeb pro osoby blízké pečující o zdravotně postižené, nesoběstačné apod.</p>	
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ, zvýšením kvality sociálního prostředí a zvýšením kvality života v regionu s dostatečnou, kvalitní nabídkou sociálních služeb.</p> <p>Kritéria: Sociální infrastruktura by měla respektovat demografickou charakteristiku populace, včas reagovat na možný demografický vývoj; přednost projektů, které vycházejí z populačních prognóz regionu, kraje, obce apod.</p>	
SC 3.3 Zajistit dostatečnou bezpečnost a ochranu obyvatel kraje včetně jejich majetku a předcházet mimořádným událostem	
<p>sníží se nebo eliminuje riziko plynoucí z mimořádných událostí,</p> <p>sníží se/eliminuje se počet úmrtí v důsledku mimořádných situací,</p> <p>dojde ke snížení/eliminaci zdravotních rizik plynoucích z mimořádných situací, např. dojde ke snížení zdravotních rizik plynoucích z působení chemických látek a snížení zdravotních rizik z následků povodní (otravy, zažívací, dýchací a kožní potíže), snížení zdravotních rizik plynoucích z psychické zátěže z prožitku mimořádné události (nižší prevalence poruch duševního zdraví, depresí, osob trpících stresem plynoucího ze ztráty majetku, blízké osoby, zranění, úrazu).</p>	
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ, připravenost na krizové/mimořádné situace je jedním ze základních předpokladů ochrany veřejného zdraví. Modernizace všech složek IZS, budování informačních a komunikačních zajistí efektivnější řízení zásahů.</p>	

SC 3.4 Podporovat rozvoj kultury a sportu a rozšířit nabídku trávení volného času pro obyvatele kraje i jeho návštěvníky	
<p>zvýší kvalitu života obyvatel v regionu,</p> <p>vytvoří podmínky pro aktivní životní styl, vytvoří podmínky pro aktivní stárnutí,</p> <p>sníží výskyt zdravotně rizikového chování u dětí a mládeže, sníží výskyt sociálně-patologických jevů v populaci,</p> <p>dojde k vytvoření pocitu sounáležitosti s regionem, dojde k vybudování kvalitnější sociální sítě v místě bydliště, zvýšení sociální soudržnosti v sousedství dojde k redukci pocitu osamělosti zejména u starší populace.</p>	
Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ zvýšením kvality života obyvatel regionu, širší nabídkou volnočasových aktivit, kulturních akcí apod. Lze očekávat zlepšení kvality veřejných prostor a míst k setkávání, zvýšení nabídky aktivit pro místní obyvatelstvo.	
Strategická oblast 4 Environmentální prostředí a sítě	
SC 4.1 Zlepšit stav vodohospodářské infrastruktury na území kraje a zajistit dostatečnou ochranu před povodněmi	
<p>podpoří ochranu lidského zdraví prostřednictvím lepšího hospodaření s vodou, zamezením „vodního stresu“, a tím předcházení snížení kvality surové vody a snížení výskytu vodních epidemií.</p> <p>Zlepšení infrastruktury v sídlech zvýší kvalitu života v sídlech a kvalitu místních podmínek, rekonstrukce ČOV sníží zátěž toxickými látkami z prostředí.</p> <p>Dojde ke snížení expozice chemickým látkám z konzumace pitné vody, zejména dusičnanům, potlačování nemocí souvisejících s vodou, infekční onemocnění způsobených patogenními organismy (nemoci GIT, dýchacích cest a kůže),</p> <p>sníží dopad eutrofizace (obohacování vod o živiny, zejména dusík a fosfor) na lidské zdraví – snížení výskytu sinic a působení jejich toxinů,</p> <p>zvýší podíl vyhovujících koupacích vod,</p> <p>sníží zdravotní rizika z povodní (otravy, zažívací, dýchací a kožní potíže, psychické potíže, poruchy duševního zdraví, deprese, stres plynoucí ztrátou majetku, blízké osoby, zranění, úrazy apod.).</p>	
Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ předcházením vzniku vodního stresu, obnovou vodního režimu krajiny, zajištěním efektivní protipovodňové ochrany a zlepšením infrastruktury sídel (výstavba a rekonstrukce ČOV a kanalizací).	
SC 4.2 Zefektivnit odpadové hospodářství a eliminovat ekologické zátěže na území Královéhradeckého kraje	

<p>odstraňováním starých ekologických zátěží se sníží rizika spojená s kontaminací půdy a vody a následně i konzumací potravin, sníží znečištění povrchových a podzemních vod.</p> <p>Dojde ke snížení objemu komunálního odpadu ukládaného na skládky v důsledku vyšší environmentální gramotnosti občanů, předcházení vzniku odpadů a separace odpadů.</p> <p>Snížení dopadu zdravotních rizik ze skládkování odpadu (nižší úroveň znečištění ovzduší – prašnost a plyny vznikající anaerobním rozkladem organické hmoty, snížením/zamezením ohrožení zdraví průsaky a splachy, a následně kontaminovanou půdou, vodou a následnou kontaminací potravního řetězce (kovy, PAU, PBB, chlorované uhlovodíky, pesticidy, dioxiny, azbest, léčiva atd.), snížení přenosu některých infekčních a alergických onemocnění zvířecím vektorem.</p>	
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ, odstraňováním starých ekologických zátěží, snížením podílu skládkování na celkovém odstraňování odpadů a zvyšováním environmentální gramotnosti populace KHK</p>	
<p>SC 4.3 Zajistit udržitelné zásobování energiemi a jejich šetrné využívání na celém území Královéhradeckého kraje</p>	
<p>Snížení spotřeby a lepší využití energie (nižší ztráty) povede k nižším emisím skleníkových plynů a tím ke zpomalení klimatických změn a následně snížení zdravotních dopadů plynoucích z klimatických změn.</p> <p>Zvýší životní úroveň snížením nákladů na energii,</p> <p>Sníží dopad zhoršené kvality ovzduší z lokálních topenišť využívajících fosilní paliva na VZ.</p>	
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na zdraví, zejména redukcí lokálních topenišť v periferních lokalitách, zprostředkovaně pak snížení spotřeby energie a jejich šetrné využívání může vést ke zlepšení zdravotního stavu populace.</p>	
<p>SC 4.4 Chránit všechny složky životního prostředí, šetrně pečovat o krajinu a přírodní ekosystémy na území kraje a podporovat rozvoj ekologického vzdělávání, výchovy a osvěty</p>	
<p>dojde ke snížení znečištění jednotlivých složek prostředí, povede ke zlepšení VZ (zlepšení kvality ovzduší a VZ blíže SC 2.1, voda a půda SC 4.1).</p> <p>Zvýší se úroveň environmentálně zodpovědného jednání populace, obce apod.</p>	
<p>Shrnutí: Lze předpokládat pozitivní dopad na VZ, ochrana životního prostředí a snížení znečištění jednotlivých složek prostředí povede ke zlepšení VZ.</p> <p>Kritéria: Podpora projektů, jejichž cílem je eliminace lokálních topenišť (upuštění od topení tuhými palivy), zejména v oblastech s nižší kvalitou ovzduší.</p>	
<p>SC 4.5 Zvýšit konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví a podporovat rozvoj jejich mimoprodukčních funkcí</p>	
<p>zvýší kvalitu krajiny; vytvoření harmonické krajiny (rekreace, estetická funkce krajiny apod.) předpokládá pozitivní</p>	

působení na duševní zdraví obyvatel sídel, zvýší podíl osob pozitivně vnímající své životní prostředí.	
Shrnutí: Bez přímého vlivu na VZ.	
Strategická oblast 5 Vyvážený rozvoj a správa regionu	
SC 5.1 Zlepšit fungování veřejné správy v Královéhradeckém kraji na všech jeho úrovních včetně veřejného financování	
zvýší se pocit bezpečí v místě bydliště posílením důvěry ve veřejnou správu.	
Shrnutí: Bez vlivu na VZ.	
SC 5.2 Zajistit vyvážený a integrovaný rozvoj všech částí Královéhradeckého kraje s ohledem na jejich regionální disparity	
Koncepční řízení regionálního rozvoje v závislosti na charakteristice území povede k rozvoji oblastí a tím ke zlepšení zdraví jejich obyvatel.	
Shrnutí: Lze očekávat pozitivní vliv na VZ, snižováním socioekonomických disparit v rámci kraje a tím posilování zdraví socioekonomicky znevýhodněných osob.	
SC 5.3 Rozvinout aktivní síťování a všechny typy partnerských forem spolupráce na regionální i meziregionální úrovni	
dojde k zapojení obcí a měst, popř. celého regionu do projektů podporujících zdraví, např. Národní síť zdravých měst, Místní Agenda 21, Škola podporující zdraví, Podnik podporující zdraví apod.	
Shrnutí: Cíl může mít pozitivní dopad na VZ.	

12.6

VYUŽITELNÉ INDIKÁTORY PRO SLEDOVÁNÍ SR KHK NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

Ke kvantitativnímu hodnocení vlivů koncepce SR KHK na veřejné zdraví je kromě ukazatelů zmíněných v Návrhu monitorovacích ukazatelů strategických cílů SR KHK možné využít následující indikátory/ukazatele:

Naděje dožití při narození v SO ORP – ukazatel používaný jako souhrnných ukazatel zdravotního stavu, ale i socioekonomického stupně vývoje regionu. Ukazatel dále umožňuje sledovat snižování socioekonomických disparit v regionu.

Cíl: Dopady SR HKH by měly vést k růstu hodnot ukazatele, ale především ke snížení variačního rozpětí hodnot ukazatele mezi SO ORP Královéhradeckého kraje.

Zdroj dat a metodická poznámka: ukazatel je publikován ČSÚ každoročně za 5leté období (vzhledem k malému počtu událostí nelze počítat pro jednotlivé kalendářní roky), v roce 2012 publikováno období 2007-2011, v roce 2013 potom bude publikováno období 2008-2012 atd.

Naděje dožití ve věku 65 let v SO ORP – ukazatel odrážející zdravotní stav populace starší 65 let.

Cíl: Dopady SR HKH by měly vést k růstu hodnot ukazatele, ale především ke snížení variačního rozpětí hodnot ukazatele mezi SO ORP Královéhradeckého kraje.

Metodická poznámka: viz naděje dožití při narození

Migrační saldo/Index migračního salda

Ukazatel migrační saldo vyjadřuje rozdíl mezi počty přistěhovalých a vystěhovalých ve sledovaném územním celku.

Ukazatel index migračního salda je poměrem migračního salda a obratu migrace (součet přistěhovalých a vystěhovalých z regionu). Ukazatel bývá také nazýván indexem atraktivnosti regionu, popř. efektivity.

Cíl: zvýšení atraktivnosti regionu, tj. kladné migrační saldo, kladný index migračního salda.

Zdroj dat: ČSÚ

12.7

ZÁVĚR

Zdraví populace je nedílnou součástí pro úspěšný rozvoj společnosti a stabilitu státu, regionu i obcí. Utváření zdravé společnosti a dobrý zdravotní stav populace má vliv na konkurenceschopnost regionu a jeho hospodářský rozvoj, dále zdravá populace přispívá aktivně k životu místní komunity, méně zatěžuje zdravotnictví, a navíc může výrazně přispět k udržitelnému růstu regionu.

Podpora a ochrana zdraví obyvatelstva by proto měly být důležitým kritériem při volbě strategií všech resortů. v rámci regionu.

Při uplatnění výstupů ze SEA procesu není důvod očekávat zhoršení úrovně veřejného zdraví. Tam, kde je uváděn případný možný nepříznivý vliv aktivit SR KHK na veřejné zdraví, lze očekávat jejich vyloučení a minimalizaci střetu zájmu mezi hospodářskými aktivitami a ochranou veřejného zdraví v procesu implementace hodnocené politiky/strategie, tj. při výběru a schvalování blíže specifikovaných a konkrétních projektů/aktivit.

SR KHK však zejména přináší možnost pozitivně ovlivnit zdravotní stav populace, a to hlavně cestou determinant socioekonomických (vzdělanost, zaměstnanost) a determinant životního prostředí, ať již prostřednictvím environmentálních determinant fyzických, chemických a biologických (emise, mimořádné situace), či determinant místních životních podmínek (dostupnost služeb, technické infrastruktury, zdravotní péče, veřejné prostory, podmínky pro zdravější životní styl, úroveň bydlení, protipovodňová opatření). Jde především o předpokládané zlepšení socioekonomické úrovně měst/obcí/regionu, a tím zprostředkovaně jejich obyvatel, růst socioekonomické úrovně obyvatel samotných a zlepšení kvality života v obcích a tím i růst životní úrovně obyvatel. Celkově lze tedy předpokládat zlepšení úrovně zdravotního stavu populace Královéhradeckého kraje.

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2014-2020 je koncepční dokument, jehož hlavním účelem je formulování strategických cílů rozvoje kraje, které budou teprve následně rozpracovány do konkrétních opatření a aktivit. Role strategie je zejména koordinační, neobsahuje opatření, či dokonce projekty s konkrétním územním průmětem, a nedisponuje ani vlastním finančním rámcem pro realizaci konkrétních investic a záměrů s přímým dopadem do území.

Obsah a rozsah vyhodnocení vlivů SR KHK na životní prostředí byl stanoven závěrem zjišťovacího řízení podle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, který byl vydán Odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence Ministerstva životního prostředí ze dne 11. 4. 2013, č.j.: 25101/ENV/13.

Proces vyhodnocování vlivů na životní prostředí byl zahájen v březnu 2013, v době, kdy byla připravena pracovní verze SR KHK a dále probíhal souběžně s projednáváním (konzultace se zapojením stakeholderů na úrovni kraje) a finalizací dokumentu.

Základní rámec pro hodnocení SR KHK představuje sada témat životního prostředí. Tato témata jsou stanovena na základě požadavků zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí ve znění pozdějších předpisů a dále na základě obsahu posuzovaného dokumentu. Při stanovení témat a zejména při hodnocení vlivů jednotlivých cílů SR KHK na tato témata byly zohledněny i cíle relevantních koncepčních dokumentů s vazbou na problematiku životního prostředí a veřejného zdraví, jak na krajské tak na národní i mezinárodní úrovni.

Ze shrnutí dílčích výstupů vyhodnocení vlivů SR KHK na životní prostředí a veřejné zdraví vyplývá, že posuzovaná koncepce má potenciál k pozitivnímu ovlivnění životního prostředí, zahrnuje však i cíle, jejichž implementace je spojena s riziky negativního vlivu na životní prostředí. V rámci vyhodnocení byla identifikována rizika negativních vlivů na životní prostředí zejména u cílů souvisejících s podporou rozvoje dopravní infrastruktury, a v rámci strategické oblasti Konkurenceschopnost a inovace.

U všech cílů, jejichž implementace se neobejde bez nové, rozsáhlejší výstavby a stavebních úprav v území, lze očekávat potenciální riziko negativního ovlivnění dochovaného krajinného rázu, případně riziko vlivů na zvláště chráněná území, ovlivnění bioty a ekosystémů (např. protipovodňová opatření apod.).

Na základě vyhodnocení byla formulována doporučení SEA posuzovatele pro implementaci SR KHK (kapitola 7) a dále navržena kritéria pro výběr budoucích projektů a indikátory pro potřeby monitoringu rizik nezamýšlených vlivů na životní prostředí (kap. 9 a 11).

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
<p>Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na ŽP a integrované prevence</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vyhodnotit, zda je SR KHK (priority a navrhovaná opatření) v souladu s relevantními krajskými a celostátními koncepcemi, zejména s koncepcemi ochrany přírody a krajiny (např. Státní politikou životního prostředí ČR na období 2012 - 2020, Strategií ochrany biologické rozmanitosti ČR, Aktualizací Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR, Strategií udržitelného rozvoje ČR, Národním programem snižování emisí ČR, vodohospodářskými koncepcemi, plány oblastí povodí, plány odpadového hospodářství, programy snižování emisí). 2. Vyhodnotit vliv SR KHK (priority a navrhovaná opatření) na zvláště chráněná území, ptačích oblastí, evropsky významných lokalit, prvků ÚSES, předmětů ochrany soustavy Natura 2000. Přičemž je nutno posoudit, zda předkládaný materiál respektuje limity využití území, respektive základní ochranné podmínky dané zákonem a bližší ochranné podmínky dané zřizovacím předpisem. Zároveň je nezbytné vyhodnotit, zda v důsledku realizace koncepce nemůže dojít k ohrožení předmětů a cílů ochrany dotčených zvláště chráněných území. 3. S ohledem na uvedené vyhodnotit návrh opatření k předcházení, snížení nebo kompenzaci negativních vlivů na zvláště chráněná území a dále porovnání a vyhodnocení případných variant řešení ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny. 4. Stanovit podmínky a limity pro navrhovaná opatření k zajištění ochrany a eliminaci negativních vlivů na přírodu a krajinu včetně lokalit soustavy Natura 2000. 5. V případě, že jsou v koncepci konkrétní záměry uvedeny a lokalizovány, vyhodnotit, zda je zohledněn ekologický potenciál a ekologické zatížení příslušného regionu a přírodní hodnoty krajiny. 6. Zhodnotit možný vliv realizace SR KHK na zvyšování fragmentace krajiny, úbytek přírodních stanovišť a na úroveň biodiverzity a rozmanitost ekosystémů. 	<p>K bodu 1: V kapitole 5 byl vyhodnocen soulad SR KHK s relevantními koncepcemi. K bodům 2, 4, 6, 8, 9, 11: Vlivy na území Natura 2000 byly vyhodnoceny v samostatném dokumentu. Vzhledem k tomu, že se jedná o obecný dokument, který neobsahuje konkrétní opatření, ale je doveden pouze do úrovně strategických cílů, je hodnocení vlivů na přírodu a krajinu a její jednotlivé složky prakticky nemožné. Je zřejmé, že v konkrétních případech může při naplňování cílů dojít ke střetům s ochranou přírody a krajiny, nejedná se ale o nevyhnutelné důsledky, bude záležet na jednotlivých opatřeních. Konkrétnějším záměrem zmiňovaným v koncepci je dostavba dálnice D11 a rychlostních silnic. Jejich územní vedení bylo již posouzeno v rámci ZÚR a není tedy relevantní podrobit je opakovanému posouzení. Ochrana životního prostředí a šetrná péče o krajinu a přírodní ekosystémy je součástí strategického cíle 4.4. K bodu 3: V kapitole 7 jsou navržena opatření k předcházení, snížení nebo kompenzaci vlivů SR KHK na ŽP. Koncepce je předložena v jedné variantě. K bodu 4: viz výše K bodu 5: V SR KHK nejsou uvedeny konkrétní záměry. K bodu 6: viz výše</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
	<p>7. V souvislosti s realizací opatření posoudit možné vlivy SR KHK na zemědělský půdní fond a na pozemky určené k plnění funkcí lesa včetně jejich ochranných pásem zejména s ohledem na přirozenou obnovu a zakládání lesních porostů, zvyšování biodiverzity porostů, zakládání prvků rozptýlené zeleně v krajině.</p> <p>8. V souvislosti s realizací opatření posoudit možné vlivy SR KHK na krajinný ráz, významné krajinné prvky, přírodní parky a estetickou hodnotu krajiny.</p> <p>9. Vyhodnotit, jak SR KHK řeší péči o krajinu a přírodní ekosystémy a podporu ekologického vzdělávání, výchovy a osvěty.</p> <p>10. V souvislosti s realizací opatření posoudit možné vlivy SR KHK na povrchové vody včetně podzemních útvarů, revitalizaci říčních systémů, protipovodňových a protierozních opatření, snižování retenční schopnosti krajiny a zaměřit se také na problematiku zhoršování odtokových poměrů měst a obcí v důsledku zvyšování podílu zastavěných ploch. Posouzení, zda a jak SR KHK řeší znečištění v povodí povrchových toků.</p> <p>11. V souvislosti s navrhovaným rozvojem cestovního ruchu stanovit podmínky realizace vedoucí k vyloučení, případně minimalizaci vlivů na dochované přírodní bohatství Královéhradeckého kraje.</p> <p>12. Vyhodnotit vliv SR KHK na ochranu a využití nerostného bohatství.</p> <p>13. Vyhodnotit, zda a jakým konkrétním způsobem SR KHK reflektuje stávající problémy životního prostředí a vyhodnotit, zda a jakým konkrétním způsobem SR KHK reflektuje dalšího zhoršování kvality životního prostředí.</p> <p>14. Posoudit dopad navržených cílů a priorit na kvalitu ovzduší ve všech relevantních případech, a v případě negativních nebo neutrálních dopadů cílů a priorit navržených v SR KHK na kvalitu ovzduší navrhnout změny těchto cílů a priorit SR KHK nebo způsob dopracování SR KHK tak, aby případné negativní dopady SRR na kvalitu ovzduší byly minimalizovány, a dále aby byly vytvořeny podmínky pro postupné zlepšování kvality ovzduší.</p> <p>15. Posouzení, zda a jak SR KHK řeší problematiku odpadového hospodářství v souladu s Plánem odpadového hospodářství Královéhradeckého kraje.</p> <p>16. Posouzení, zda a jak SR KHK přispívá k zavedení komplexního systému nakládání s odpady, který by řešil uzavřený cyklus separace, zpracování, využití a zneškodnění odpadů a dále eliminaci starých ekologických zátěží.</p>	<p>K bodu 7: V SEA dokumentaci bylo provedeno vyhodnocení vlivů na ZPF a PUPFL v rovině strategických cílů.</p> <p>K bodům 8,9: viz výše</p> <p>K bodu 10: V SEA dokumentaci bylo provedeno vyhodnocení vlivů na povrchové a podzemní vody v rovině strategických cílů.</p> <p>K bodu 11: viz výše</p> <p>K bodu 12: V SEA dokumentaci bylo provedeno vyhodnocení vlivů na ochranu a využití nerostného bohatství v rovině strategických cílů.</p> <p>K bodu 13: SR KHK reflektuje stávající problémy životního prostředí zejména v rámci definované strategické oblasti 4 Environmentální prostředí a sítě, ale odrážejí se i v dalších oblastech.</p> <p>K bodu 14: V SEA dokumentaci bylo provedeno vyhodnocení vlivů na ovzduší v rovině strategických cílů.</p> <p>K bodům 15, 16: V SEA dokumentaci bylo provedeno vyhodnocení vlivů na odpadové hospodářství v rovině strategických cílů, byl rovněž posouzen soulad Plánem odpadového hospodářství KHK.</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
	<p>17. Posouzení, zda a jak SR KHK řeší zajištění udržitelného zásobování energiemi a jejich šetrné využívání na celém území Královéhradeckého kraje. Případně posouzení využití obnovitelných zdrojů energie.</p> <p>18. Vyhodnocení vlivů rozvoje dopravy na životní prostředí. Dále pak posouzení, zda a jak SR KHK řeší vlivy tranzitní dopravy v kraji na životní prostředí a podporuje ekologicky šetrné druhy dopravy.</p> <p>19. V rámci vyhodnocení vlivů SR KHK na veřejné zdraví neopominout zhodnocení hlukové zátěže. Především posouzení, zda a jakým způsobem SR KHK zohledňuje stávající hlukovou zátěž území a jak přispívá k odstraňování nadlimitní hlukové zátěže obyvatelstva.</p> <p>20. Závěr zjišťovacího řízení a všechna vyjádření, která MŽP obdrželo v průběhu zjišťovacího řízení, je nezbytné ve vyhodnocení SR KHK vypořádat.</p> <p>Jelikož příslušné orgány ochrany přírody svým stanoviskem podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) nevyloučily významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá tato koncepce hodnocení důsledků na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti podle § 45h a §45i zákona o ochraně přírody a krajiny.</p> <p>V hodnocení požadujeme uvést jasný výrok, zda koncepce, popř. některý v ní bližší specifikovaný záměr, bude mít významný negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Dále je nutné při tomto hodnocení zohlednit zejména relevantní připomínky příslušných orgánů ochrany přírody a krajiny.</p> <p>V případech, kdy budou hodnoceny varianty řešení, požadujeme uvedení jasného výroku, zda jsou jednotlivé varianty přípustné nebo nepřípustné, popř. podmíněně přípustné. Dále požadujeme určení pořadí jednotlivých variant z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, ve kterém jsou jednotlivé varianty přípustné a za jakých podmínek, včetně navržení a posouzení opatření k předcházení nepříznivých vlivů, popř. k jejich vyloučení, snížení, zmírnění nebo kompenzaci. Výrok se může lišit k jednotlivým variantám.</p>	<p>K bodu 17: Udržitelné zásobování energiemi je řešeno v rámci strategického cíle 4.3.</p> <p>K bodu 18: Bylo provedeno vyhodnocení vlivu rozvoje dopravy, které je obsaženo v Strategické oblasti 2 Doprava a mobilita.</p> <p>K bodu 19: V dokumentaci SEA v kapitole 12 je provedeno vyhodnocení vlivů SR KHK na veřejné zdraví. Jeho součástí je i problematika hlukové zátěže.</p> <p>K bodu 20: Závěr zjišťovacího řízení a všechny připomínky jsou vypořádány touto tabulkou.</p> <p>V rámci dokumentace SEA bylo provedeno vyhodnocení vlivů na území Natura 2000 autorizovanou v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny (viz samostatná příloha 1 dokumentace).</p> <p>SR KHK je předložena v jedné variantě.</p>
<p>MŽP odbor zvláštní územní ochrany přírody a krajiny</p>	<p>Z hlediska doporučení k obsahu a rozsahu zpracování vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví požadujeme následující:</p> <p>1.) vyhodnotit vliv koncepce na zvláště chráněná území, přičemž je nutno posoudit, zda předkládaný materiál respektuje limity využití území, respektive základní ochranné podmínky dané zákonem a bližší ochranné podmínky dané zřizovacím</p>	<p>K bodu 1: Nejsou jmenována konkrétní opatření, nelze tedy hodnotit, zda a jakým způsobem bude některé zvláště chráněné území zasaženo.</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
	<p>předpisem; zároveň je nezbytné vyhodnotit, zda v důsledku realizace koncepce nemůže dojít k ohrožení předmětů a cílů ochrany dotčených zvláště chráněných území,</p> <p>2.) s ohledem na výše uvedený bod bude vyhodnocení obsahovat případný návrh opatření k předcházení, vyloučení, snížení nebo kompenzaci negativních vlivů na zvláště chráněná území,</p> <p>3.) vyhodnotit, zda koncepce naplňuje cíle stanovené ve schválených koncepčních dokumentech - Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR, Aktualizace Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR a Státní politika životního prostředí ČR na období 2012-2020.</p> <p>K samotnému textu předloženého oznámení uplatňujeme následující připomínky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (str. 11) předložené oznámení neobsahuje výčet koncepcí v oblasti ochrany přírody a krajiny na národní úrovni ani vyhodnocení vztahu předkládané koncepce k ostatním již schváleným koncepčním dokumentům, resp. jedná se pouze o popis koncepcí bez hodnocení vzájemné vazby. Požadujeme proto doplnit výčet o koncepce v oblasti ochrany přírody a krajiny a vyhodnotit vztah předkládané koncepce ke schváleným koncepčním dokumentům v oblasti ochrany přírody a krajiny na národní úrovni (viz bod č.3). - (str. 31) v předloženém oznámení se uvádí: „nejvýznamnějším chráněným územím je Krkonošský národní park“ a „téměř čtvrtinu rozlohy kraje pokrývá velkoplošná chráněná území“. Zákon o ochraně přírody a krajiny definuje a užívá pojem zvláště chráněná území nikoli chráněná území, proto požadujeme požadovaný text upravit na „jedním z významných zvláště chráněných území v kraji je Krkonošský národní park“ a „téměř čtvrtinu rozlohy kraje pokrývají velkoplošná zvláště chráněná území“. Zároveň si Vás dovoluujeme upozornit, že v textu je užita zkratka „ZCHÚ“, která není uvedena v seznamu zkratek na straně 45. 	<p>K bodu 2:</p> <p>Opatření pro vyloučení negativních vlivů bude možné navrhnout až v navazujících plánech, kde budou opatření k naplnění cílů strategie upřesněna.</p> <p>K bodu 3:</p> <p>Na obecné úrovni strategie není se jmenovanými koncepcemi v rozporu. Jedním ze strategických cílů (4.4) je ochrana všech složek životního prostředí. Tento cíl směřuje k naplnění jmenovaných koncepcí, bez stanovení konkrétních opatření však zatím nelze vyhodnotit, zda k tomu skutečně dojde.</p> <p>Vazby k těmto koncepcím byly vyhodnoceny v kapitole 5.3.</p> <p>Kapitola popisu složek životního prostředí byla přepracována (viz kapitola 2) a připomínka byla zohledněna.</p>
<p>MŽP Odbor ochrany vod</p>	<p>k oznámení koncepce "Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 - 2020" lze v současné době z hlediska odboru ochrany vod konstatovat, že koncepce musí zohledňovat požadavky ochrany vod. Koncepce, resp. řešení navrhovaná v rámci strategických cílů, musí být v souladu se zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění a v souladu se souvisejícími platnými správními předpisy, součástí koncepce by mělo být vyhodnocení dopadů na vodní složku životního prostředí.</p>	<p>SR KHK zohledňuje požadavky ochrany vod. Součástí dokumentace SEA je vyhodnocení vlivů na vody v rovině strategických cílů.</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
<p>MŽP odbor ochrany ovzduší</p>	<p>V kapitole B.8. Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry je uveden přehled nejdůležitějších relevantních strategických dokumentů, ke kterým má koncepce vazbu. Mezi uvedené dokumenty na národní úrovni požadujeme doplnit také Národní program snižování emisí ČR.</p> <p>Kapitola C.3. Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území hodnotí imisní situaci v kraji pouze na základě hodnot naměřených na stanicích imisního monitoringu umístěných v tomto kraji. Pro informaci uvádíme, že hodnocení stávající úrovně znečištění v ČR se v současnosti již vychází z map úrovní znečištění konstruovaných v síti 1×1 km. Tyto mapy obsahují v každém čtverci hodnotu klouzavého pětiletého průměru koncentrací pro jednotlivé znečišťující látky. Každoročně je zveřejňuje MŽP prostřednictvím Českého hydrometeorologického ústavu na internetových stránkách. Lze je nalézt pod tímto odkazem: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/ozko/11petileti/11petiletip.html</p>	<p>Připomínka byla v dokumentaci SEA zohledněna. Vazby na Národní program snižování emisí ČR byla vyhodnocena v kapitole 5.3.</p> <p>Připomínka byla zohledněna v dokumentaci SEA.</p>
<p>KÚ KH kraje Odbor životního prostředí a zemědělství</p>	<p><u>Z hlediska ochrany ovzduší:</u> k předloženému oznámení koncepce nemáme zásadní připomínky.</p> <p><u>Z hlediska nakládání s odpady:</u> není k předloženému oznámení koncepce „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020“ zásadních připomínek.</p> <p><u>Z hlediska ochrany zemědělského půdního fondu a z hlediska ochrany lesa:</u> Z hlediska zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů v platném znění, nemá krajský úřad k předloženému návrhu koncepce „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020“ žádné připomínky.</p> <p><u>Z hlediska ochrany přírody a krajiny:</u> ve smyslu vymezené místní a věcné příslušnosti krajského úřadu dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů – nemá krajský úřad zásadní připomínky k předloženému oznámení koncepce. Konkrétní opatření, která budou na základě obecných závěrů koncepce realizována bude nezbytné navrhnout tak, aby v jejich důsledku nedošlo k negativnímu ovlivnění územního systému ekologické stability, zvláště chráněných území (včetně území soustavy NATURA 2000), cenných biotopů s výskytem zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin a dalších zájmů chráněných cit. zákonem.</p>	<p>Krajský úřad KH kraje nemá zásadní připomínky z hlediska ochrany ovzduší, nakládání s odpady, z hlediska ochrany ZPF a PUPFL.</p> <p>Připomínka z hlediska ochrany přírody a krajiny byla zohledněna v rámci navržených opatření. Konkrétní opatření budou obsažena až v navazujících akčních plánech a programech rozvoje kraje.</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
	<p><u>Z hlediska ochrany vod:</u> není k předloženému oznámení připomínek. Vzhledem k tomu, že v současné fázi rozpracovanosti nejsou ještě stanovena opatření, lze vlivy na životní prostředí a na veřejné zdraví odhadovat jen z povahy dokumentu. Míra vlivů na jednotlivé složky životního prostředí a veřejné zdraví bude tedy záviset na stanovených opatřeních a jejich lokalizaci do konkrétního území (v rámci vymezení příslušných ploch, koridorů a oblastí).</p> <p>Případné vlivy na tuto složku životního prostředí bude možno konkrétněji vyhodnotit až na základě následných programových a koncepčních dokumentů, jež budou konkretizovat nástroje a realizaci cílů projektu.</p>	<p>Z hlediska ochrany vod nejsou připomínky. Konkrétní opatření budou obsažena až v navazujících akčních plánech a programech rozvoje kraje.</p>
<p>Správa KRNAP Mgr. Dušan Havlík pověřená úřední osoba</p>	<p>Na str. 10–11 oznámení jsou uvedeny návrhy hlavních cílů této strategie, které se týkají celkem 5 strategických oblastí. Část z nich (a to především ty, které jsou uvedeny pod body 1.4, 2.1, 2.2, 4.1, 4.5 a 5.2) může být za určitých podmínek ve vážném rozporu se zájmy ochrany přírody a krajiny tak, jak jsou definovány v příslušných koncepčních materiálech na národní i krajské úrovni. Realizace opatření ke splnění těchto cílů může za určitých podmínek či v určitých oblastech velmi pravděpodobně vést ke zvyšování fragmentace krajiny, k snižování její retenční schopnosti, k nevhodným úpravám vodních toků, k prohloubení intenzifikace lesnické a zemědělské výroby a ohrožení přírodních stanovišť, druhů a jejich společenstev závislých na tradičních způsobech hospodaření, k šíření geograficky nepůvodních druhů, k úbytku druhové a stanovištní rozmanitosti, k růstu světelného a hlukového znečištění, k dopadům, jež jsou v rozporu s posláním zvláště chráněných území, Ptačích oblastí a Evropsky významných lokalit atd. Na tyto vlivy by se mělo soustředit vyhodnocení vlivů připravované koncepce na životní prostředí. V potaz je třeba vzít jak přímé, tak nepřímé vlivy plánovaných cílů a opatření k jejich naplnění a rovněž vyhodnotit jejich kumulativní působení a navrhnout alternativní opatření k dosažení stanovených cílů.</p>	<p>Strategie je zpracována pouze na úroveň strategických cílů. Vzhledem k jejich charakteru nelze vyloučit, že konkrétní opatření, která budou navržena k jejich naplnění, by mohla vést k uvedeným negativním důsledkům. Jedná se zejména o cíle směřující k rozvoji podnikatelského prostředí, cestovního ruchu, dopravní sítě a vodohospodářské infrastruktury a cílů týkajících se odpadového hospodaření a zásobení energiemi. Zároveň je však možné naplnění cílů dosáhnout i bez negativních důsledků na přírodu a krajinu. Konkrétní opatření budou obsažena v navazujících plánech.</p>
<p>Městský úřad Hořice, odbor životního prostředí Ing. Aleš Kodydek</p>	<p>Z pohledu našeho OŽP se domníváme:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vyhodnocení by se mělo zaměřit na tyto aspekty – Environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu, dále pak na rozvoj zemědělství a na rozvoj kanalizací v Královéhradeckém kraji. 2. Přikláníme se k jednovariantnímu řešení dosažení cílů koncepce. 	<p>Tyto aspekty jsou součástí SR KHK a byly vyhodnoceny v rámci definovaných strategických cílů. SR KHK je navržena v jedné variantě.</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
<p>Městský úřad Náchod</p> <p>Ing. Ondřej Poul vedoucí odboru životního prostředí</p>	<p>1) Z hlediska ochrany přírody a krajiny správní orgán konstatuje, že předložená strategie obsahuje převážně popis existujících skutečností (přírodní podmínky, kulturní hodnoty aj.). V textu se nachází pouze několik proklamací ohledně rozvoje kraje. Stanovená koncepce strategie (včetně hodnocení jejího vlivu na životní prostředí) je natolik obecná, že se nelze k předložené strategii konkrétněji vyjádřit. Správní orgán doporučuje, aby pro další smysluplné posuzování vlivů strategie na životní prostředí, byla dokumentace dopracována v oblastech vymezení konkrétnějších strategických cílů a jejich vlivu na krajinný ráz, fragmentaci krajiny a ÚSES.</p> <p>2) Z hlediska ochrany ovzduší, vodního práva, ochrany zemědělského půdního fondu, státní správy lesů a odpadového hospodářství není k předloženému záměru připomínek.</p>	<p>Strategie je zpracována do úrovně strategických cílů a obecného naznačení jejich naplňování bez uvedení konkrétních opatření. Ta budou obsažena v navazujících akčních plánech a programech rozvoje kraje.</p>
<p>Krajská hygienická stanice KH kraje</p> <p>MUDr. Monika Todtová</p> <p>vedoucí oddělení hygieny obecné a komunální</p>	<p>Po zhodnocení oznámení koncepce s požadavky předpisů v oblasti ochrany veřejného zdraví se vydává toto vyjádření:</p> <p>S oznámením koncepce „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 - 2020“ lze z hlediska zájmů chráněných orgány ochrany veřejného zdraví <u>souhlasit</u> s podmínkou, že v návrhu koncepce bude podrobněji rozpracována problematika hluku v Královéhradeckém kraji a jeho negativního vlivu na veřejné zdraví, včetně zakotvení pravidelné obnovy hlukových map v nejvíce hlukově zatížených lokalitách Královéhradeckého kraje.</p>	<p>Problematika hlukové zátěže je v rámci SR KHK řešena na úrovni strategických cílů. V dokumentaci SEA jsou vyhodnoceny vlivy na veřejné zdraví (kapitola 12) s tím, že je součástí rovněž problematika hluku.</p> <p>V dokumentu SR KHK je hluková zátěž a její negativní dopady prioritně řešena v rámci Strategického cíle 4.4 Chránit všechny složky životního prostředí, šetrně pečovat o krajinu a přírodní ekosystémy na území kraje a podporovat rozvoj ekologického vzdělávání, výchovy a osvěty. Problematika hluku bude detailněji zahrnuta v opatřeních navazujícího akčního plánu.</p>
<p>Česká inspekce životního prostředí</p> <p>Oblastní inspektorát H.K.</p> <p>Ing. Jan Šimerda, ředitel OI</p>	<p><u>Oddělení ochrany ovzduší:</u></p> <p>Předložená etapa zpracování dokumentace Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje je v současné době pojata velice obecně. Nejsou zde stanoveny konkrétní ani preventivní opatření, pouze je zde konstatováno, že území Královéhradeckého kraje patří mezi regiony s relativně čistým ovzduším.</p> <p>Území kraje neobsahuje zdroje znečišťování s výrazně negativním vlivem na kvalitu ovzduší. Obecně je území kraje zatíženo emisemi z lokálních i z dálkových zdrojů, i když vliv jejich přenosů je díky odsíření podstatně nižší. K výraznému zlepšení kvality ovzduší v obcích přispívá i plynofikace domácností.</p> <p>Problémová zůstává tranzitní doprava, která má značný vliv na zdraví občanů a i nadále jsou rezervy v řešení zdrojů znečišťování ovzduší na úrovni dřívějších tzv. středních a malých zdrojů (od 01.09.2012 je účinný nový zákon o ochraně ovzduší č. 201/2012 Sb. a od 01.12.2012 je účinná nová vyhláška č. 415/2012 Sb.).</p>	<p>Připomínky byly zohledněny v hodnocení SEA.</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
	<p><u>Oddělení ochrany vod:</u> Oddělení ochrany vod v rámci svěřených kompetencí zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a změně některých zákonů (vodní zákon) požaduje, aby analytická část návrhu koncepce obsahovala aktuální údaje v oblasti vod a v návrhové části byla podrobněji rozpracována „eliminace starých ekologických zátěží“.</p> <p><u>Oddělení odpadového hospodářství:</u> Ke zveřejněné koncepci „STRATEGIE ROZVOJE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE 2014 - 2020“ uvádíme následující: Dle poznatků inspekce z kontrolní činnosti uváděná roční množství odpadů podle způsobu nakládání s největší pravděpodobností neodpovídají množstvím, se kterými bylo v Královéhradeckém kraji skutečně nakládáno.</p> <p><u>Oddělení ochrany přírody:</u> K předloženému materiálu ČIŽP z hlediska ochrany přírody a krajiny uvádí, že je na místě při realizaci strategie mít na zřeteli a respektovat to, aby Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje přispěla k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitosti forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji. (srov. § 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny).</p> <p><u>Oddělení ochrany lesa:</u> Vzhledem k současné fázi rozpracovanosti Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje nejsou prozatím stanovena konkrétní ani preventivní opatření, proto lze možné vlivy na lesy a ochranné pásma lesů zatím jen spíše odhadovat. Vzhledem k rozsahu strategického dokumentu se předpokládá, že realizace záměrů vyplynuvších z výsledné podoby Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje, mohou pravděpodobně zasáhnout více oblastí najednou a mohou druhotně ovlivnit i území mimo kraj. Za tohoto stavu by bylo vhodné doplnit strategii rozvoje o následující odstavec: „Konkrétní projekty, aktivity a opatření, realizované na základě Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020, budou respektovat územní ochranu pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), včetně jejich ochranných pásem. Jednotlivé stavební záměry je nutné přednostně umísťovat mimo PUPFL nebo použít pozemky méně významné a to tak, aby použití PUPFL co nejméně omezovalo nebo narušovalo hospodaření v lesích a zejména neomezovalo plnění funkcí lesa ve smyslu § 13 odstavec 1 a 2 písmeno a) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“</p>	<p>Analytická část byla zpracována cca v polovině roku 2012 z dostupných údajů k tomuto datu.</p> <p>Eliminace starých ekologických zátěží je řešena v rámci Strategického cíle 4.2 Zefektivnit odpadové hospodářství a eliminovat ekologické zátěže na území Královéhradeckého kraje. Podrobnější rozpracování proběhne v rámci nastavení opatření navazujícího akčního plánu.</p> <p>Připomínky byly zohledněny v rámci zpracování SR KHK.</p> <p>Z hlediska ochrany přírody a krajiny k uvedenému cíli směřuje zejména strategický cíl 4.4.</p> <p>Požadavek z hlediska ochrany PUPFL byl zohledněn v návrhu opatření v kapitole 7 a v návrhu stanoviska.</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
<p>Správa CHKO Orlické Hory a KS Hradec Králové</p> <p>Ing. David Rešl</p> <p>vedoucí správy</p>	<p>na základě oznámení pod zn.: 16970/ENV/13 ze dne 14. 3. 2013 Vám jako dotčený správní úřad zasláme vyjádření z hlediska zájmů ochrany přírody a krajiny k zahájení zjišťovacího řízení ke koncepci „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020“ (dále jen SRK KHK 2014+).</p> <p>Správa CHKO Orlické hory (dále jen SCHKO OH) se vyjádřila k žádosti zpracovatele, společnosti Integra Consulting, s.r.o., Praha 8, pro posouzení této koncepce ve svém stanovisku ze dne 27. 2. 2013 pod č.j. 00147/OH/2013 se závěrem, že nelze vyloučit její významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti (dále jen EVL a PO) ve smyslu § 45 i, odst. (1) zák.č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen ZOPK). V době podání žádosti (01/2013) se jednalo o velmi obecný nekonkrétní dokument, kdy jednotlivé záměry nebyly a nejsou lokalizované, stejně jako nyní. V návaznosti na výše uvedené je třeba vyhodnotit vliv koncepce na životní prostředí (dále jen SEA) v plném rozsahu, včetně hodnocení vlivu na území EVL a PO dle §§ 45 h a 45 i citovaného zákona ve spojení s jinými koncepcemi (např. s koncepcí Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020).</p> <p>Na území CHKO Orlické hory se nachází 5 EVL a 1 PO.</p> <p>EVL a PO jsou ve vyjádření vyjmenovány a popsány.</p> <p>Vyhodnocení vlivů koncepce na ŽP by se ve vztahu k významu a kvalitě EVL a PO a dalších chráněných území na území celého Královéhradeckého kraje mělo zaměřit zejména na tyto aspekty:</p> <ol style="list-style-type: none"> Posouzení, jak realizace koncepce zohledňuje ochranu přírody a krajiny ve zvláště chráněných územích a případně vyhodnotit míru střetů. Stanovit podmínky a limity pro navrhovaná opatření k zajištění ochrany a eliminaci negativních vlivů na přírodu a krajinu. Identifikovat potencionální vlivy na přírodu a krajinu a zpracovat plánovaná opatření pro prevenci, zmírnění a kompenzaci negativních dopadů na přírodu a krajinu. Vyhodnotit vliv koncepce na EVL a PO a jejich předměty ochrany. Eliminovat případné negativní dopady na životní prostředí, VKP, ZCHD živočichů a rostlin, ZCHÚ aj.. 	<p>Vlivy na území Natura 2000 byly vyhodnoceny v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny a jsou součástí dokumentace SEA jako samostatná příloha 1.</p> <p>K bodu a)</p> <p>Ochrana přírody a krajiny je obsažena ve strategickém cíli 4.4. Míru střetů nelze vzhledem k absenci konkrétních opatření vyhodnotit.</p> <p>K bodu b)</p> <p>Podmínky a limity jsou v dokumentaci na obecné úrovni uvedeny. Konkrétnější podmínky bude možné navrhnout až při stanovení konkrétních opatření k naplnění strategických cílů v navazujících plánech.</p> <p>K bodu c)</p> <p>Potenciální vlivy byly na obecné úrovni identifikovány, konkrétní opatření pro prevenci, zmírnění a kompenzaci negativních dopadů bude třeba vztáhnout k jednotlivým opatřením, která budou pro naplnění cílů navržena v navazujících plánech.</p> <p>K bodu d)</p> <p>Vliv na EVL a PO vyhodnocen v samostatném dokumentu (viz příloha 1).</p> <p>e) Viz body a, b, c.</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
	<p>V koncepci by dále mělo být vysvětleno či rozpracováno následující:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Co způsobuje depozici oxidů síry v Orlických horách nad celostátní průměr (viz str. -28- koncepcce)? - Proč nejsou v mapových zdrojích zachycena nová sesuvná území vzniklá po povodních v letech 1997, 1998 a 2000 (viz str. -28- koncepcce)? - Proč je mezi 12 oblastí krajinného rázu Královéhradeckého kraje zahrnuto Mladoboleslavsko (viz str. -34- koncepcce)? <p>S ohledem na výše uvedené skutečnosti požadujeme zapracování našich připomínek v rámci zjišťovacího řízení k návrhu koncepcce SRK KHK 2014+.</p>	<p>V rámci dokumentace SEA byl popis složek životního prostředí KHK (kapitola 2) upraven. Připomínky byly zohledněny.</p>
<p>Obvodní báňský úřad pro území krajů KH a Pardubického Ing. André Miksch předseda úřadu</p>	<p>S ohledem na obecnost předložené koncepce nelze vyloučit vliv koncepce „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020“ na hornickou činnost nebo činnost prováděnou hornickým způsobem, která je v Královéhradeckém kraji povolena rozhodnutím zdejšího úřadu ve stanovených dobývacích prostorech nebo v územích podle územních rozhodnutí vydaných věcně a místně kompetentními orgány státní správy. V současné době není ze strany OBÚ v Hradci Králové ke koncepci „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020“ připomínek. Konkrétní opatření vyplývající z koncepce „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020“ musí být navržena tak, aby nedošlo k negativnímu ovlivnění ochrany a využití nerostného bohatství.</p> <p>OBÚ v Hradci Králové se v rámci své věcné a místní (územní) působnosti bude vyjadřovat a vydávat stanoviska k vlivu jednotlivých záměrů „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020“ vždy ad hoc.</p> <p>Dále Vám doporučujeme předloženou dokumentaci doplnit o seznam chráněných ložiskových území a dobývacích prostorů.</p> <p>V textu by bylo vhodné v kap. Nerostné suroviny uvést i ložiska surovin pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu (např. Božanov, Libná, Ostroměř, Podhorní Újezd, apod.).</p> <p>Současně upozorňujeme na některé chybně přepsané pojmy, (např. strana 22 odst. 4 řádek 3 „staroprvního“ – správně by mělo být prvohorního; strana 23 odst. 2 řádek 4 „lotisek“; apod.).</p>	<p>Připomínky byly zohledněny v dokumentaci SEA. Byly vyhodnoceny vlivy na horninové prostředí. V rámci strategických cílů nejsou stanovena konkrétní opatření, takže nemohl být vyhodnocen střet s konkrétní hornickou činností nebo činností prováděnou hornickým způsobem. Tyto vlivy je možné vyhodnotit v následných akčních plánech.</p> <p>S ohledem na daný počet v dokumentaci SEA nejsou jmenovitě uvedeny seznamy chráněných ložiskových území a dobývacích prostorů.</p>

Autor připomínky	Připomínka	Vypořádání
<p>Jiří Šrámek Vrchoviny, Nové Město nad Metují</p>	<p>Ke koncepci „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 - 2020“ podávám tímto v zákonné lhůtě toto <u>nesouhlasné vyjádření</u></p> <p>Významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany přírody a krajiny nelze v případě předpokládané koncepce „Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 - 2020“ vyloučit. Z tohoto důvodu je nutné tuto předkládanou koncepci dle zákona dále posoudit v rámci navržené alternativy podopatření AS1b jako obchvat Nové Město nad Metují "Brána k sousedům" oznámených dne 2.8.2012 jako prioritu viz. http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?id=55564 v pravděpodobné alternativní trase dle Petičního výboru „za vymezení územní rezervy pro obchvat Nového Města nad Metují v návrhu územního plánu“, viz příloha. Jako alternativu k prioritě AS1b zapracovat a posoudit tunel 36,5 metrů délky pod nemovitostmi na LV 224 a LV 31 v k.ú. Vrchoviny na 1,4 km v nové trase dle návrhu územního plánu přeložky silnice I/14 Nové Město nad Metují p.p.č. 879/1 a p.p.č. 784/3 v k.ú. Vrchoviny pro rozpor s ekonomickou ztrátou podnikatele v zemědělství 28 340 000,- Kč.</p> <p>Jsem zmocněný zástupce veřejnosti věcně shodné připomínky při pořizování územního plánu Nové Město nad Metují s tím, "aby návrhem územního plánu byl především nově řešen skutečný obchvat města Nové město nad Metují pro tranzitní dopravu", podpořený více jak zákonným počtem podpisů občanů obce Nové Město nad Metují. Požadujeme, aby územní plán nového Města nad Metují vymezil dostatečnou "územní rezervu pro obchvat Nového Města nad Metují v návrhu územního plánu", dle návrhu obchvatu tranzitní dopravy s velmi pozitivním dopadem na životní prostředí, který vychází z dopravní studie "Brána k sousedům", kterou nechal vypracovat Královéhradecký kraj, pravděpodobná trasa dle návrhu petičního výboru zohledňuje připomínky Ing. Jaroslava Rohulána, Mgr. Bronislavy Malijovské a Petra Hable dle vypořádání připomínek Brána k sousedům a je v souladu se zákonem o životním prostředí s ohledem na nízko emisní zóny.</p> <p>Závěr: Vzhledem ke shora uvedeným nedostatům oznámení jsem přesvědčený, že není možné ke koncepci MZP 146K vydat souhlasné stanovisko a záměry realizovat. Z výše uvedeného vyplývá, že cílů koncepce lze dosáhnout i jiným způsobem. Koncepce vychází z nepřesně zjištěného stavu předmětu posuzování. Nesouhlasím s prolomením a překročením limitů v daném území. Respektovat limity území a vlastnická a podnikatelská práva a zájmy osob. Protierozní a protipovodňová opatření přijímám sám bez technokratických zásahů v rámci hospodaření.</p> <p>Pozn.: Součástí stanoviska je řada příloh dokumentů.</p>	<p>SR KHK je dovedena do úrovně strategických cílů. Požadavek na zlepšení stavu regionální dopravní infrastruktury s ohledem na plynulost dopravy a bezpečnost a zdraví obyvatel je obsažen ve strategickém cíli 2.2, ale nejsou zde navržena konkrétní opatření. To bude obsahem následujících akčních plánů.</p> <p>Obchvat Nového Města nad Metují je nutné řešit v rámci ZUR a příslušných územních plánech</p>

Ze shrnutí dílčích výstupů vyhodnocení vlivů SR KHK na životní prostředí a veřejné zdraví vyplývá, že posuzovaná koncepce má potenciál k pozitivnímu ovlivnění životního prostředí kraje, zahrnuje však i cíle, jejichž implementace je spojena s riziky negativního vlivu na životní prostředí. V rámci vyhodnocení byla identifikována rizika negativních vlivů na životní prostředí zejména u cílů souvisejících s podporou rozvoje dopravní infrastruktury a problematikou podpory konkurenceschopnosti. Identifikovaná rizika však nejsou zásadního charakteru. Posuzovatelé SEA navrhují soubor doporučení, která by tato potenciální rizika minimalizovala (kapitola 7).

Dokument Strategie regionálního rozvoje je charakteristický velkou obecností a absencí konkrétních územně lokalizovaných opatření. To je podmíněno účelem SR KHK jakožto vrcholného strategického dokumentu, sloužícího mimo jiné i jako referenční dokument, na nějž bude odkazováno při přípravě plánů a programů, které již budou specifikovat opatření, a rovněž nástroje a finanční rámce k jejich realizaci. Povaha dokumentu výrazně snižuje možnosti identifikovat rizika negativních vlivů na životní prostředí v konkrétním území a kvantifikovat je. Koncepce nicméně vytváří formulacemi svých opatření podmínky k dosažení pozitivních vlivů na řadu aspektů životního prostředí, zatímco při zohlednění doporučení formulovaných v dokumentaci SEA a dodržení zákonem stanovených postupů při přípravě koncepcí a záměrů naplňujících SR KHK (akční plány, program rozvoje kraje, ad.) je možné rizika negativního ovlivnění životního prostředí minimalizovat.

15.1

NÁVRH STANOVISKA

Zpracovatel SEA předkládá následující návrh stanoviska dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů:

Stanovisko k návrhu koncepce: Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje pro období 2014-2020

Předkladatel koncepce: Královéhradecký kraj

Zpracovatel posouzení: Expertní tým pod vedením společnosti Integra Consulting s.r.o. v následujícím složení:

Ing. Kateřina Ambrožová

Mgr. Michal Musil

Mgr. Martin Smutný

Ing. Jiří Dusík

Mgr. Michala Kopečková

Mgr. Michaela Lustigová

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020 (dále též „SR KHK“), zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, bylo zveřejněno v informačním systému SEA 19. 3. 2013. Zjišťovací řízení vedené odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence MŽP bylo ukončeno dne 11. 4. 2013, vydáním závěru zjišťovacího řízení č. 25101/ENV/13. Práce na vlastním hodnocení a zpracování dokumentace vyhodnocení vlivů Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020 na životní prostředí a veřejné zdraví probíhaly v období duben – červen 2013.

Stručný popis koncepce:

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020 je jedním z významných koncepčních dokumentů strategického zaměření určující jeho hlavní směry rozvoje kraje Královéhradeckého kraje na období sedmi let. Nastavení předběžných podmínek Evropské unie ve vazbě na Strategii regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020 vyžaduje nastavení základních strategických dokumentů do roku 2020.

Podstatou strategického plánování v kraji je stanovování rozvojových priorit a cílů ve vazbě na další koncepční a rozvojové aktivity v regionu. Stanovení krajské rozvojové strategie je základní fundament pro přípravu Královéhradeckého kraje na nové programové období 2014 – 2020.

SR KHK má stanoveno pět strategických oblastí, jejichž řešení jako celku je důležité pro naplnění vize a globálního cíle. Každá strategická oblast má vydefinována několik strategických cílů (3 až 5) popisující žádoucí stav, kterého je třeba dosáhnout v dané strategické oblasti.

Stručný popis posouzení:

Posouzení vlivů na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 tohoto zákona.

Součástí posouzení SR KHK bylo hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a to z hlediska dopadů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a stav jejich ochrany z uvedených hledisek dle § 45h zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Závěry posouzení:

Zpracovatel SEA navrhuje na základě posouzení vlivů SR KHK na životní prostředí a veřejné zdraví:

Souhlasné stanovisko k návrhu Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020 za dodržení následujících podmínek:

A. Podmínky souhlasného stanoviska

Zajistit, aby při implementaci SR KHK byla zohledněna doporučení k prevenci, případně zmírnění potenciálních negativních vlivů na životní prostředí uvedená

v kapitole 7 SEA dokumentace a v kapitole 12 (vyhodnocení vlivů na veřejné zdraví), z nichž posuzovatel SEA považuje za nejdůležitější následující:

V rámci Strategické oblasti 1 Konkurenceschopnost a inovace:

- Při rozhodování o podpoře konkrétních podnikatelských záměrů uplatňovat jako podmínku použití nejlepších dostupných technologií (BAT) z hlediska vlivu na životní prostředí.
- Při přípravě opatření naplňující *Strategický cíl 1.4 Zatraktivnit Královéhradecký kraj pro další rozvoj cestovního ruchu jako významné složky regionální ekonomiky* je zásadní vytvářet podmínky pro řešení dopravní obslužnosti aktivit cestovního ruchu environmentálně šetrnou formou dopravy.
- Podmínkou přidělení podpory musí být u všech projektů, kde je to relevantní, komplexní řešení odpadového hospodářství a problematiky hluku (jak s ohledem na zátěž obyvatel tak s ohledem na možné rušení živočichů).
- Podmínkou rozvoje cestovního ruchu na území zvláště chráněného území (ZCHÚ) je soulad navrhovaných aktivit s plánem péče pro dotyčné chráněné území. Orgány ochrany přírody by měly být standardně konzultovány při rozhodování o podpoře zejména veškerých projektů infrastrukturního charakteru a projektů potenciálně zvyšujících návštěvnost environmentálně citlivých lokalit (i v případě, že projekt není bezprostředně lokalizován na území ZCHÚ).
- Při podpoře rozvoje ubytovací a další doprovodné infrastruktury je třeba minimalizovat zábory půdy (preferovat kvalitativní rozvoj před zvyšováním kapacit) a vliv na krajinný ráz. Zejména by neměla být podporována výstavba mimo intravilán obcí.

V rámci Strategické oblasti 2 Dopravní dostupnost a mobilita:

- Upřednostňovat integrovaná řešení dopravní situace před jednostrannou orientací na zkapacitňování komunikací (zejména pokud vedou zastavěným územím). Prioritně řešit lokality se zvýšenou zátěží obyvatel znečištěním ovzduší a hlukem.
- Rozhodování o investicích do výstavby a zkapacitňování dopravních cest musí být založeno na pečlivém posouzení širších dopravních a environmentálních souvislostí, zejména s ohledem na prevenci vzniku „úzkých míst“, přenášení dopravní zátěže na jiné lokality a indukci dopravy.
- V rámci výstavby nové infrastruktury je třeba respektovat limity využití přírody a krajiny, zejména ZCHÚ, Natura 2000, ÚSES, VKP, přírodní parky a lokality výskytu zvláště chráněných druhů. Opatření nesmí vést ke zvyšování fragmentace krajiny, je třeba minimalizovat zábory přírodních stanovišť a zamezit úbytku biodiversity. V případě nevyhnutelného střetu se zájmy ochrany přírody a krajiny je třeba realizovat konkrétní opatření, která negativní vlivy minimalizují. Jedná se zejména o opatření na podporu

biodiversity, zvyšování průchodnosti krajiny, realizaci prvků ÚSES, péči o ZCHÚ a lokality zvláště chráněných druhů apod.

- Konkrétní opatření realizovaná na základě SR KHK budou respektovat územní ochranu pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), včetně jejich ochranných pásem.
- Prioritní podpora při rekonstrukci dopravní infrastruktury v intravilánech sídel by měla směřovat k realizaci protihlukových opatření.
- Technické provedení, povrch a trasování cyklostezek a jejich doprovodné infrastruktury musí respektovat charakter okolní krajiny, aby nedocházelo k její optické i funkční fragmentaci s negativními vlivy na krajinný ráz či ekosystémy.

V rámci Strategické oblasti 4 Environmentální prostředí a síť:

- Přípravy výstavby kanalizační sítě a související infrastruktury musí zohledňovat zvyšující se rizika výkyvů počasí a jejich důsledků (přítalové deště, lokální záplavy, eroze ad.).
- Podpora obnovitelných zdrojů energie (např. malé vodní elektrárny, větrné elektrárny ad.) musí respektovat limity využití přírody a krajiny, zejména ZCHÚ, Natura 2000, ÚSES, VKP, přírodní parky a lokality výskytu zvláště chráněných druhů. Opatření nesmí vést ke zvyšování fragmentace krajiny, je třeba minimalizovat zábory přírodních stanovišť a zamezit úbytku biodiversity. V případě nevyhnutelného střetu se zájmy ochrany přírody a krajiny je třeba realizovat konkrétní opatření, která negativní vlivy minimalizují. Jedná se zejména o opatření na podporu biodiversity, zvyšování průchodnosti krajiny, realizaci prvků ÚSES, péči o ZCHÚ a lokality zvláště chráněných druhů apod.
- Konkrétní opatření realizovaná na základě SR KHK budou respektovat územní ochranu pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), včetně jejich ochranných pásem.
- Podpora konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví by měla přednostně směřovat k projektům zaměřeným na snižování negativních vlivů intenzivního hospodaření, např. modernizací a úpravou technologií, racionalizací a omezováním užití agrochemie, protierozními opatřeními apod.
- Konkrétní opatření vyplývající z koncepce musí být navržena tak, aby nedošlo k negativnímu ovlivnění ochrany a využití nerostného bohatství.

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000

Pro omezení vlivů hodnocené koncepce Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014-2020 na lokality soustavy Natura 2000 je nejvýznamnější podrobné vyhodnocení navazujících akčních plánů a programů rozvoje kraje, územních plánů a všech záměrů s potenciálním vlivem na EVL či PO. Veškerá opatření

musí být navržena s respektem k lokalitám Natura 2000 a jejich předmětům ochrany.

Při výběru konkrétních záměrů naplňujících cíle této koncepce je třeba upřednostňovat ty, které zlepšují stav předmětů ochrany EVL a PO, nebo jej alespoň nezhoršují.

C. Doporučení

Zpracovat do systému monitoringu implementace koncepce environmentální indikátory navržené v kapitole 9 SEA dokumentace.

Příloha 1: Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

